

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Plán péče o přírodní rezervaci Lysá hora na období 2023 – 2040

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

OBSAH

1. Základní údaje o zvláště chráněném území.....	4
1.1 Základní identifikační údaje.....	4
1.2 Údaje o lokalizaci území.....	4
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	4
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	6
1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími.....	6
1.6 Kategorie IUCN.....	6
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ	6
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle návrhu na vyhlášení ZCHÚ	6
1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav	7
1.8 Cíl ochrany	8
2. Rozbor stavu ZCHÚ s ohledem na předmět ochrany.....	9
2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů.....	9
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti	27
2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy	28
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	28
2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup.....	31
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě možné kolize	33
3. Plán zásahů a opatření	35
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	34
3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání	34
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území.....	40
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností.....	40
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	41
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	41
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	42
3.6 Návrhy na vzdělávací využití území.....	43
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území.....	43
4. Závěrečné údaje	44
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)	44
4.2 Použité podklady a zdroje informací	44
4.3 Seznam používaných zkratk.....	46
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval	47
5. Přílohy	47

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

Evidenční číslo:	5641
Kategorie ochrany:	přírodní rezervace
Název území:	Lysá hora
Druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	nařízení
Orgán, který předpis vydal:	Správa CHKO Beskydy
Číslo předpisu:	1/2010
Datum platnosti předpisu:	15.12.2010
Datum účinnosti předpisu:	5.01.2011

1.2 Údaje o lokalizaci území

Kraj:	Moravskoslezský
Okres:	Frýdek - Místek
Obec s rozšířenou působností:	Frýdek - Místek
Obec s pověřeným obecním úřadem:	Frýdek - Místek
Obec:	Krásná
Katastrální území:	Krásná pod Lysou horou

Příloha:

M1 – Mapa orientační s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 673391 KRÁSNÁ POD LYSOU HOROU

Číslo parcely dle KN	Číslo parcely dle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku dle KN	Výměra parcely celková dle KN (m ²)	Výměra parcely ve ZCHÚ (m ²)*
2483/1		lesní pozemek		2 659	1 669
2545/1		lesní pozemek		1 184 741	619 573
2545/125		lesní pozemek		1 246	1 246
2545/126		lesní pozemek		9 225	9 225
2545/195		lesní pozemek		4 525	4 525
Celkem					636 238

Ochranné pásmo:**Katastrální území:** 673391 KRÁSNÁ POD LYSOU HOROU

Číslo parcely dle KN	Číslo parcely dle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku dle KN	Výměra parcely celková dle KN (m2)	Výměra parcely ve ZCHÚ (m2)*
2483/1		lesní pozemek		2 659	713
2483/4		ostatní plocha	nepločná půda	2 589	792
2483/14		ostatní plocha	jiná plocha	1 975	1 560
2545/1		lesní pozemek		1 184 741	142 479
2545/194		ostatní plocha	ostatní komunikace	1 693	1 693
2545/100		lesní pozemek		277	277
2545/189		ostatní plocha	ostatní komunikace	1 157	1 157
2545/191		ostatní plocha	ostatní komunikace	181	181
2545/199		lesní pozemek		3 106	3 106
Celkem					151 958

Katastrální území: 754285 STARÉ HAMRY 1

Číslo parcely dle KN	Číslo parcely dle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku dle KN	Výměra parcely celková dle KN (m2)	Výměra parcely ve ZCHÚ (m2)*
1274/1		lesní pozemek		1 165	1 165
1274/2		lesní pozemek		2 300	2104
1274/3		ostatní plocha	jiná plocha	130	130
1344/1		lesní pozemek		348 564	19 731
1344/18		ostatní plocha	ostatní komunikace	2 333	223
1344/22		lesní pozemek		2 567 499	2 426
1344/35		lesní pozemek		10 2634	255
1344/36		lesní pozemek		3 611	3 611
1344/37		lesní pozemek		122 915	63 190
1344/38		lesní pozemek		7 496	7 496
1344/40		ostatní plocha	jiná plocha	10 179	2 145
1344/48		lesní pozemek		716	716
1344/84		ostatní plocha	jiná plocha	7 675	1 279
Celkem					104 471

Katastrální území: 690783 MALENOVICE

Číslo parcely dle KN	Číslo parcely dle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku dle KN	Výměra parcely celková dle KN (m2)	Výměra parcely ve ZCHÚ (m2)*
891/1		lesní pozemek		2 085	1 472
891/3		lesní pozemek		8 711	885
891/4		lesní pozemek		22 429	371
1043/39		lesní pozemek		1 291 631	3 135
Celkem					5 863

Poznámka (*): Výměra parcel v ZCHÚ i OP byla zjištěna pomocí GIS.

Příloha:**M2 – Mapa katastrální se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	63,62	25,31		
vodní plochy	-	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-	-		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	-	9,16	neplodná půda	-
			ostatní způsoby využití	0,13
zastavěné plochy a nádvoří	-	-		
plocha celkem	63,62	26,23		

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park:

-

chráněná krajinná oblast (včetně zóny):

Beskydy (I. zóna)

překryv s jiným typem ochrany:

CHOPAV Beskydy

mezinárodní statut ochrany:

území Karpatské úmluvy

Natura 2000

ptačí oblast:

Beskydy - CZ0811022

evropsky významná lokalita:

Beskydy - CZ0724089

1.6 Kategorie IUCN

IV. – území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle návrhu na vyhlášení ZCHÚ

Fragmenty původních porostů horských smrčín na východním úbočí Lysé hory a ochrana přirozených procesů, které umožňují existenci celé řady vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. ekosystémy

Ekosystém	Podíl plochy v ZCHÚ (%)	Popis ekosystému	Kód předmětu ochrany*
L9.1 Horské třetinové smrčiny	71	Téměř celá hřebenová a podhřebenová západní část PR s přirozeně dominantním smrkem ztepilým (<i>Picea abies</i>), (<i>Vaccinio-Picetea</i>). Na přirozené smrčiny je vázána řada vzácných druhů organismů včetně např. čmeláka pyrenejského (<i>Pyrobombus pyrenaeus</i>), pro kterého jsou vrcholové partie Lysé hory s mýtinami a pasekami jediným místem výskytu v ČR, nebo kriticky ohroženého tetřeva hlušce (<i>Tetrao urogallus</i>), který se v území vyskytuje nepravidelně. Podobné podmínky vyhovují také jeřábku lesnímu (<i>Bonasa bonasia</i>). Horské smrčiny s dostatkem tlejícího dřeva a podkorním hmyzem jsou velmi důležité pro hnízdění datlíka tříprstého (<i>Picoides tridactylus</i>). Výskyt v hřebenové partii v SZ části PR pod vrcholem Lysé hory, nejcennější stanoviště PR.	a, b (9410)
L9.3 Horské papratkové smrčiny	4	Severní část v nejvyšších partiích Lysé hory, v podrostu dominuje papratka alpská (<i>Athyrium distentifolium</i>).	
L5.4 Acidofilní bučiny	25	Zachovalé porosty jedlobučin jsou tvořeny dominantním bukem s různorodou věkovou strukturou. K němu přistupuje jedle většinou ve vyšší věkové struktuře. Jako příměs se objevuje také javor klen (<i>Acer pseudoplatanus</i>), který lokálně i hojně zmlazuje či smrk ztepilý (<i>Picea abies</i>). Ve zmlazení se objevuje zejména buk, javor, smrk, jedle či jeřáb.	a, b (9110)

Procentický podíl plochy ve ZCHÚ byl zjištěn na základě podkladů z mapování biotopů v rámci soustavy NATURA 2000 a na základě mapování lesnické typologie (u vysokohorských smrčín).

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

B. druhy

Druhy jako předměty ochrany nejsou zmiňovány samostatně, cílový stav tzn. les ponechaný samovolnému vývoji, umožňuje existenci celé řady vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů, jejich spektrum se z dlouhodobého hlediska neustále mění na základě změny daného ekosystému

Podrobněji je problematika rozvedena v oddíle 2.1 a především v jednotlivých zprávách z přírodovědných průzkumů – viz rezervační kniha ZCHÚ na Správě CHKO Beskydy.

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
L5.4 Acidofilní bučiny	Porosty převážně odpovídající přirozené druhové skladbě, ponechané samovolnému vývoji.	<ul style="list-style-type: none">rozloha ekosystému ponechaného samovolnému vývoji 7,6 hastupeň přirozenosti „les přírodě blízký“
L9.1 Horské třtinové smrčiny L9.3 Horské papratkové smrčiny	Prostorově diferencované porosty s minimálním podílem dalších stanovištně původních druhů dřevin ponechané samovolnému vývoji.	<ul style="list-style-type: none">rozloha ekosystému ponechaného samovolnému vývoji 56 hapodíl všech listnáčů a jedle min. 10 % (nutně nemusí zasahovat do hlavní úrovně starého porostu) a nejméně na ¼ plochy světliny s borůvkou

B. druhy

Umožnění existence širokého spektra organismů vázaných na přirozené lesy ponechané samovolnému vývoji nejvyšších beskydských poloh s množstvím tlejícího dřeva včetně zabezpečení vhodného biotopu tetřevovitých ptáků v rámci masivu Lysé hory.

2. Rozbor stavu ZCHÚ s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Zvláště chráněné území se nachází na východním úbočí Lysé hory, na severním a severovýchodním svahu bezprostředně pod jejím vrcholem (1323 m n. m.), ve výškovém rozpětí 860–1315 m n. m. Nejnižším bodem jsou porosty v roklině Suchého potoka (v severovýchodně orientovaném zářezu), nejvyšším bodem je okraj lesa při severovýchodním okraji urbanizovaného prostoru Lysé hory.

2. 1. 1 Geologická, pedologická a klimatická charakteristika území

- podle studie významu, stavu a dynamiky vývoje lesů vrcholové části Lysé hory (Buček, Vrška, 2003).

Geologie

Geologicky patří tato oblast masívu Lysé hory do oddílu vnějšího flyšového pásma Západních Karpat. Základ nynějšího charakteru byl dán na rozhraní mladších a starších třetihor, kdy byly při alpinském vrásnění vyzvednuty druhohorní křídové a starotřetihorní usazeniny. Jemnější modelace svahu byla provedena až ve čtvrtohorách, především v chladné fázi pleistocénu. Ve vlastním, pro Beskydy charakteristickém godulském souvrství, se vyskytuje starší tvrdý ostravický pískovec a mladší vlastní godulský pískovec.

Pedologie

Charakter půdního prostředí masívu Lysé hory vystihuje začlenění do regionální jednotky struktury půdního pokryvu rezivých půd (až podzolů) s hnědými půdami oligobázickými s frigidním teplotním režimem (Němeček & Tomášek 1983). V charakteristické mozaice půdních typů jsou vůdčí rezivé půdy modální (hnědá půda podzolovaná, kryptopodzol), doprovodným typem jsou hnědé půdy kyselé (kambisoly), subdominantu tvoří humózní podzoly. Kombinace půdních typů jsou pásmovitě orientované, středně kontrastní a středně heterogenní.

Klima

Dle klimatogeografického členění ČSR (Quitt 1971) se zájmové území nachází v chladné oblasti, podoblastech CH 4 a CH 6. Oblasti jsou charakterizovány velmi krátkým létem, chladným a vlhkým, velmi dlouhým přechodným obdobím s chladným jarem a mírně chladným podzimem, zima je velmi dlouhá, velmi chladná, vlhká, s velmi dlouhým trváním sněhové pokrývky. Tato charakteristika v nynějším období klimatických změn (hlavně po roce 2000) přestává platit, nicméně ji pro úplnost uvádíme.

Hydrologie

Území spadá do hydrogeologického rajónu „3212 Flyš v povodí Ostravice“. V severovýchodní části PR pramení Suchý potok, který je levostranným přítokem Zimního potoka, který se vlévá do Mohelnice. Mohelnice je přítokem řeky Morávky. Celá oblast leží v podpovodí řeky Ostravice, v povodí řeky Odry a v úmoří Baltského moře.

Hydrologické členění:

Povodí I. řádu: 2-00-00 povodí Odry (úmoří Baltského moře)

Povodí II. řádu: 2-03-01 Ostravice

Povodí III. řádu: 2-03-01-034 Morávka

Povodí IV. řádu: 2-03-01-047 Mohelnice

2. 1. 2 Botanická charakteristika území

Cévnaté rostliny

Z botanického hlediska jde o poměrně homogenní lesnaté území tvořené převážně horskými smrčínami. Kvůli přítomnosti lesních cest je však rezervace obohacená i o světlomilné, často ruderální, ale ojediněle i vzácnější druhy vázané na sukcesně méně pokročilé biotopy na cestách a podél nich (Duchoň 2019).

Aktuálně zde převažují horské třtinové smrčiny (L9.1) as. *Calamagrostio villosae-Piceetum*, které jsou různého rozsahu i stupně zachovalosti. Celkově tento typ biotopu zaujímá asi 70 % z rozlohy rezervace (Duchoň 2019). Na této lokalitě smrk dobře zmlazuje. Dominantními druhy bylinného patra jsou zde plavuň pučivá (*Lycopodium annotinum*), podbělice alpská (*Homogyne alpina*) a sedmikvítek evropský (*Trientalis europaea*) (Myslikovjan et al. 2010). Část těchto smrčín byla ovlivněná hospodářským využíváním, část tvoří porosty, jež zmladily po větrném polomu (JZ hranice území), část má pralesovitou strukturu (Duchoň 2019). V bylinném patře dominuje třtina chloupkatá (*Calamagrostis villosa*), třtina rákosovitá (*Calamagrostis arundinacea*), borůvka černá (*Vaccinium myrtillus*), starček (*Senecio* sp. div.) a vrbka úzkolistá (*Chamaerion angustifolium*) (Albín 2002).

V malé míře se pod vrcholem Lysé hory vyskytují i papratkové smrčiny (L9.3) as. *Athyrio distentifolii-Piceetum abietis* (Duchoň 2019). Jsou to porosty věkově dosti rozrůzněné, které lokálně vytvářejí přechody k třtinovým smrčínám (Albín 2002), a v podrostu s metličkou křivolakou (*Avenella flexuosa*) (Stalmachová 2003).

V SV cípu rezervace v údolí Suchého potoka se vyskytují acidofilní bučiny (L5.4) as. *Luzulo-Fagion sylvaticae* (Duchoň 2019). Jde o pralesovitý fragment, který je však narušen dřívější těžbou a rozvolněn. Okrajově zde podrůstá hojně smrk a buk (Albín 2002), relativně často také jedle, která má zejména při uvolnění od kompetičního tlaku buku potenciál přechodu do vyššího

stromového patra (Myslikovjan 2021). V roklině potoka se tu vzácně vyskytují i některé druhy bylin typické spíš pro suťové lesy. Ty zde však jako vegetační typ nejsou vyvinuty (Duchoň 2019).

Z hlediska přirozenosti tvoří velkou část PR Lysá hora přírodní a přírodě blízké lesy (cf. Myslikovjan et al. 2010).

Hospodářskými zásahy byly ovlivněné zejména okrajové části PR a východní část rezervace, kde se vyskytují zapojenější převážně kulturní smrkové lesy. Bez lidských vlivů by tu namísto současných téměř čistě smrkových lesů rostly lesy s vyšším zastoupením buku a jedle (Buček & Vrška 2003).

Na světlinách pod vrcholem Lysé hory, anebo na vlhkých místech v zářezech cest se fragmentárně v náznacích vyskytují porosty charakteru vysokobylinných niv s převahou papratky horské (*Athyrium distentifolium*) (A4.3) nebo porosty s devětsily *Petasites albus* a *Petasites hybridus*. Devětsily spolu s jinými vlhkomilnými druhy rostou i na prameništích (R1.4), které jsou na území PR velmi vzácné. Vegetace lesních cest je rozličná a závisí od intenzity využívání. Z ochrannářského hlediska jsou zajímavější extenzivně využívané cesty s převahou smilky tuhé (*Nardus stricta*), kde můžeme nalézt např. vranec jedlový (*Huperzia selago*) a plavuň vidlačku (*Lycopodium clavatum*). V zářezu cesty roste i plavuník zploštělý (*Diphasiastrum complanatum*), plavuň pučivá (*Lycopodium annotinum*) a hruštička menší (*Pyrola minor*) (Duchoň, 2019). Tyto druhy se ve větší míře vyskytují také nad spodní odvozní cestou v ochranném pásmu při severovýchodní hranici PR. Zde na ploše bývalé severní sjezdovky byla pravděpodobně v 80. letech min. století na výměře několika arů provedena terénní úprava usnadňující lyžování a vjezd rolby – došlo ke stržení vegetačního krytu. Na obnažené a osluněné minerální půdě a suti byly vytvořeny optimální podmínky pro uvedené druhy plavuní. Po dvaceti letech od ukončení lyžování je na ploše opět samovolně les složený z buku, smrku, břízy (jeřábu, vrb). Pro udržení relativně příznivých podmínek pro ohrožené druhy plavuňovitých rostlin bude zřejmě nutné zde porost udržovat ve sníženém zápoji.

Na území proniká lesními cestami vícero nepůvodních druhů rostlin, žádné však nejsou pro okolní vegetaci invazní (cf. Pyšek et al. 2012).

Nevhodné jsou starší výsadby smrku pichlavého (*Picea pungens*) a borovice kleče (*Pinus mugo*), které se při managementu eliminují (viz dále v textu) a z hlediska původu i olše zelené (*Alnus alnobetula*) (Duchoň, 2019).

Popis dřevinného patra podle lesnické typologie (převzato z Myslikovjan et al. 2010)

Nejvýše položená část lesních porostů zájmového území se nachází na stanovišti jeřábových smrčín – jedná se o fragment 8. smrkového lesního vegetačního stupně cca od 1250 m n. m. výše (SLT 8Z). Plošně dominující jsou strmější svahy se zonálně vyvinutým gradientem 6. smrkobukového a 7. bukosmrkového vegetačního stupně, tzn. stanoviště svahových smrkových

bučin (SLT 6F) a svahových bukových smrčín (SLT 7F). Na mírnějších svazích, zejména v jihovýchodní části zájmového území, se nacházejí stanoviště svěžích bukových smrčín (SLT 7S). Jádru celého komplexu – porosty 544 A a 544 B – jsou prohlášeny za lesy zvláštního určení – subkategorie 32f, a je v nich vyhlášena genová základna smrku ztepilého Lysá hora. V porostu 544 A se navíc nachází 23 ks a v porostu 544 B 14 ks výběrových stromů smrku ztepilého. Boreální charakter vrcholové části Lysé hory (v polohách nad 1 200 m n. m.) dokladuje řada studií – např. podrobné hodnocení lepidopterologické (Kuras 2003), průzkum fauny čmeláků (Jůzová & Krupa 2003) nebo ornitologický průzkum (Křenek 2003).

Lesy na severním a jihozápadním okraji území přírodní rezervace jsou strukturálně velmi jednoduché – jedná se o jednoetážové porosty z novějších výsadeb na plochách zcela rozpadlých a vytěžených porostů – na severu vlivem synergického působení imisí a zesíleného vlivu větru z důvodu odlesnění pro bývalou severní sjezdovku (je součástí ochranného pásma PR) a na jihozápadě vlivem drsné polohy u hřebene v kombinaci s odlesněním pro jižní sjezdovku a jejím intenzivním využíváním.

Kromě smrku ztepilého (*Picea abies*) se v okrajových částech vyskytuje nepůvodní smrk pichlavý (*Picea pungens*) a borovice kleč (*Pinus mugo*), v nejvyšších polohách byla okrajově vysazována též olše zelená (*Alnus viridis*). Smrk ztepilý v nejvyšších partiích přirozeně doprovází jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*). Z dalších původních dřevin je zejména v severozápadní části zastoupen buk lesní (*Fagus sylvatica*) s vtroušenou jedlí bělokorou (*Abies alba*) a javorem klenem (*Acer pseudoplatanus*).

Komentář k zajímavějším nálezům vyšších rostlin

- text převzat z plánu péče 2010–2020 (Myslíkovjan et al. 2010), kde základem je orientační botanický průzkum v masivu Lysé hory (Cimalová & Plášek 2003) a mapování biotopů v rámci přípravy na vyhlášení soustavy chráněných území Natura 2000 (Albín 2002),
- doplněno o aktuální informace z inventarizačního průzkumu cévnatých rostlin (Duchovník 2019) a činnosti Správy CHKO Beskydy

Většina území je tvořena rozvolněnými klimaxovými smrčinami, pouze lokálně jsou vytvořené acidofilní bučiny. Místa jsou porosty narušeny těžbou. Vzhledem k dobrým mikroklimatickým a vlhkostním poměrům, které umožňují existenci vysoké pokryvnosti bryofyt (terestrických, epifytických i epixylických), kaprad'orostů – kaprad' rozložená (*Dryopteris dilatata*), kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*) a papratka samičí (*Athyrium filix-femina*), v nejvyšších polohách i *Athyrium distentifolium*) a cévnatých rostlin – př. brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), brusnice brusinka (*Vaccinium vitis-idaea*), třtina chloupkatá (*Calamagrostis villosa*) doporučuje Cimalová a Plášek (2003) bezzásahový režim a ponechání veškeré dřevní hmoty na lokalitě.

Ze zajímavých druhů výtrusných rostlin byly v letech 2002 a 2003 nalezeny vranec jedlový (*Huperzia selago*) a plavuň pučivá (*Lycopodium annotinum*), jež doprovázejí humózní a trvale vlhké porosty kyselých bučin a smrčin. Z kaprad'orostů byly nalezeny kaprad' rozložená (*Dryopteris dilatata*), kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*) a kapradina laločnatá (*Polystichum aculeatum*), s obecně hojnějším výskytem.

Ze vzácnějších a ohrožených druhů cévnatých rostlin lze uvést druh prameništtních biotopů čarovník alpský (*Circaea alpina*). Významným nálezem je rovněž **plavuník Zeilerův (*Diphasiastrum zeileri*)** a **plavuník zploštělý (*Diphasiastrum complanatum*)** v blízkosti vodárny na Zimném (Křenek 2001 – ústní sdělení), přičemž ale průzkum v roce 2019 (Duchoň) již výskyt *Diphasiastrum zeileri* nepotvrdil. Z dalších druhů uvedených v Červeném seznamu cévnatých rostlin (Grulich & Chobot 2017) se podařilo v roce 2019 (Duchoň) ověřit druhy jako jsou žebrovice různolistá (*Blechnum spicant*), vranec jedlový (*Huperzia selago*), plavuň pučivá (*Lycopodium annotinum*), plavuň vidlačka (*Lycopodium clavatum*), kapradina laločnatá (*Polystichum aculeatum*), vrba slezská (*Salix silesiaca*), čípek objímavý (*Streptopus amplexifolius*) a sedmikvítek evropský (*Trientalis europaea*). Hojně se tu vyskytuje hořec tolitovitý (*Gentiana asclepiadea*), běžná je jedle bělokorá (*Abies alba*). Olše zelená (*Alnus alnobetula*) tu je nepůvodní, ale je biologickým zpestřením území. Nové, z území doposud neudávané vzácné druhy, jsou kaprad' rezavá (*Dryopteris affinis*), vrbovka alpská (*Epilobium alpestre*), hruštička menší (*Pyrola minor*), krtičník žláznatý (*Scrophularia scopoli*) a rozrazil horský (*Veronica montana*) (Duchoň 2019).

V porovnání s výzkumem z roku 2003 (Címalová & Plášek) se nepodařilo Duchoňovi (2019) ověřit výskyt některých druhů, mezi nimi např. oměj pestrý (*Aconitum variegatum*), pětiprstka žežulník (*Gymnadenia conopsea*) nebo z dalších zajímavých taxonů např. kostřava lesní (*Festuca altissima*), zimolez černý (*Lonicera nigra*), zvonečník klasnatý (*Phyteuma spicatum*) a brusnice brusinka (*Vaccinium vitis-idaea*). Aktuálně bylo zaznamenáno v území 151 druhů cévnatých rostlin, z roku 2003 je zde udávaných pouze 60 (dáno zejména rychlým orientačním průzkumem, nikoli podrobným inventarizačním).

Nepůvodní borovice kleč a smrk pichlavý byly z území již většinou odstraněny. Zbývající jedinci borovice kleče jsou především na hranici PR ve vrcholové části, kde do jisté míry plní funkci bariéry proti vnikání lidí dovnitř MZCHÚ. V mladších porostech jednotlivě se vyskytující smrk pichlavý bude odstraněn při dalším managementovém zásahu ve prospěch tetřevovitých ptáků, nebo přirozeně odumře v zástínu rychleji rostoucího původního smrku či v důsledku napadení houbami.

Vysoká návštěvnost vrcholu Lysé hory se projevuje výskytem synantropních druhů šťovík menší (*Acetosella multifida*), medyněk vlnatý (*Holcus mollis*) v blízkosti turistických chodníků a cest. Negativní vliv na charakter a strukturu okolních porostů však stezky nemají. Vlivem těžby se

na lokalitě šíří i pasekové druhy vrbka úzkolistá (*Epilobium angustifolium*), maliník (*Rubus sp.*) (Cimalová & Plášek 2003).

Mechorosty (podle Plášek 2019)

PR Lysá hora vykazuje vysokou druhovou diverzitu mechorostů, a to i přes to, že některé typy substrátu, které mechorosty jinde hojně využívají, se zde vyskytují pouze řídce (tlející dřevo, borka starých listnatých dřevin – obojí častěji ve fragmentu bučiny). Naopak značná druhová diverzita je spojena s otevřenými biotopy, např. břehy lesních cest s kameny a výchozy skalek, podmáčené svahy nad lesními cestami nebo vlhké terénní deprese (příkopy) podél lesních cest. Na takových biotopech bylo zaznamenáno také nejvíce zajímavých druhů.

Detailní bryologický průzkum zde byl prováděn poprvé a celkový počet recentně zaznamenaných zástupců této skupiny rostlin je vysoký (celkem 142 taxonů). To mimo jiné svědčí také o vysoké rozmanitosti a zachovalosti substrátů v rámci jednotlivých biotopů na studované lokalitě. Zároveň to ukazuje na dlouhodobou kontinuitu vývoje těchto biotopů.

Na lokalitě bylo recentně zaznamenáno 10 druhů mechorostů, které figurují v některé z kategorií Červeného seznamu (Kučera et al. 2012).

Otevřená stanoviště, tedy zejména holá půda, často doplněna mozaikou kamenů nebo výchozů skalek tvoří biotop s nejvyšší druhovou diverzitou mechorostů. Mezi zajímavé terestrické játrovky patří druh omšenka ohrnutá (*Anastrepta orcadensis*). Jde o druh vyžadující dle výše uvedeného seznamu pozornost a v rámci celého masívu Moravskoslezských Beskyd je to vzácný taxon. V PR Lysá hora byla v průběhu průzkumu zaznamenána jediná, avšak bohatá, populace. Na vlhké zemi v prameništi, resp. na břehu potůčku v bučině, v SV části PR Lysá hora byla nalezena populace játrovky stěkovec mnohodílný (*Riccardia multifida*). Taxon je hodnocen rovněž jako vyžadující pozornost. Z dalších játrovek rostoucích přímo na holé zemi se zde často vyskytují *Riccia sorocarpa* a *Solenostoma gracillimum*, vytvářející bohaté porosty na dně lesních cest. Břehy těchto cest velmi hojně porůstá játrovka *Orthocaulis attenuatus*. V rezervaci byly hojněji zaznamenány i další druhy.

Skupina epifytických mechorostů byla v minulosti nejvíce ohrožena emisemi a v současnosti znovu rekolonizuje původní stanoviště. Dostatečný počet listnatých dřevin, jejich druhové složení a stáří (tedy i plocha a charakter borky) jsou základním předpokladem úspěšného kolonizování lokalit. Na území PR Lysá hora se listnaté dřeviny (převážně buky) vyskytují zejména v SV části, jinak pouze zřídka (př. vrby, jeřáby). Epifytické mechorosty byly nalezeny na kůře buků, vrby jívy, jeřábu a javoru klenu. I přes velmi malý počet vhodných dřevin je počet zaznamenaných epifytů docela vysoký (20 druhů!). Bioindikačně významné jsou zejména epifytické mechy z čeledi *Orthotrichaceae*. Jde o bioindikátory čistoty ovzduší. Vyskytují se zde zástupci několika rodů. Recentně bylo zaznamenáno hned 7 druhů: *Nyholmia obtusifolia*, *Orthotrichum affine* var. *affine*,

O. pallens, *O. pumilum*, *O. speciosum*, *Ulotrichum bruchii* a *U. crispum*. K zajímavějším druhům náleží také rožk bledý (*Hypnum pallescens*), který byl vzácně zaznamenán na kmeni vrby jívy na severním okraji rezervace a jde o druh vyžadující pozornost.

Množství vhodného tlejícího dřeva na území rezervace je bohužel malé. Pro příznivý vývoj společenstev epixylických mechorostů je nutné nejen značné množství dřevní hmoty, ale také to, aby byla v pokročilejším stádiu rozkladu. Takových tlejících klád nebo pařezů je však na území rezervace zatím minimum (hojněji snad jen v bučině). Častěji se setkáme s teprve nedávno spadlými kmeny (např. po vývratech), které ještě mechovou vegetací nehostí. I přesto zde však několik zajímavých druhů epixylických mechorostů bylo recentně nalezeno. K těm nejzajímavějším patří zejména játrovky trsenky hladké (*Liochlaena lanceolata*), pařezovce křivolistého (*Nowellia curvifolia*) a stěkovce širokého (*Riccardia latifrons*). Všechny rostly společně na jednom ležícím kmeni smrku ve značném stádiu rozkladu. *Liochlaena lanceolata* je taxon hodnocený jako blízký ohrožení. Na území PR Lysá hora jde o vzácný druh, nalezený na jediném místě, nicméně lze říci, že v rámci Moravskoslezských Beskyd patří k druhům běžnějším, zejména v přírodě blízkých lesních porostech s dostatkem tlející dřevní hmoty. Podobně lze hodnotit výskyt frondózní játrovky *Riccardia latifrons*. I tento druh je na území PR Lysá hora vzácný, nalezen byl na tlejícím smrku pouze na jediném místě. V rámci celé ČR je tato játrovka hodnocena jako druh vyžadující pozornost, nicméně na území Moravskoslezských Beskyd patří k druhům běžnějším, a to opět v přírodě blízkých lesních porostech s dostatkem tlející dřevní hmoty. K zajímavým druhům a zároveň k bioindikátorům zachovalých přirozených lesních porostů patří játrovka *Nowellia curvifolia*. Častěji se vyskytuje v pralesních rezervacích Beskyd, př. Salajka, Mionší, Kněhyně-Čertův mlýn (vlastní údaje V. Pláška). V PR Lysá hora byla zaznamenána jediná populace na jednom tlejícím smrkovém kmeni.

Pro celý masív Moravskoslezských Beskyd je typické, že jsou zde flyšové horniny prosyceny bazickými vložkami. Střídání chemismu se projevuje mozaikovitým uspořádáním mechového patra, kdy se navzájem doplňují acidofilní a bazofilní druhy. Například mechy *Cynodontium polycarpon*, *Seligeria recurvata* nebo *Grimmia hartmanii* jasně indikují kyselé horniny. Naopak *Alleniella complanata*, *Anomodon viticulosus*, *Grimmia pulvinata* nebo *Ctenidium molluscum* náleží k druhům bazofilním. Na studované lokalitě se nachází velké množství kamenů a drobných výchozích skalek (někdy částečně překrytých hlínou) a vytváří tak mozaiku vlhkých mikrobiotopů vhodných pro růst většiny epilitických druhů játrovek i mechů. Mimo běžné druhy, jež jsou zde zastoupeny často a v bohatých populacích, byly na tomto typu substrátu nalezeny některé vzácnější druhy mechů. Nejvýznamnější jsou malozubka vlasovitá (*Brachyodontium trichodes*), křivoštět skalní (*Campylostelium saxicola*) a krondlovka drobná (*Fissidens pusillus*). *Brachyodontium trichodes* je drobný mech hodnocený jako druh vyžadující pozornost. Roste zde ve střední části PR, pouze na třech místech; vždy v otevřeném biotopu, na obnaženém kameni na břehu lesní cesty. V rámci

Moravskoslezských Beskyd je o poznání častější než v jiných částech ČR. Populace zaznamenané PR Lysá hora byly bohatě plodné. Na podobných místech se vyskytuje i další epilitický druh *Campylostelium saxicola*, řazený mezi druhy s nižším stupněm ohrožení (blízký ohrožení). Tento druh patří k velmi drobným mechům, v terénu snadno přehlédnutelným. Na území PR Lysá hora byla zaznamenána jediná drobná populace. *Seligeria recurvata* je druh habituelně i velikostně podobný předchozím dvěma mechům *Brachydontium trichodes* či *Campylostelium saxicola*. Je z nich na studovaném území nejčastější. Tvoří zde bohaté porosty na kamenech a výchozech skalek podél lesní cesty. Na balvanech ležících podél horní části Suchého potoka (bučina, SV část rezervace) rostou roztroušeně některé vlhkomilné druhy mechů, př. *Heterocladium heteropterum* nebo *Rhynchostegium riparioides*. Vzácně se zde vyskytovaly i zajímavější vlhkomilné druhy mechů, jako krondlovka drobná (*Fissidens pusillus*) a vlasoústka tenkozobá (*Oxystegus tenuirostris*); oba hodnocené jako druhy vyžadující pozornost. Na území PR Lysá hora byly tyto druhy v průběhu průzkumu v letech 2018 a 2019 nalezeny (rostoucí společně) pouze na jedné lokalitě, na stinném, mírně ostržikovaném kameni na břehu Suchého potoka. V masívu Moravskoslezských Beskyd se tyto mechy vyskytují relativně často a téměř na všech vhodných lokalitách (a to včetně Slezských Beskyd, cf. Plášek & Stebel 2002).

Cílem ochrany této rezervace je zachování přírodě blízkých lesních porostů. Přírodní rezervace je však velmi zajímavá také z bryologického pohledu. S ohledem na náročnost terénu se zde neprovádí lesnické zásahy, což lokalitě velmi prospívá a odráží se to i na bohatém zastoupení mechorostů. Do budoucna tedy lokalitě zřejmě nehrozí žádná predikovatelná negativní změna. Diverzita mechorostů na lokalitě se může ještě zvyšovat, až se na lokalitě přirozeně zvýší množství vhodného tlejícího dřeva, resp. bude ve vysokém stádiu rozkladu. To bude významná příležitost k osídlení dalšími epixylickými druhy jätrovek a mechů.

2. 1. 3 Zoologická charakteristika území

Měkkýši

- podle inventarizačního průzkumu malakofauny v PR Lysá hora z roku 2019, řešitel Doc. Ing. Jiří Kupka, PhD.

Ze studia literárních pramenů a z lokalitních karet uložených ve Slezském muzeu v Opavě a z databáze NDOP vyplynulo, že na území vlastní přírodní rezervace nebyl doposud prováděn soustavný malakozoologický průzkum. Nelze proto provést srovnání, ze kterého by bylo možné vyvozovat hlubší závěry o vývoji malakocenóz v předmětném území. Vyhlášením přírodní rezervace Lysá hora, včetně ochranného pásma jižně od vrcholu, došlo k integraci maloplošných zvláště chráněných území ve vrcholové části Lysé hory (NPR Mazák, PR Malenovický kotol a PR Lysá hora). Z území těchto tří rezervací je recentně (po roce 2000) doloženo celkem 58 druhů měkkýšů (!). Masiv Lysé hory lze z malakozoologického hlediska považovat za velmi významné území.

Celkem bylo v rámci malakozoologického inventarizačního průzkumu na území PR Lysá hora v roce 2019 zjištěno 37 druhů měkkýšů (36 druhů plžů a 1 mlž) ze 17 čeledí a determinováno 287 živých jedinců. Žádný z nalezených druhů není uveden v příloze aktuálního znění vyhlášky MŽP ČR č.395/1992 Sb. Ze všech 37 nalezených druhů měkkýšů je pět druhů zařazených v kategorii **zranitelný**: sklovatka krátkonohá (*Daudebardia brevipes*), slimáčnice lesní (*Eucobresia nivalis*) a skelníčka karpatská (*Vitrea transsylvanica*). Všechny tyto druhy se zde vyskytují ojediněle a byly nalezeny hlavně v pramenné oblasti v severovýchodní části PR v bučině s vtroušenými javory. Žijí obvykle v suti, tlejícím listí ve vlhčinách či nad potoky, anebo v hustém bylinném podrostu nad potoky a prameništi, kde se ukrývají v půdní hrabance, pod kousky dřeva nebo pod kamením. Slimáčník horský upřednostňuje spíše úkryty pod kůrou padlých a odumírajících jehličnatých stromů nebo jej lze nalézt na houbách.

Acidofilní smrčiny, které na území přírodní rezervace převládají, jsou obecně z malakozoologického hlediska méně zajímavé.

Z druhů vyskytujících se v území hojně lze uvést jenom slimáka popelavého (*Limax cinereoniger*). Jedná se o hojný druh všech typů lesa od nížin do hor. Nejčastěji je nalézán pod kůrou mrtvého dřeva, častý je i na houbách. Obvykle nezasahuje do nížinných luhů, ale jinak je běžný na celém území našeho státu. Všechny ostatní druhy, byť jsou na území našeho státu běžnými a často se vyskytujícími, jsou zde zastoupeny jen ojediněle.

Území Přírodní rezervace Lysá hora patří bezesporu k významným stabilizačním prvkům v krajině, a to nejen z hlediska oboru malakozoologie. I přes panující vysokohorské podmínky (chladné klima), historii území a převládajícímu porostu (acidofilní horské smrčiny) je biocentrem poměrně velkého počtu druhů lesních plžů, jejichž populace však dosahují velmi malých početností. Je zapotřebí eliminovat negativní jevy (nedostatek padlých kmenů listnáčů i jehličnanů ve vyšším stádiu rozkladu, ideálně v oblastech prameništů či průsaků, ale i jinde; docílit věkově i druhově rozrůzněného lesního porostu) a provádět pravidelný monitoring vývoje celého ekosystému nebo alespoň jeho vybraných částí (zejména pramennou oblast v reliktu pralesovitěho porostu v severovýchodní části PR).

Budoucí vývoj malakocenóz bude závislý na vývoji biocenózy a uplatňování managementových opatření. Současný stav malakofauny lze hodnotit na základě aktuálního stavu populací za málo uspokojivý, avšak ve vztahu k širšímu území a z vývoje lesních porostů na území přírodní rezervace za posledních 15 let lze předpokládat jejich dobrou perspektivu do budoucnosti. Týká se to opět zejména perspektivní pramenné oblasti v severovýchodní části PR v bučině s vtroušenými javory, kde byl prokázán výskyt významných druhů plžů. Acidofilní smrčiny, které na území přírodní rezervace převládají, jsou obecně z malakozoologického hlediska méně zajímavé. I zde lze předpokládat spolu s očekávaným vývojem fytocenóz dobrý rozvoj populací prokázaných druhů.

Motýli

- podle inventarizačního průzkumu motýlů v oblasti PR Lysá hora z roku 2018, řešitel RNDr. Tomáš Kuras, Ph.D.

Obecně lze konstatovat, že PR Lysá hora není území, které by bylo z hlediska ve dne aktivních motýlů druhově pestré. To je dáno nízkým podílem otevřených stanovišť lučního typu a vyšší nadmořskou výškou v pásmu horských smrčín, kde řada druhů svým rozšířením již nezasahuje. Současně, gilda lesních druhů ve dne aktivních motýlů je druhově obecně velmi málo rozmanitá (to se ale týká celé střední Evropy). Studované skupiny motýlů se zde lokalizují převážně při lesních okrajích, na rozkvetlou vegetaci podél lesních cest a na druhotná antropogenně narušená stanoviště (viz sjezdovky a vrcholová část Lysé hory).

Jako cenný lze ve studované skupině motýlů označit výskyt druhů s vazbou na horské biotopy. Jedná se primárně o druhy s vazbou na květnatá prameniště podél vodotečí, vysokobylinnou vegetaci aj. Taková místa se v PR příliš nevyskytují, ale vyskytují se v širším okolí rezervace. Některé druhy z takových stanovišť je tak možno pozorovat i na květnaté vegetaci v PR (např. v dolní části jižní sjezdovky, podél příjezdové komunikace na vrchol, podél lesní komunikace při spodním okraji PR). Z druhů s vazbou na taková stanoviště je možno uvést např. ohniváčka celíkového (*Lycaena virgaureae*) nebo ohniváčka modrolehého (*L. hippothoe*). Na vegetaci okoličnatých rostlin byl pozorován *Strymonia w-album*, na lesní cestě babočka jilmová (*Nymphalis polychloros*). Plošně se v PR na světlinách vyskytuje např. horský okáč černohnědý (*Erebia ligea*). Na vrcholu Lysé hory je běžná babočka kopřivová (*Aglais urticae*).

Ze zvláště chráněných druhů, kteří se vyskytují v PR lze uvést pozorování batolce duhového (*Apatura iris*) a jednotlivě do PR imigruje otakárek fenyklový (*Papilio machaon*).

V průzkumu z roku 2003 (Kuras) byly zaznamenány také dva tzv. deštníkové druhy. Ty byly autorem stanoveny na základě zkušenosti tak, aby splňovaly základní atributy z definice, tj. monofágní/oligofágní druhy s úzkou ekologickou valencí a výraznou vazbou na daný biotop. Vesměs se jedná o druhy existenčně ohrožené:

makadlovka *Neofaculta infernella*: boreomontánní, lokálně se vyskytující makadlovka. Ve střední Evropě rozšířený především v horách, kde osidluje podmáčené biotopy, jakými jsou např. rašeliniště a prameniště při horní hranici lesa. Vystupuje i nad horní hranici lesa, kde obývá alpské louky. Nejblíže další lokality se nachází v NPR Praděd.

zelenopláštník borůvkový (*Jodis putata*): drobný zelenopláštník vázaný na jehličnaté (smíšené) lesy s podrostem borůvky. V Beskydech se druh vyskytuje lokálně na více místech. Vesměs se ale jedná o podmáčené (rašelinné) jehličnaté porosty s bohatým podrostem borůvčí. Takováto místa se nachází buď v hřebenových partiích (Kněhyně, Smrk, Lysá hora), nebo v chladných údolích (Podolánky, Velký Potok).

Vrcholová část rezervace je pod značným antropogenním zatížením. Z hlediska pozorovaných skupin motýlů se ale nejedná o negativní fenomén, naopak pravidelné disturbance podporují heterogenitu vegetace, včetně vegetace kvetoucích. Kvetoucí byliny se pak stávají významným potravním zdrojem pro imaga.

Druhovú ochranu musí vycházet z ochrany stanovišť. V případě lesních společenstev se jeví jako nejlepší bezzásahový režim, s cílem postupného navýšení stávající lesní plochy na úkor pasek a bývalé severní sjezdovky. Současně je potřeba urychleně zahájit likvidaci allochtonní kosodřeviny.

Brouci

- podle inventarizačního průzkumu brouků v oblasti PR Lysá hora z roku 2019, řešitel RNDr. Ondřej Konvička
- doplněno o pozdější Konvičkovy nálezy zaznamenané v databázi NDOP a o starší významnější nálezy

Vrcholové partie i úbočí nejvyššího vrcholku Moravskoslezských Beskyd – Lysé hory se těší dlouhodobě vysoké pozornosti četných entomologů. Poslední entomologický průzkum zde byl realizován Ondřejem Konvičkou, a to v roce 2019. Z území je udáváno mnoho druhů, z nichž 3 druhy patří mezi zvláště chráněné a 27 druhů je zařazeno do Červeného seznamu bezobratlých (Hejda et al., 2017). **Z hlediska saproxylických brouků se momentálně jedná o velmi významnou a bohatou lokalitu s výskytem typických prvků vysokohorských zachovalých lesů.** Vysoká druhová pestrost je dána zejména velkým množstvím mrtvého stojícího i ležícího dřeva, zároveň je však omezena svou nadmořskou výškou, kdy sem již některé druhy nepronikají, jisté omezení vidím i v chudé dřevinné skladbě, kde naprosto převládá smrk. Mezi nejvýznamnější nálezy patří **myšák šupinkatý (*Lacon lepidopterus*)**, velmi vzácný a reliktní druh horských zachovalých lesů, v Beskydech známý ještě z NPR Mionší a NPR Salajka. Dále lze jmenovat **kovaříka *Ampedus melanurus***, jenž byl během průzkumu nalezen pouze jednou, ale nachází zde takřka ideální podmínky pro svou existenci, vývoj larev probíhá v mrtvém dřevě jehličnatých stromů s červenou hnilobou. Podle červeného seznamu bezobratlých (Hejda et al., 2017) je to kriticky ohrožený druh, stejně jako **červotoč *Xestobium austriacum***, velmi vzácný a lokální druh beskydských pralesů. Vývoj larev tohoto druhu červotoče je vázán na tvrdé dřevo pahýlů jedlí (výjimečně smrků). Také vývoj larev **lence *Xylita laevigata*** je vázán na mrtvé dřevo jehličnatých stromů. Druh zde nachází vhodné podmínky k vývoji. Je to teprve 2. nález tohoto druhu na území CHKO Beskydy (první připadá na Travný). Velmi početná populace byla zaznamenána také u kriticky ohroženého druhu **kornatce velkého (*Peltis ferruginea*)**, jehož vývoj probíhá v dřevě stojících mrtvých jedlí a smrků. Druh zde nachází velmi dobré podmínky k vývoji. Zapotřebí je zmínit také kriticky ohrožený druh **Hadreule elongatum**. Pro dlouhodobou existenci zde nachází vhodné podmínky také **roháček jedlový (*Ceruchus***

chrysomelinus), jehož larvy jsou vázány na mrtvé dřevo jehličnatých i listnatých stromů větších dimenzí napadených červenou hnilobou.

Další zjištěné faunisticky významné druhy brouků na území PR Lysá hora:

- *Carabus arcensis* - v Beskydech ssp. *carpathus*, ve vyhlášce 392/1992 uveden jako druh ohrožený, karpatská rasa euroasijského druhu, v Beskydech na západní hranici rozšíření, jednotlivý, ale pravidelný výskyt ve vyšších polohách celých Beskyd (Smrk, Travný, Slavič, Lysá hora apod.),
- *Pterostichus pilosus* a *Pterostichus foveolatus* – karpatské druhy, v Beskydech na západní hranici rozšíření, dál na západ nezasahující,
- *Pterostichus pumilio* - montánní druh, v ČR jen Šumava, Novohradské hory a Beskydy.
- *Liotrichus affinis* - boreomontánní euroasijský druh, v ČR v jehličnatých lesích i travnatých formacích horského a subalpínského pásma, na severní Moravě jen vrcholové oblasti Beskyd a Pradědu v Jeseníkách,
- *Orithales serraticornis* - euroasijský druh, v ČR lokálně převážně v zóně jehličnatých lesů, v Beskydech Lysá hora, Smrk, Bílý kříž.

Doporučené zásady pro management území:

Z hlediska výskytu brouků je v této oblasti nutná v zásadě bezzásahovost. Veškeré mrtvé stojící i ležící dřevo by mělo zůstat v území bez zásahů až do stadia úplného rozpadu. Stromy by neměly být odkorňovány a ani rozřezávány. Takové stromy velmi rychle vysychají, mění své mikroklimatické charakteristiky a stávají se mnohem méně vhodnými pro saproxylické druhy. Cíleně by zde a v okolí PR měla být podporována jedle, pomístně také javor klen. Vhodné by bylo chráněná území rozšířit i na další plochy kolem Lysé hory zejména na jižní svahy a prostorově tak chráněná území kolem vrcholu propojit.

Poznámka: územní ochrana jižních svahů Lysé hory je částečně zajištěna již nyní, a to vyhlášením rozšířeného ochranného pásma PR Lysá hora ve vrcholové části navazující na jižní sjezdovou trať. Přímo související porost na jižním svahu Lysé hory nad lesní odvozní cestou vedoucí ze Zimného na Kobylonku, tj. od nadmořské výšky zhruba 1 100 m, je nyní chráněn formou rozhodnutí Správy CHKO Beskydy v rámci LHP pro LHC Ostravice. Je zde vyloučena úmyslná těžba, nahodilá těžba je ale částečně umožněna (týká se čerstvé hmoty smrku). Lokalita je vystavena silným větrům, což při narušení již tak sníženého zápoje kůrovcovou těžbou vede k další fragmentaci přírodě blízkého porostu s dominancí smrku. V příštím decenniu proto bude Správa CHKO Beskydy prosazovat ponechání tohoto porostu samovolnému vývoji.

Velký význam pro výskyt vzácných horských kovaříků (*Liotrichus affinis*, *Orithales serraticornis*) mají lesní světliny, okraje cest a terénních zářezů zarůstající smrkovým náletem. Žádoucí je alespoň na části ploch rozvolnění zápoje, a to i za účelem podpory přirozené obnovy smrku. Velmi vhodná je příměs kleny (potenciální výskyt *Phloeostichus denticollis*), rámcově do 5

%. Značným problémem celé PR Lysá hora je turismus. Fakticky po každé cestě a pěšině chodí (či jezdí na kole) v kteroukoliv denní i noční dobu téměř neustále turisté. Nad samotnou PR často létají vrtulníky či vyhlídková letadla. V PR Lysá hora by bylo vhodné turismus výrazněji usměrnit a pokud možno omezit.

Čmeláci

- průzkum čmeláků z předchozích let v dané oblasti chybí, tudíž byl následující text převzat z plánu péče pro PR Lysá hora na období 2011-2020, kde se čerpalo z inventarizačního průzkumu čmeláků v oblasti PR Lysá hora z roku 2003; řešitel Mgr. Barbora Jůzová, Ing. Martin Krupa

Na území navrhované PR Lysá hora bylo z 26 druhů, které se v ČR vyskytují, zjištěno celkem 11 druhů čmeláků. Dominantní zde byl čmelák hájový (*Bombus lucorum*). Charakteristický je výskyt pouze hylofilních druhů osídlujících chladná a vlhká stanoviště. Všechny zjištěné druhy jsou typické pro horské oblasti a jsou vázány na lesní paseky, mýtiny, okraje lesů a vlhká okolí potoků ve vyšších nadmořských výškách.

Zkoumané území je výjimečné svými přírodními podmínkami, neboť je zde přítomno (v ochranném pásmu navrhované PR) nejvýše položené bezlesí v Beskydech a Karpatech na území ČR vůbec. Vyskytuje se zde řada vzácných druhů celorepublikového významu: čmelák drobný (*Pyrobombus jonellus*), čmelák pyrenejský (*Pyrobombus pyrenaeus*), čmelák *Megabombus sidemii* a čmelák *Bombus magnus*.

Nejvýznamnější je výskyt **čmeláka pyrenejského**. Tento druh je typickým zástupcem vysokohorských čmeláků. Optimum rozšíření má na horní hranici lesa v subalpínském a alpínském stupni. May (1959) uvádí tento druh pouze ze Slovenska (Vysoké Tatry). Podle Smetany (1992) je na Slovensku centrem výskytu tatranský masiv, odkud se šíří do okolních pohoří - nejbližší známou lokalitou je Velká Fatra. Na polské straně se vyskytuje v RP Pilsko a Babiagórském PN (Kosior a kol., 2003). V Čechách ani na Moravě se nevyskytuje (Pavelka, 2000). **Lysá hora je první známou lokalitou výskytu tohoto druhu v ČR a zároveň představuje západní hranici areálu čmeláka pyrenejského v Karpatech.**

Ptáci

- následující text byl převzat z plánu péče pro PR Lysá hora na období 2011-2020, kde se čerpalo z ornitologického průzkumu v oblasti PR Lysá hora z roku 2003, řešitel Daniel Křenek a studie zaměřené na tetřeva a jeřábka (Krupa, Jůzová, 2006), doplněno o nové údaje z průběžného průzkumu (Tomášek a kol., 2021, ústní sdělení)

Na území PR Lysá hora bylo zjištěno celkem 26 druhů ptáků. V rámci soustavy NATURA 2000 představují tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*) a datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*) zároveň předmět ochrany Ptačí oblasti Beskydy.

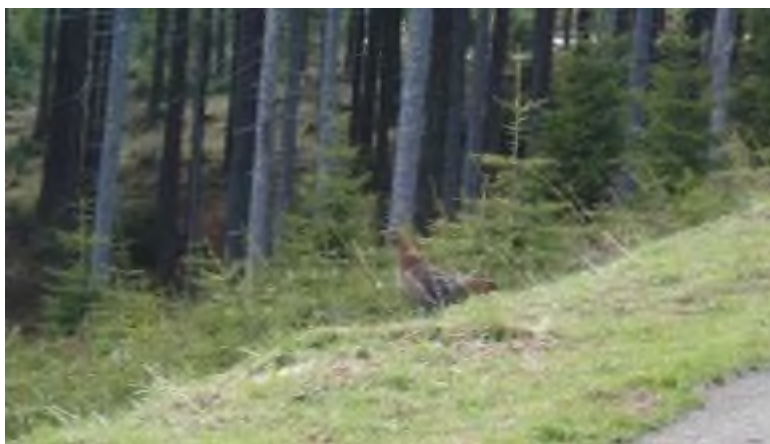
Mezi nejvýznamnější zjištěné druhy tedy patří: tetřev hlušec, sýc rousný, kos horský a ořešník kropenatý. Jedná se o druhy vázané na přirozené horské lesní ekosystémy. Z ochrany přírody je nejpodstatnější výskyt tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*), který ale v oblasti nebyl v posledních

několika letech zaznamenán. Pozorování pobytových znaků pochází z novější doby z roku 2001, kdy byla nalezena stopa na lesní cestě pod vrcholem Lysé hory (databáze Správy CHKO Beskydy). Následovalo opakované přímé pozorování tetřeví slepice lesním personálem a pracovníky Správy CHKO Beskydy v roce 2010 (viz foto). Nejnověji byla tetřeví slepice pozorována v roce 2019 na Zimném zhruba 500 m od hranice rezervace (údaj LS Frýdek-Místek). Na podzim roku 2021 byla pozorována tetřeví slepice ve vrcholové části Malchoru asi 700 m severně od hranice rezervace (Myslikovjan, 2021).

Ještě do 70. let 20. století se na Lysé hoře nacházelo několik tetřevích tokanišť. V důsledku souběhu několika negativních faktorů ale všechna zanikla – především vlivem vykácení imisemi poškozených velmi cenných fragmentů přirozených smrčín na severních, východních (jižních) svazích Lysé hory a Malchoru a v důsledku nevhodně prováděného hospodaření ve zbývajících porostech. Nesmíme opomenout zásadní vliv neustále stoupajícího turistického ruchu, který má nyní na populace na rušení citlivých druhů zcela zásadní vliv (viz foto s popisem problematiky skialpinismu). Předpokládat samovolnou obnovu tetřeví populace na Lysé hoře je iluzorní. V souvislosti s vybudovanou odchovnou tetřevů Lesů ČR, s.p., LS Frýdek – Místek na nedaleké Řepčonce v údolí Mohelnice panuje u části odborné veřejnosti názor, že by odchovaní ptáci mohli snášet větší míru stresu ze strany rušení člověkem oproti ve volnosti narozeným jedincům. Pokud se to potvrdí a státní ochrana přírody bude schopná vymáhat dodržování zákonných omezení v rezervacích (otázka vytvoření profesionální stráže přírody a spolupráce s policií), pak by mohli mít i tetřevovití ptáci v území šanci, což se bohužel týká i většiny dalších tetřevích oblastí v rámci CHKO Beskydy. Zatím je třeba i nadále usilovat o zajištění maximální kvality a rozlohy tetřevích biotopů.

Skialpinismus je ve vztahu k ochraně tetřevovitých ptáků (nejen) na Lysé hoře zásadní problém. Na snímku pohled do nejcennější pralesovité smrčiny ve střední části rezervace. Ani členitý terén s vývratovými kupami, vyvinutá spodní etáž a ležící tlející dřevo neodrazuje k jízdě část bezohledných skialpinistů. Tato adrenalinová sportovní aktivita skokově narostla v zimě 2020/2021 zřejmě v souvislosti s omezením pohybu osob během pandemie koronaviru. Při terénní pochůzce byly stopy po skialpech patrné prakticky ve všech částech rezervace. Naproti tomu dříve relativně běžné stopy jeřábka (o tetřevovi nemluvě) nikoli. Foto T. Myslikovjan (únor 2021).

Tetřeví slepice na Zimném u silnice na Lysou horu. Foto J. Rohan, květen 2005.

Z tetřevovitých ptáků se v PR Lysá hora vyskytuje ještě jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*), který má podobné biotopové nároky jako tetřev, byť ne tak vyhraněné. Rovněž jeřábek je ale v prostoru Lysé hory silně limitován enormním turistickým ruchem

Jako typický druh horských klimaxových smrčín byl v území zjištěn také datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*), který zde má dostatek potravních i hnízdních příležitostí. Zároveň se jedná o předmět ochrany v Ptačí oblasti Beskydy.

Shrnutí a doporučení pro management území

Z ornitologického hlediska jsou v Beskydech nejvýznamnějším typem biotopu staré klimaxové porosty pralesovitého charakteru s vysokou druhovou diverzitou, vyvinutou věkovou a prostorovou strukturou obsahující např. všechna vývojová stádia, včetně stádia rozpadu a funkčními autoregulačními mechanismy. Jen takové porosty dokážou nejlépe splnit nejen nároky vzácných a ohrožených druhů ptáků, ale také zajistit trvalou existenci rozmanitých ptačích společenstev.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení **	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Cévnaté rostliny			
Oměj pestrý <i>Aconitum variegatum</i>	O	-	Nepodařilo se ověřit výskyt (Duchon 2019)
Čípek objímavý <i>Streptopus amplexifolius</i>	-	VU	Smrčiny na severním okraji rezervace pod vrcholem Lysé hory; jednotlivě nebo ve skupinkách do max. 5 ex.
Krtičník žláznatý <i>Scrophularia scopolii</i>	-	NT	Vzácně jen v SV cípu rezervace
Vrbovka alpská <i>Epilobium alpestre</i>	-	NT	Vzácně (do 5 ex.) ve vlhkomilných porostech okolo cesty na okraji lesa v SV cípu rezervace;
Hruštička menší <i>Pyrola minor</i>	-	NT	Jen na jedné lokalitě v zářezu lesní cesty zaznamenáno do 50 rostlin

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení **	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Kaprad' rezavá <i>Dryopteris affinis</i>	-	NT	Vzácně, jen v SV cípu PR; častější v nižších polohách v bukovém stupni v údolí Suchého potoka
Hořec tolitovitý <i>Gentiana asclepiadea</i>	O	LC	Na území PR běžný druh; na světlinách a okolo lesních cest tvoří i rozsáhlejší porosty
Vrba slezská <i>Salix silesiaca</i>	-	NT	Roztroušeně v nejvyšších polohách PR, často okolo cest; vyskytují se tu i kříženci s dalšími druhy vrb
Vranec jedlový <i>Huperzia sellago</i>	O	NT	Jen na lesních cestách a v jejich zářezech; jednotky
Plavuník zploštělý <i>Diphasiastrum complanatum</i>	O	EN	Na okraji PR v zářezu lesní cesty cca na ploše 1,5-2m ² (1větší a 1 menší trs);
Plavuň pučivá <i>Lycopodium annotinum</i>	O	-	Zachovalé lesy v údolí Suchého potoka, lesní cesty – vzácně a v malých počtech; často se plazí pod borůvkami, je tedy lépe viditelný na podzim, když opadne listí; pravděpodobně i jinde v rezervaci
Kapradina laločnatá <i>Polystichum aculeatum</i>	-	NT	Zařezané, strmé údolí v pramenné části Suchého potoka v SV cípu PR; podklad má místy sutinovitý charakter; druh nalezen pouze zde, a to na sutinách; pouze 4 ex.
Mechorosty			
Křivoštet skalní <i>Campylostelium saxicola</i>	-	NT	Roste na vlhkých, zastíněných kamenech; neprovádět žádné lesnické zásahy, které by změnily charakter biotopu (disturbance); vzácně, pouze lokální výskyt
Trsenka hladká <i>Liochlaena lanceolata</i>	-	NT	Druh tlejícího dřeva. vzácně, pouze lokální výskyt
Živočichové			
Motýli			
Batolec duhový <i>Apatura iris</i>	O	-	severně orientovaná sjezdovka pod vrcholem (západní okraj PR) a lesní cesta při spodním okraji PR; jedinci
Přástevník jitrocelový <i>Parasemia plantaginis</i>	-	VU	vlhké louky, světliny lesů, rašeliniště; jedinci
Okáč černohnědý <i>Erebia ligea</i>	-	NT	na pasekách, loukách, cestách a lesních lemech, údolími se dostává i do nižších poloh hor; desítky jedinců
Otakárek fenyklový <i>Papilio machaon</i>	O	-	Odlesněná stanoviště ve vrcholové části Lysé hory; vzácně
Okáč ječmínkový <i>Lasiommata maera</i>	-	NT	světliny, paseky a cesty v lesích, především ve vyšších polohách, ale také motýl křovinatých lesostepí, rozšířený hlavně na horách; desítky jedinců
Ohniváček modrolehmý <i>Lycaena hippothoe</i>	-	NT	slatiny, vlhké louky, lemy rašelinišť, údolí potoků i využívané pastviny; jedinci
Ohniváček celíkový <i>Lycaena virgaureae</i>	-	NT	vlhčí místa poblíž lesů či v údolích horských potoků nebo v křovinách; převážně ve vyšších oblastech.; jedinci
Čmeláci			
Čmelák hájový <i>Bombus lucorum</i>	O	-	Celé zájmové území; hojně; data z průzkumu z r. 2003
<i>Bombus magnus</i>	O	CR	Celé zájmové území; hojně; data z průzkumu z r. 2003
<i>Megabombus sidemii</i>	O	-	Celé zájmové území; hojně; data z průzkumu z r. 2003
Čmelák pyrenejský <i>Pyrobombus pyrenaeeus</i>	-	VU	Celé zájmové území; hojně; data z průzkumu z r. 2003
Čmelák drobný <i>Pyrobombus jonellus</i>	O	VU	Celé zájmové území; hojně; data z průzkumu z r. 2003
Brouci			
Střevlík polní <i>Carabus arcensis</i>	O	-	epigeický dravý druh; populace je zde pravděpodobně poměrně početná, druh zde nachází vhodné podmínky pro svou dlouhodobou existenci
Kůrař maďalový <i>Corticeus unicolor</i>	-	NT	Populace je zde poměrně silná a má dlouhodobou perspektivu. Vývoj probíhá v mrtvém dřevě.
Kornatec velký <i>Peltis grossa</i>	-	CR	vzácný a lokální horský druh, který se vyvíjí ve dřevě stojících mrtvých jedlích a smrčů; populace je zde početná, druh zde nachází velmi dobré podmínky k vývoji

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení **	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Kornatec <i>Peltis ferruginea</i>	-	NT	Populace je zde velmi silná a má dobrou dlouhodobou perspektivu, podmínky jsou pro druh velmi vhodné. Vývoj v mrtvém dřevě, zejména jehličnatých stromů
Koromil <i>Rhyncolus elongatus</i>	-	NT	Obývá jehličnaté a smíšené lesy. Larvální vývoj probíhá v mrtvém dřevě kmenů, větví a pařezů jehličnanů; v roce 2020 zaznamenán 1 jedinec
Lenec <i>Melandrya caraboides</i>	-	EN	nalezen pouze jednou, velikost populace nelze odvodit, druh zde nachází vhodné podmínky pro svou existenci; vývoj larev v mrtvém dřevě
Roháček jedlový <i>Ceruchus chrysomelinus</i>	KO	EN	druh zde nachází vhodné podmínky pro dlouhodobou existenci; vývoj larev v mrtvém dřevě jehlič. i list. stromů větších dimenzí napadených červenou hnilobou
Myšák šupinkatý <i>Lacon lepidopterus</i>	O	CR	velikost populace nelze vyhodnotit (nalezen jen 1 jedinec chycený do nárazové pasti); velmi vzácný a reliktní druh horských zachovalých lesů
<i>Hadreule elongatum</i>	-	CR	Vývoj larev ve smrkovém dřevě, velikost slabší – několik jedinců, 1 jedinec
Rýhonosec <i>Lixus vilis</i>	-	VU	teplejší suchá místa s rozvolněnou vegetací se specifickým režimem narušování (obvykle raně sukcesní stadia s téměř holou půdou), tedy narušované; monofágní druh s vazbou na pumpavu obecnou (<i>Erodium cicutarium</i>); 1 jedinec
<i>Plinthus sturmii</i>	-	NT	v okolí vodních toků a vodou ovlivněných stanovištích. Brouk žije na bylinách; 3 jedinci
Lesklec <i>Rhizophagus nitidulus</i>	-	NT	Z ČR znám ze zachovalých listnatých lesů; živí se dřevními houbami; v roce 2020 zaznamenán 1 jedinec
Červotoč <i>Xestobium austriacum</i>	-	CR	velmi vzácný a lokální druh beskydských pralesů; vývoj larev v tvrdém dřevě pahýlů jedlí (výjimečně smrků); zde nalezen na smrku; velikost populace je zde malá
Lesák <i>Dendrophagus crenatus</i>	-	EN	vzácný horský druh, který se vyskytuje pod kůrou a ve dřevě (v puklinách) mrtvých smrků; na lokalitě má tento druh ideální podmínky pro svou existenci
Kovařík <i>Diacanthous undulatus</i>	-	EN	druh s bionomickou vazbou na odumřelé jehličnany, který zde momentálně nachází dobré podmínky k vývoji; perspektiva druhu je na lokalitě dobrá
Lenec <i>Dolotarsus lividus</i>	-	EN	druh s bionomickou vazbou na odumřelé jehličnany, který zde momentálně nachází dobré podmínky k vývoji; perspektiva druhu je na lokalitě dobrá
Kovařík <i>Danosoma fasciata</i>	-	EN	nalezen pouze jednou, velikost populace nelze odvodit, nicméně druh zde nachází takřka ideální podmínky pro svou existenci
lesknáček <i>Ipidia binotata</i>	-	NT	Druh zde má silnou populaci, podmínky pro druh jsou vhodné. Vývoj v mrtvém dřevě, zejména stojících mrtvých jedlí a smrků
mandelinka <i>Timarcha metallica</i>	-	EN	fytofágní horský druh; nalezen v noci na vegetaci; velikost populace nelze odhadnout, druh zde má však vhodné podmínky
Lenec <i>Xylita laevigata</i>	-	EN	teprve 2. nález v CHKO Beskydy (první je z PR Travný); velikost populace nelze odhadnout, spíše však bude silnější, jelikož zde druh nachází vhodné podmínky k vývoji; Vývoj larev v mrtvém dřevě jehl. stromů
Lenec <i>Abdera flexuosa</i>	-	NT	populace zde bude pravděpodobně velmi malá a druh zde má svou hranici vertikálního rozšíření; vývoj ve stromových houbách, převážně rodu <i>Inonotus</i>
Kovařík <i>Ampedus melanurus</i>	-	CR	nalezen pouze jednou, velikost populace nelze odvodit, nicméně druh zde nachází takřka ideální podmínky pro svou existenci; vývoj larev v mrtvém dřevě jehličnatých stromů s červenou hnilobou

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení **	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Kovařík <i>Ampedus tristis</i>	-	EN	nalezen pouze jednou, velikost populace nelze odvodit, nicméně druh zde nachází takřka ideální podmínky pro svou existenci; vývoj larev v mrtvém dřevě jehličnatých stromů s červenou hnilobou
Kovařík <i>Ampedus auripes</i>	-	CR	má zde velmi silnou populaci, druh zde nachází takřka ideální podmínky pro svou existenci; vývoj larev ve dřevě jehl. stromů s červenou hnilobou
Kovařík <i>Liotrichus affinis</i>	-	VU	populace pravděpodobně silná na vhodné lokalitě pro tento druh; vývoj larev v půdě
lesknáček <i>Cyllodes ater</i>	-	NT	Populace je zde spíše slabší, nicméně má dlouhodobou perspektivu. Saproxylomykofágní druh vázaný na prostředí s dostatkem zejména list. dřeva
Kovařík <i>Orithales serraticornis</i>	-	EN	populace je zde silná, a tudíž lze z toho odvodit i vhodnost lokality pro tento druh;
Měkkýši			
Modranka karpatská <i>Bielzia coerulans</i>	-	NT	typický druh pro poměrně málo narušené lesní komplexy, obývá především značně vlhké horské lesy, kde se živí zejména houbami a lišejníky; ojedinělý výskyt
Slimáčnice lesní <i>Eucobresia nivalis</i>	-	VU	horský plž, vázaný na vlhká a bujná zarostlá lesní stanoviště, osídluje i vlhké sutě; na území PR Lysá hora ojediněle se vyskytující
Podkornatka karpatská <i>Lehmanna macroflagellata</i>	-	NT	žije v zachovalých horských smrkových lesích pod kůrou stromů; na území PR Lysá hora vyhodnocen jako velmi ojediněle se vyskytující druh.
Sklovatka krátkonohá <i>Daudebardia brevipes</i>	-	VU	žije v tlejícím listí v suťových lesích od nižších do středních poloh; v PR velmi ojediněle.
Vřetenatka nadmutá <i>Vestia turgida</i>	-	NT	silně vlhkomilný lesní plž, vázaný na lesní průsaky a vlhčiny, případně vlhká údolí v okolí podhorských a horských potoků; na území PR velmi ojedinělý výskyt
Skelníčka karpatská <i>Vitrea transsylvanica</i>	-	VU	žije v opadance ve vlhčinách horských lesů, v suti a nad potoky; na území PR Lysá hora velmi ojediněle se vyskytující druh
Plazi			
Ještěrka živorodá <i>Zootoca vivipara</i>	SO	NT	vysoce přizpůsobivá, dokáže žít i ve vysoce položených, severních oblastech; velikost populace neznámá
Zmije obecná <i>Vipera berus</i>	KO	VU	osluněné lesní světliny s nižším podrostem, zářezy lesních cest, početnost v území neznámá
Ptáci			
Sýc rousný <i>Aegolius funereus</i>	SO	VU	horské oblasti, rozlehlé staré jehličnaté lesy, hnízdí v dutinách stromů vytesaných datlem nebo žlunou; pravděpodobné hnízdění, 1 pár
Jeřábek lesní <i>Bonasa bonassia</i>	SO	VU	rozvolněné horské smrčiny s borůvkám; pravděpodobné hnízdění, 1 pár
Ořešník kropenatý <i>Nucifraga caryocatactes</i>	O	VU	hnízdí převážně ve výše položených oblastech s jehličnatými lesy v nadmořské výšce 500–1000 m; pravděpodobné hnízdění, 1 pár
Žluna šedá <i>Picus canus</i>	-	VU	přírodě blízké bučiny se smrkem, KL a JD ve spodní části rezervace s výskytem doupných stromů, 1-2 páry
Datlík tříprstý <i>Picoides tridactylus</i>	SO	EN	horské lesy pralesovitého charakteru s dominantním zastoupením smrku, hnízdící, 1-2 páry
Sluka lesní <i>Scolopax rusticola</i>	O	VU	častěji od vyšších poloh po horní hranici lesa; pravděpodobné hnízdění, 1 pár
Strakapoud bělohřbetý <i>Dendrocopos leucotos</i>	SO	EN	smíšené, spíše jedlobukové lesy s narušenými a odumřelými stromy; pravděpodobné hnízdící, 1 pár
Puštík bělavý <i>Strix uralensis</i>	KO	CR	pralesovité porosty, hnízdící, 1 pár
Kulíšek nejmenší <i>Glaucidium passerinum</i>	SO	VU	vázán na smrkové porosty, pravděpodobné hnízdění, 1 pár

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení **	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Lejsek malý <i>Ficedula parva</i>	SO	VU	přírodě blízké bučiny se smrkem, klenem a jedlí ve spodní části rezervace s výskytem doupných stromů, 1 pár, celkově v Beskydech klesající početnost zřejmě související se situací na zimovištích druhu
Kos horský <i>Turdus torquatus</i>	SO	EN	horské lesy, hnízdo staví ve větvích hustých keřů nebo stromů, ve skalních trhlinách nebo na zemi, pravděpodobné hnízdění, 1 pár
Savci			
Veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i>	O	DD	žije v dutinách stromů, někdy i na tlustších větvích, kde si staví v průměru 25–30 cm velké hnízdo, v PR se vyskytují trvale asi 2 jedinci
Rejsek horský <i>Sorex alpinus</i>	SO	VU	horské lesy, početnost neznámá
Plíšík lískový <i>Muscardinus avellanarius</i>	SO	-	Zaznamenán ve střední části rezervace za kůrou suchého smrku (Myslikovjan, 2010), početnost neznámá
Vlk obecný <i>Canis lupus</i>	KO	CR	vyhledává především rozsáhlé lesní komplexy často s rozvolněnými plochami luk, rašelinišť, holin atd. Vyznačuje se také velkou ekologickou plasticitou – je schopen přežívat v civilizované krajině, v posledních letech v PR pozorován nebyl
Rys ostrovid <i>Lynx lynx</i>	SO	EN	zapojené starší porosty se skalkami; PR je součástí jádrového okrsku druhu, výskyt 1-2 jedinců, pohybujících se v rámci podstatně většího teritoria
Medvěd hnědý <i>Ursus actor</i>	KO	CR	v PR se může objevit při průchodu krajinou; vyhovují mu rozvolněné starší porosty listnatého či smíšeného lesa s vhodnou potravní nabídkou (lesní plody, larvy, hmyz, apod.) a přítomností míst k úkrytu; pobytové znaky zaznamenány v PR naposledy v roce 2009

* podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený.

** podle červených seznamů:

Cévnaté rostliny, bezobratlí, obratlovci: CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený; podle Grulich & Chobot (2017), Hejda et al. (2017), Chobot & Němec (2017), Mechorosty: VU – NT – taxon blízký ohrožení, podle) nebo Kučera et al. (2012)*.

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

Podrobně rozvedeno v příloze plánu péče: Historie využívání území a zásadní pozitivní a negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

a) Ochrana přírody

Jedná se o ZCHÚ, které bylo po dohodě se správcí lesních pozemků vyhlášeno v roce 2010. Snahy o ochranu jedinečných lesních porostů na Lysé hoře však sahají mnohem dále do minulosti – viz návrhy na přísné rezervace navrhované Těšínskou komorou již koncem 19. století a opakované návrhy prof. Zlatníka z roku 1937 a 1953 - podrobněji v dalším textu.

V roce 2005 se lokalita stala součástí Evropsky významné lokality Beskydy a Ptačí oblasti Beskydy v rámci soustavy evropských chráněných území NATURA 2000.

b) lesní hospodářství

V příloze plánu péče: Historie využívání území a zásadní pozitivní a negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti - podle studie historického vývoje lesů v oblasti Lysé hory (Myslikovjan 2007), hlavním použitým zdrojem informací byly práce Jančíka (1958)

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Přírodní rezervace Lysá hora je součástí lesního hospodářského celku (LHC) Frýdek-Místek, nalézá se na revíru Lysá hora. Pro tento LHC, který je souborem lesních pozemků v majetku České republiky, ve správě Lesů České republiky, byl v roce 2020 vypracován desetiletý lesní hospodářský plán (LHP) na období platnosti 2021–2030. Území PR se nalézá pouze na pozemcích v majetku České republiky.

Pro celé území CHKO Beskydy je v platnosti schválený plán péče na období let 2019 – 2028. PR Lysá hora je vymezena také ve schváleném územním plánu obce Krásná.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích

Přírodní lesní oblast	40 - Moravskoslezské Beskydy
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Frýdek-Místek
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	64,09
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2021 – 31. 12. 2030
Organizace lesního hospodářství	Lesní správa Frýdek-Místek
Nižší organizační jednotka	Revír Travný, revírník Ing. Rostislav Kejdana

Ochranné pásmo (včetně rozšířeného, tj. přesahujícího vzdálenost 50 m od hranice MZCHÚ):

Přírodní lesní oblast	40 - Moravskoslezské Beskydy
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Ostravice
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	10,45
Období platnosti LHP (LHO)	2015 - 2024
Organizace lesního hospodářství	Lesní správa Frýdek - Místek
Nižší organizační jednotka	Revír Řečice

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

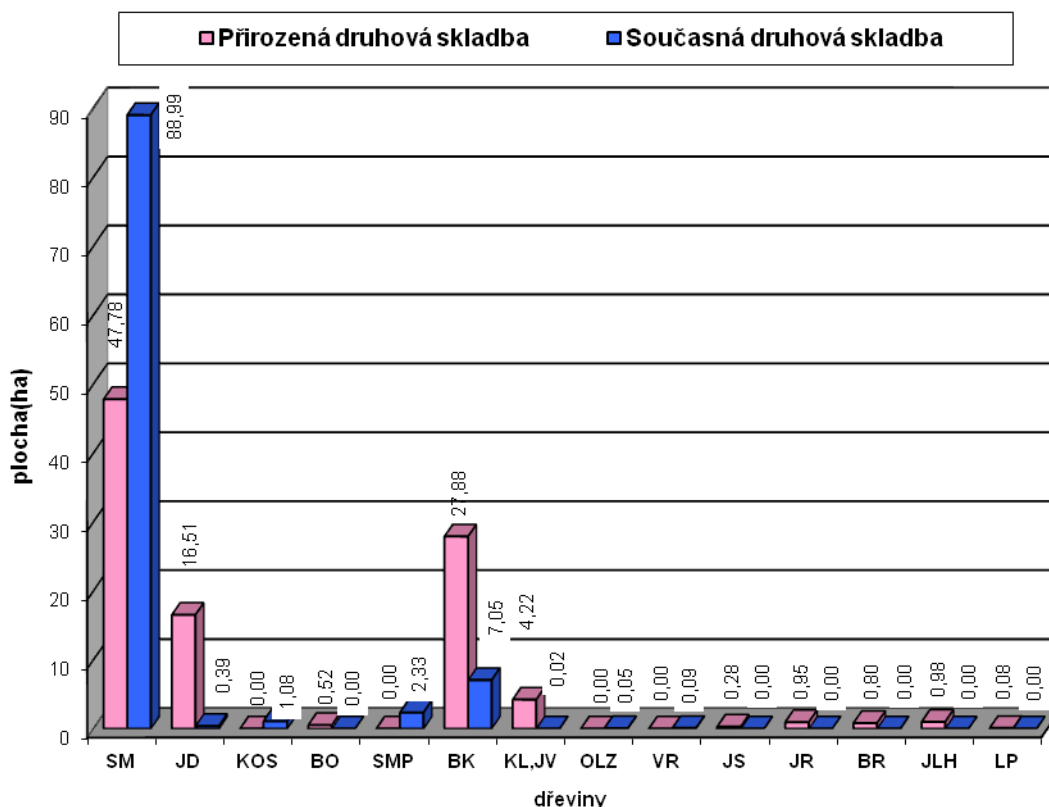
Přírodní lesní oblast: 40 - Moravskoslezské Beskydy				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
5F	Svahová jedlová bučina	SM 5, JD 27, BK 50, JV 10, JS 1, LP 4, JL 3	0,85	1,33
5U	Jasanová javořina	SM 10, JD 25, BK 20, JV 25, JS 10, LP 5, JL 5	0,29	0,45
6F	Svahová smrková bučina	SM 15, JD 25, BK 45, JV 10, JS 1, JL 4	14,07	22,00
6S	Svěží smrková bučina	SM 25, JD 25, BK 45, JV 5	0,97	1,52
6K	Kyselá smrková bučina	SM 30, JD 20, BK 45, BO 3, BR 2	9,60	15,01
6V	Vlhká smrková bučina	SM 15, JD 28, BK 45, JV 5, JR 1, JS 1, LP 1, JL 4	0,31	0,48
6A	Klenosmrková bučina	SM 15, JD 20, BK 46, JV 14, JS 1, JL 4	0,36	0,56
7S	Svěží buková smrčina	SM 65, JD 15, BK 15, JV 2, BR 1, JR 2	20,60	32,21
7F	Svahová buková smrčina	SM 65, JD 10, BK 20, JV 5	11,43	17,87
7Z	Zakrslá buková smrčina	SM 70, JD 5, BK 15, JV 1, BR 3, JR 5, BO 1	3,82	5,97
8Z	Jeřábová smrčina	SM 100, JR +	1,66	2,60
Celkem			63,96	100,00

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkratka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
SM	Smrk ztepilý	56,92	88,99	30,56	47,78
JD	Jedle bělokorá	0,25	0,39	10,56	16,51
KOS	Kosodřevina	+	+	0,00	0,00
BO	Borovice lesní	0,00	0,00	0,33	0,52
SMP	Smrk pichlavý	+	+	0,00	0,00
Listnáče					
BK	Buk lesní	4,51	7,05	17,83	27,88
KL, JV	Javor (klen, mléč)	0,01	0,02	2,70	4,22
OLZ	Olše zelená	0,03	0,05	0,00	0,00
VR	Vrby	0,06	0,09	0,00	0,00
JS	Jasan ztepilý	0,00	0,00	0,18	0,28
JR	Jeřáb ptačí	0,00	0,00	0,61	0,95
BR	Bříza bělokorá	0,00	0,00	0,51	0,80
JLH	Jilm horský	0,00	0,00	0,63	0,98
LP	Lípa malolistá	0,00	0,00	0,05	0,08
Celkem		63,96	100,00 %	63,96	100,00%

Přirozená skladba byla stanovena dle „Hospodářských doporučení podle hospodářských souborů a podsouborů – Rozpracování příloh č. 2, 3 a 4 vyhlášky č. 83/1996 Sb., o zpracování OPRL a o vymezení hospodářských souborů“ Příloha časopisu Lesnická práce 1/97.

Porovnání plochy současné a přirozené druhové skladby

Z výše uvedeného porovnání současného a přirozeného zastoupení lesních dřevin je patrný zejména nedostatek jedle, buku a kleny. Zastoupení smrku je na území PR téměř dvojnásobné oproti přirozenému stavu. Toto porovnání je ovšem nutné brát s rezervou. Na členitém svahu a v nejvyšších polohách Lysé hory, ovlivněných vrcholovým fenoménem, je současné vymezení lesních vegetačních stupňů sporné. Prakticky kopíruje vrstevnice okolo vrcholu bez ohledu na mikroklimatické rozdíly, jako je tomu např. v nejchladnějších severovýchodně situovaných částech svahů – viz severní část pralesovitého porostu 544 B 17 s mimořádnými jedinci původního smrku v závěru žlebu Suchého potoka. V těchto lokalitách je po většinu roku výrazně chladněji než ve srovnatelné nadmořské výšce na západním úbočí Lysé hory v přirozených lesích NPR Mazák, kde je teplota zvyšována slunečním zářením.

Přílohy:

M3 – Mapa dílčích ploch

M4 – Mapa typologická

M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

M6 – Mapa porostní

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

ekosystém:	L9.1 Horské třtinové smrčiny, L9. 3 Horské papratkové smrčiny	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému ponechaného samovolnému vývoji 56 ha	Aktuálně ponecháno samovolnému vývoji 19,21 ha. I přes zvýšené kůrovcové disturbance vyvolané několika „suchými“ roky nebylo zasahováno do přirozeného (samovolného) vývoje ekologicky nejcecnějších pralesovitých porostů. Zejména nad Terexovou cestou došlo k výraznému nárůstu množství tlejícího dřeva – v současnosti především stojících souší, které se postupně rozlamují. Při disturbancech se rozlamuje horní patro se suchými smrky, načež se prolínají hranice mezi původním starým porostem a mladšími navazujícími lesy, proto i v mapových přílohách je obtížné vymezit hranice přirozeného lesa. Poté, co budou dokončeny speciální zásahy v mladších lesích (viz dále), bude celý porost (dílce) ponechán samovolnému vývoji a tento jev patrný v mapové příloze, eliminován.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	zlepšující se
podíl všech listnáčů a jedle min. 10 % (nutně nemusí zasahovat do hlavní úrovně starého porostu) a nejméně na 1/4 plochy světliny s borůvkou	Dočasně zásahové mladší porosty po větrných polomech z doby před vyhlášením rezervace - zejména v podhřebenové poloze nad Terexovou cestou jsou po intenzivních prořezávkách téměř prosté geograficky nepůvodních dřevin, došlo zde k uvolnění všech listnáčů a jedle a k rozšíření otevřených plošek s borůvkou. V rozsáhlejší zatím poměrně homogenní smrkové skupině pod Terexovou cestou již proběhly hloučkovité podsadby buku a jedle; také se zde od vyhlášení rezervace neprovedla nahodilá těžba, takže výrazně přibýlo tlejícího dřeva – souší a zlomů. V mladších porostech by měly nastat ještě 1 – 2 zásahy v průběhu cca 10 let, udržující silně rozvolněný charakter horské smrčiny (částečně s odklizením pokácených stromů mimo plošky s borůvkou) a poté lokalitu ponechat samovolnému vývoji.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	zlepšující se

ekosystém:	L 5.4 Acidofilní bučiny	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému ponechaného samovolnému vývoji 7,6 ha	Strukturně diferencovaný smíšený porost po odtěžení většiny stromů horního patra původního pralesovitého porostu (před vyhlášením rezervace). Po jednorázovém uvolnění korun jedlí a javorů, bude ponecháno samovolnému vývoji. Aktuálně ponecháno samovolnému vývoji 1,67 ha	
	Stav:	zhoršený
	trend vývoje:	Zlepšující se
Klasifikace stupně přirozenosti „les přírodě blízký“	Na většině území se kratší či delší dobu nezasahuje a neodstraňuje odumřelé dřevo. V jádrových pralesovitých porostech to trvá déle než 30 let, přičemž i dříve se jednalo převážně o jednorázové zásahy (např. pokácení jedlových souší, nebo kůrovcem napadených smrků, ojediněle ale došlo i k přímé likvidaci biotopu – např. vykácení přirozeného smrkového lesa na suti nad Mohelnicí). Následky těchto významně negativních zásahů jsou v porostech stále méně patrné, byť měly na biodiverzitu zvláště nejvzácnějších pralesních druhů zásadní vliv. Na malé ploše lze klasifikovat jako „les přírodě blízký“, který směřuje ke kategorii „lesa přírodního“ (při optimálním managementu za 20–40 let).	
	stav:	mírně zhoršený
	trend vývoje	zlepšující se

Během uplynulého decennia byla v území realizována opatření podle schváleného plánu péče o PR Lysá hora. Za nejpodstatnější s ohledem na budoucí vývoj rezervace lze považovat významné rozšíření území ponechaného samovolnému vývoji. I přes zvýšené kůrovcové disturbance vyvolané několika „suchými“ roky nebylo zasahováno do přirozeného vývoje ekologicky nejceněnějších lesních porostů. Zejména nad Terexovou cestou došlo k výraznému nárůstu množství tlejícího dřeva – v současnosti především stojících souší, které se postupně rozlamují. Úmyslné ani nahodilé těžby neprobíhaly rovněž v plošně významném porostu 544 B 8 při východní hranici rezervace. Zde byla také provedena hloučkovitá podsadba buku a jedle v místech mimo souvislé porosty borůvky. V mladších porostech při severní hranici rezervace byly provedeny intenzivní výchovné zásahy s výřezem geograficky nepůvodních smrků pichlavých a k uvolnění všech listnáčů a jedle.

V roce 2021 byla metodou jáma – hráz asanována zhruba 900 m dlouhá stará traktorová svážnice, která vedla od Terexové cesty po spodní odvozní cestu a procházela částečně i nejceněnější částí rezervace. V nejprudších úsecích zde byla svážnice značně zahlobená, a ačkoli nebyla již dlouhou dobu využívána, stále působila jako výrazný drenážní prvek. Po zhutněním povrchu rychle odtékala srážková voda, aniž by zasakovala do půdy. Rekultivace byla provedena pomocí výkonného bagru metodou pana Štefana Vaľo ze Slovenska. Po provedení opatření všechna srážková voda zasakuje do hlubších vrstev půdy a do flyšového podloží.

Rekultivace staré traktorové svážnice na prudkém svahu jako opatření k zastavení vodní eroze půdy a k zadržování vody v krajině ve střední části rezervace. Foto vlevo Andrea Milatová, vpravo T. Myslikovjan, 2021.

Na podzim roku 2021 došlo ještě k narušení staré traktorové svážnice v horní části rezervace pod vrcholem (svážnice začíná na okraji Jižní sjezdovky a slepě končí pod vysílačem). S ohledem na malý spád zde byly provedeny jen „zápichy“ a nakypření povrchové zhutněné vrstvy lžící bagru tak, aby srážková voda mohla zasakovat do hlubších vrstev půdy a podloží.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě možné kolize

Zásadní otázka, na kterou se pokusila nalézt odpověď i studie Bučka a Vršky (2003) zní: „Urychlí provádění nahodilé těžby v hřebenových a vrcholových partiích Lysé hory zánik nejcennějších starých porostů?“ Z argumentace v předchozích kapitolách – zejména č. 2. 2. 2 – vyplývá, že ano. Aktivní těžba stojících odumírajících stromů tento rozpad – následně uskutečněný bořivým větrem a kůrovci – skutečně urychlují. Proto se v plánu péče navrhuje diferencovaný přístup k provádění nahodilých těžeb podle stupně přirozenosti lesních porostů a přírodních podmínek území (podrobně rozvedeno v kapitole č. 3. 1. 1) a ekologicky nejcennější přirozené a přírodě blízké lesy se ponechávají zcela bez zásahu samovolnému vývoji.

S otázkou provádění nahodilých těžeb souvisí také naplňování jednoho z prioritních cílů ochrany ZCHÚ, kterým je podpora tetřevovitých ptáků v rámci tetřeví oblasti Lysá hora (viz lesnické práce by ve ZCHÚ měly probíhat v období od 15. 7. do 15. 11. V nezbytných případech provádění nahodilých těžeb kůrovci napadených smrků od přelomu června a července. Smyslem časového omezení je zabránit rušení tetřeva v kritickém období toku, hnízdění a vyvádění kuřat. Velmi negativně rovněž působí rušení v zimním období (prosinec až březen) na lokalitách, kde tetřevi zimují.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

Rámcová směrnice péče o lesní porosty na lesních pozemcích

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany
1	Les zvláštního určení	5F, 5U, 6F, 6K, 6S, 6V, 7F, 7K, 7N, 7Z, 8Z	L5.4 Acidofilní bučiny L9.1 Horské třtinové smrčiny L9.3 Horské papratkové smrčiny
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin			
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)		
5F	SM 5, JD 27, BK 50, JV 10, JS 1, LP 4, JL 3		
5U	SM 10, JD 25, BK 20, JV 25, JS 10, LP 5, JL 5		
6F	SM 15, JD 25, BK 45, JV 10, JS 1, JL 4		
6K	SM 25, JD 25, BK 45, JV 5		
6S	SM 30, JD 20, BK 45, BO 3, BR 2		
6V	SM 15, JD 28, BK 45, JV 5, JR 1, JS 1, LP 1, JL 4		
7F	SM 15, JD 20, BK 46, JV 14, JS 1, JL 4		
7K	SM 65, JD 15, BK 15, JV 2, BR 1, JR 2		
7N	SM 65, JD 10, BK 20, JV 5		
7Z	SM 70, JD 5, BK 15, JV 1, BR 3, JR 5, BO 1		
8Z	SM 100, JR +		
Porostní typ A		Porostní typ B	Porostní typ C
Porosty ponechané v samovolném vývoji		smrkový	smrkobukový
Základní rozhodnutí			
Hospodářský způsob (forma)		Hospodářský způsob (forma)	Hospodářský způsob (forma)
-		- (účelový výběr)	- (účelový výběr)
Obmýti*	Obnovní doba*	Obmýti*	Obnovní doba*
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty			
Samovolný vývoj		Dosáhnout zastoupení všech dřevin přirozené dřevinné skladby, zvýšit celkovou stabilitu porostů, zajistit příznivou prostorovou a věkovou strukturu porostů. U porostů s výraznou převahou SM zajistit výchovu a způsobem obnovy změnu dřevinné skladby ve prospěch přirozené. Poté ponechat samovolnému vývoji	Dosáhnout zastoupení všech dřevin přirozené dřevinné skladby, zvýšit celkovou stabilitu porostů, zajistit příznivou prostorovou a věkovou strukturu porostů. Poté ponechat samovolnému vývoji.
Způsob obnovy a obnovní postup			

Samovolný vývoj	<p>Snaha o vytvoření věkově i druhově diferencovaných porostů vedoucí k postupnému zvyšování podílu jádrových porostů.</p> <p>Prioritní je dodržování hospodaření dle Přílohy č. T 1/1: „Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich</p>	<p>Skupiny s převahou BK neobnovovat a ponechat je bez hospodářských zásahů samovolné diferenciaci, případně podporovat přirozenou obnovu BK.</p> <p>Prioritní je dodržování hospodaření dle Přílohy č. T 1/1: „Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich</p>
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu		
Neprovádí se.	<p>Na vhodných stanovištích využívat přirozeně vznikající světliny, které lze rozšiřovat jednotlivým výběrem pro umělou obnovu listnáčů a jedle. Ve smíšených porostech maximální snaha o přirozenou obnovu s případným dolesněním pro doplnění druhové skladby o chybějící dřeviny (JD, KL, JS, JR). V případech umělého vnášení JD na území ZCHÚ a jeho ochranného pásma, ať formou podsadeb či zalesnění na vzniklých holinách (předsunuté kotlíky pro JD) používat sadebního materiálu z přírodně blízkých podmínek (stejná PLO a LVS).</p> <p>Netýká se porostů 554 A 17/2a a 544 B 17/4b/2b které jsou již ponechány samovolnému vývoji.</p>	<p>V případech umělého vnášení JD na území ZCHÚ a jeho ochranného pásma, ať formou podsadeb či zalesnění na eventuelně vzniklých holinách, používat sadebního materiálu z přírodně blízkých podmínek (stejná PLO a LVS), přednostně využívat sadebního materiálu z vlastní PR nebo podobných ZCHÚ.</p> <p>Netýká se porostu 546 C 17/4/2b, který je již ponechán samovolnému vývoji.</p>
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	KL, JD, BK, JR	Podsadba v malých skupinách.
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,		
	<p>Ožínání buřeně dle potřeby; ochrana proti zvěři – z důvodu možného poranění tetřevů vyloučit drátěné oplocenky. Při prořezávkách preference příměsi CDS. Podporovat vtroušené dřeviny. Postupná redukce neofytů.</p> <p>Prořezávky: 2× do 10-ti let. V zásazích preferovat všechny listnáče a JD. Intenzivní zásah ve SM na podporu všestranné diferenciaci a rozvolnění zápoje. Nevyřezávat JR, BR,, JIV. Odstranění neofytů. Probírky do 40 let: interval zásahu 5 let, intenzivní zásahy za účelem zvýšení stability, biodiverzity a všestranné diferenciaci, současně zkvalitnění biotopu pro tetřevovitě. Probírky nad 40 let: interval zásahu 10 let, kombinovaný úroňový výběr na udržení, případně zvýšení výškové a tloušťkové diferenciaci. Maximální snaha o podporu listnaté a JD příměsi. Jádrové porosty ponechat bez zásahu.</p> <p>Prioritní je dodržování hospodaření dle Přílohy č. T 1/1: „Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich“</p>	<p>Ožínání buřeně dle potřeby; ochrana proti zvěři – z důvodu možného poranění tetřevů vyloučit drátěné oplocenky. Při prořezávkách preference příměsi CDS. Podporovat vtroušené dřeviny. Postupná redukce SM.</p> <p>Prořezávky: 1–2× do 10 (20)-ti let. Intenzivní zásah ve SM příměsí na podporu všestranné diferenciaci. Nevyřezávat JR a BR. Ponechat samovolné diferenciaci. Probírky do 40 let: interval zásahu 10 let, případné zásahy za účelem zvýšení všestranné diferenciaci. Probírky nad 40 let: interval zásahu 20 let, pouze nejnútnejší výchovné zásahy na podporu diferenciaci.. Jádrové porosty ponechat bez zásahu. Zamezit vzniku BK monokultury – maximálně uvolňovat koruny všech vtroušených listnatých dřevin a jedle, na příznivých stanovištích i jednotlivých perspektivních smrků.</p> <p>Prioritní je dodržování hospodaření dle Přílohy č. T 1/1: „Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich“</p>
Opatření ochrany lesa		

Ochrana náletu proti škodám zvěří (mechanická nebo repelenty).	Na prudkých svazích a skalních výchozech – ohrožení půdní erozí; ponechat bez zásahu. Udržovat vhodný zápoj a kryt půdy, ponechat spodní listnaté patro. Ochrana proti škodám zvěří. Doporučené technologie: kůň, lanové dopravní zařízení	Na prudkých svazích a skalních výchozech – ohrožení půdní erozí; ponechat bez zásahu. Udržovat vhodný zápoj a kryt půdy, ponechat spodní listnaté patro. Ochrana proti škodám zvěří. Doporučené technologie: kůň, lanové dopravní zařízení
Provádění nahodilých těžeb		
Neprovádí se.	Mimo jádrové nejcenější porosty se provádí kácení aktivních kůrovcových stromů smrku, včetně přibližování a odvozu dřeva. Ponechávat mrtvé (tlející) dřevo. Při provedení těžby okamžitý odvoz z lesa, neponechávat dřevo na skládce, vyloučeno použití biocidů (ochrana entomofauny). Provádění nahodilých těžeb se řídí rozhodnutím Správy CHKO Beskydy.	V bučinách se neprovádí.
Poznámka		
Ponechávat mrtvé dřevo a doupné stromy. Využití geograficky nepůvodních dřevin se nepřipouští. Veškeré lesnické práce provádět v období od 15. 7. do 15. 11. (důvodem je potřeba vyhnout se rušení tetřeva v kritickém období toku, hnízdění a vyvádění kuřat a během zimování). V nezbytných případech je možno provádět nahodilou těžbu kůrovci napadených smrků od přelomu června a července (po dohodě s SCHKO Beskydy).		

Provádění nahodilých těžeb

Zásadní otázka, na kterou se pokusila nalézt odpověď i studie Bučka a Vršky (2003) zní: „Urychlí zánik starých porostů provádění nahodilé těžby v hřebenových a vrcholových partiích Lysé hory?“ Jak je rozvedeno v předchozích kapitolách, jsme přesvědčeni, že ano. Aktivní těžba a odvoz odumírajících stromů (souší, vývratů a zlomů) tento rozpad skutečně urychlují. Proto Správa CHKO Beskydy uplatňuje diferencovaný přístup k provádění nahodilých těžeb v závislosti na stupni přirozenosti lesních porostů a přírodních podmínkách stanoviště. Nejstarší porosty jsou od vyhlášení rezervace ponechány samovolnému vývoji tedy bez provádění úmyslných i nahodilých těžeb, v posledních letech zde nedochází ani k odkorňování na zemi ležícího dříví.

Uvedený ochranný přístup se odráží v platném rozhodnutí Správy CHKO Beskydy o provádění nahodilých těžeb v maloplošných ZCHÚ a vybraných lokalitách v Ptačí oblasti Beskydy (Myslikovjan, Müller 2020). Z tohoto rozhodnutí č. j. SR/0261/BE/2020_6 ze dne 30. 6. 2020, kterým se stanovují podmínky, resp. uděluje souhlas k provádění mýtních a částečně i předmýtních těžeb na území LHC Frýdek – Místek na období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2030 vybíráme následující pasáže vztahující se k území PR Lysá hora:

1 a) porosty ponechané samovolnému vývoji - bez úmyslných i všech nahodilých těžeb včetně vyloučení přibližování dříví (viz § 2 vyhlášky č. 335/2006 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření). *Jedná se o ekologicky nejcenější, často až pralesovité lesní porosty s největším významem pro ochranu ptáků a dalších na tlející dřevo vázaných druhů rostlin, hub a živočichů; obecně se jedná o lokality s největším významem pro zachování biodiverzity. Tyto původní porosty se vyznačují dřevinnou skladbou odpovídající stanovišti, složitější strukturou, různověkostí či vysokým podílem ležícího a stojícího odumřelého dřeva a narušených stromů s dutinami.*

V mapové příloze tohoto rozhodnutí Správy CHKO Beskydy jsou porosty kategorie **1 a) označeny červenou barvou**. Na tyto porosty lze následně čerpat náhradu újmy za ponechání lesa samovolnému vývoji.

1 b) porosty směřující k ponechání samovolnému vývoji – obvykle bez úmyslných i nahodilých těžeb s výjimkou možnosti nahodilých těžeb smrku. Jedná se o porosty, které zatím nebyly začleněny do

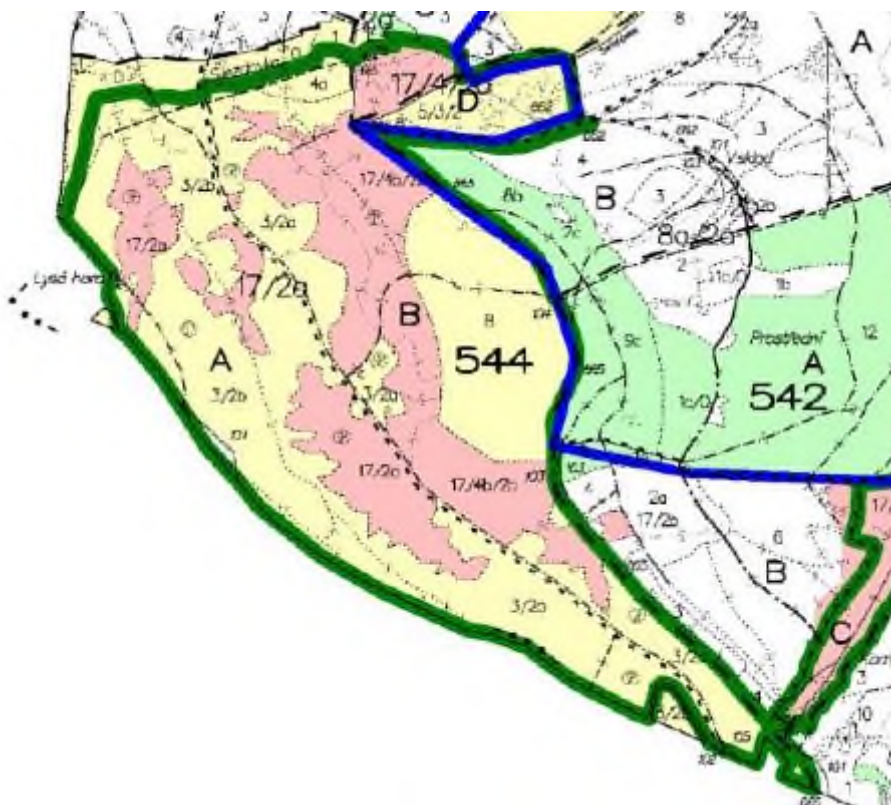
kategorie 1a). V některých případech jsou v porostech této kategorie umožněny jednorázové zásahy k úpravě dřevinné skladby nebo struktury (uvedeno u konkrétní porostní skupiny v plánu péče o MZCHÚ). Společně s porosty kategorie 1 a) tvoří lesy v kategorii 1 b) základ jádrových území Ptačí oblasti Beskydy. Při nahodilých těžbách zde budou ponechávány nové stojící smrkové pahýly do výšky 5 m a také všechny staré, kůrovci opuštěné stojící i ležící smrkové souše, zlomy a výraty. Variantně, zejména v případě rozptýlené nahodilé těžby, je možné po předchozím drážkování kůry ponechávat na místě k zetlení také čerstvé dříví smrku.

Jedná se zpravidla o přírodě blízké lesy s vyšším podílem odumřelého dřeva a dutinových stromů. V současné době se zde oproti původním porostům vyskytuje většinou vyšší podíl smrku.

V mapové příloze rozhodnutí Správy CHKO Beskydy jsou porosty kategorie **1b) označeny žlutou barvou**. Na tyto porosty nelze čerpat náhradu újmy za ponechání lesa samovolnému vývoji, pouze z titulu omezení celkové výše těžeb při tvorbě LHP.

Zvláště nebezpečné stromy (např. silně nakloněné, nahnílé, nalomené a suché), které přímo ohrožují nemovitosti nebo provoz na komunikacích či turisticky značených stezkách je možné pokácet s ponecháním dřeva na místě k zetlení, a to pokud bude kácení nahlášeno 10 pracovních dnů předem Správě CHKO Beskydy, a ta nezareaguje vydáním stanoviska, kterým příslušnou těžbu omezí či zastaví. Toto omezení se netýká stromů již spadlých na lesní komunikace. Tyto stromy je možné zpracovat a části dřevní hmoty zasahující do komunikace i odvézt; stromy padlé přes lovecké pěšiny lze pouze přeřezávat, což platí i pro dříví bránící transportu dřevní hmoty z okolních porostů.

Vymezení kategorií lesních porostů v MZCHÚ včetně ochranného pásma podle možnosti realizace úmyslné i nahodilé těžby je patrné z následující mapy:

Výřez mapové přílohy rozhodnutí Správy CHKO Beskydy zachycující území PR Lysá hora včetně ochranného pásma se zařazením lesních porostů do kategorií podle hospodaření a realizace úmyslných a nahodilých těžeb (platí od 1.1.2021).

Legenda k mapě:

- **červeně:** kategorie 1 a), samovolný vývoj
- **žlutě:** kategorie 1 b), pouze nahodilé těžby čerstvé hmoty smrku
- **zeleně:** kategorie 2, uplatnění výběrných principů hospodaření

b) péče o populace a biotopy rostlin a hub

- vzhledem k výhledovému cíli ponechání lesa samovolnému vývoji se neuvažuje s žádnou speciální péčí, především populacím hub by bezzásadový režim s nárůstem objemu tlejícího dřeva měl vyhovovat,

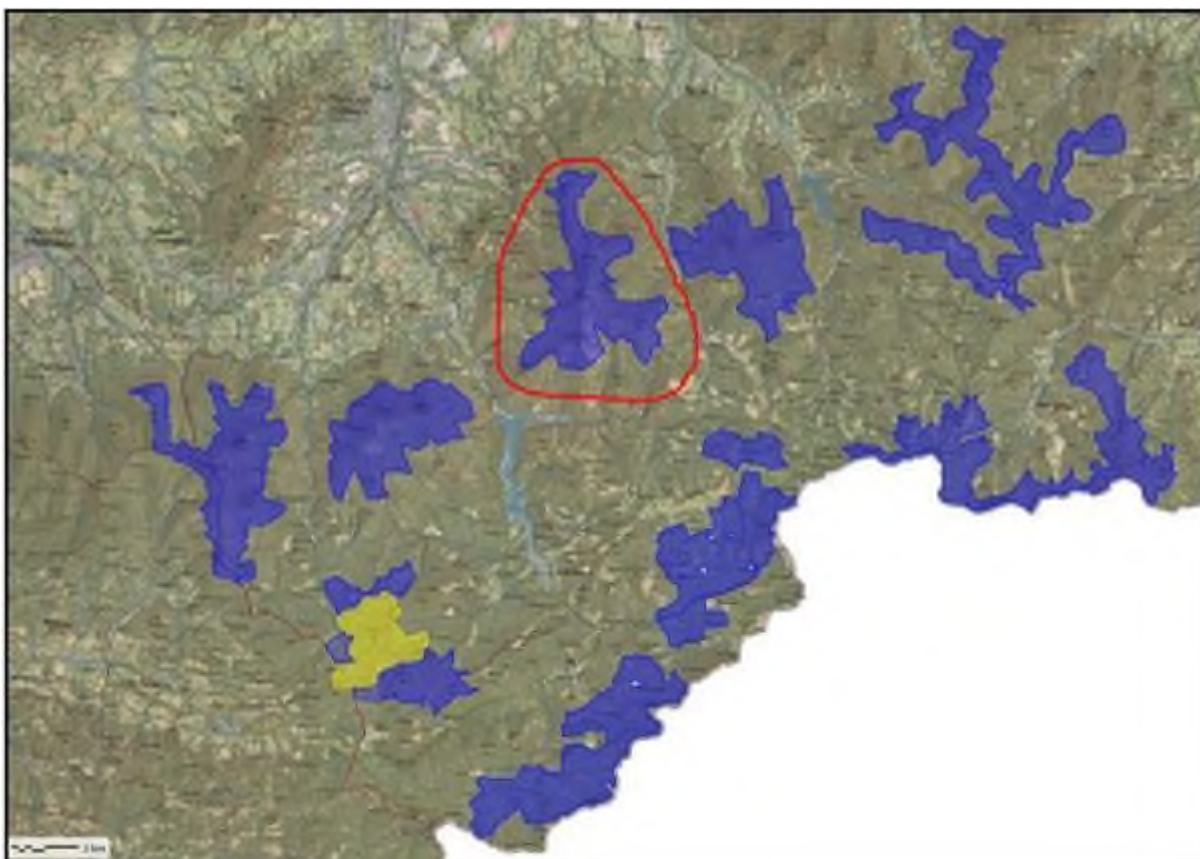
c) péče o populace a biotopy živočichů

Tetřevovití

V podmínkách PR Lysá hora se aktivní péče o živočichy zaměřuje hlavně na opatření ve prospěch tetřeva a jeřábka. Zejména tetřev je považován za deštníkový druh ekosystému horských smrčín. Opatření ve prospěch tetřevovitých ptáků jsou rozvedena v regionálním akčním plánu pro tetřeva v Beskydech (Tomášek et al. 2017), odkud vybíráme:

- co se týká věkové a prostorové struktury porostu patří přirozené lesy 6. až 8. LVS v PR Lysá hora k těm nejvhodnějším tetřevím biotopům, jsou proto součástí jádrového území tetřeví oblasti Lysá hora (orientační vymezení viz následující obrázek). Realizace opatření na podporu tetřeví populace je v těchto tetřevích oblastech prioritní, přičemž zde představuje minimum potřebných zásahů pro zachování tetřeva v rámci Beskyd,
- pro minimalizaci rizika střetu tetřevovitých se špatně viditelným oplocením je v tetřevích oblastech nutné používat zradidla v podobě různých textilií, proplétaných oky v horní části oplocení tak, aby tvořilo viditelnou překážku,
- pro tetřeva i jeřábka je nutné v maximální míře v porostech ponechávat a uvolňovat měkké listnáče (olše, vrby, jeřáby, břízy a lísky), podporovat přirozené zmlazení a část stromů mateřského porostu do fyzického rozpadu. V perspektivních porostech pro tetřeva platí, že by zde měl být realizován pouze jednotlivý výběr smrků středních dimenzí. Přirozené pralesovité porosty je pak nutné ponechat zcela bez zásahu samovolnému vývoji,
- obecné zásady hospodaření, s ohledem na bezzásadový režim na většině plochy rezervace platí pro části s aktivním managementem (včetně ochranného pásma:
 - lesnické práce provádět mimo období toku a hnízdění, tj. provádět je od 15. 7. do 15. 11., nahodilé těžby kůrovci napadených stromů lze kompromisně realizovat v nezbytných případech od konce června,
 - ve všech jehličnatých porostech mladého a středního věku, zejména do 40 let, provádět ve vhodném období (od 15. 7. do 15. 11.) intenzivní výchovné zásahy zaměřené na snížení zakmenění, uvolnění všech vtroušených listnáčů a rozšiřování světlin s borůvkou; výchovnou těžbu dřeva přednostně provádět v perspektivních porostech s cílem propojování jádrových tetřevích biotopů,
 - vyloučit aplikaci chemických přípravků (likvidace hmyzu, který je důležitou potravou kuřat), omezit použití těžké mechanizace (hluk a eroze),

- nestavět nové lesní cesty (z důvodu jednoduššího pronikání predátorů a posilování turistického ruchu v území).

Orientační mapka severní části CHKO Beskydy s návrhem vymezení tetřevích oblastí dle regionálního akčního plánu pro tetřeva hlušce v Beskydech. Červeně je označena tetřeví oblast Lysá hora – Malchor.

Ostatní ptáci

Optimální péče o biotopy ostatních chráněných druhů ptáků (zejména druhy přirozených bučin) zahrnuje v podstatě vyloučení holosečného způsobu hospodaření i domýtné fáze při podrobném hospodářském způsobu tak, aby již nedocházelo k další fragmentaci biotopů chráněných ptáků. Nejcennější porosty PR Lysá hora i v okolí rezervace se pak ponechávají samovolnému vývoji (viz mapový výřez z rozhodnutí Správy CHKO Beskydy k provádění úmyslných i nahodilých těžeb v kapitole k nahodilým těžbám). V perspektivních porostech s dočasným managementem se ponechávají všechny listnáče a doupné stromy či staré souše k přirozenému rozpadu.

Bezobratlí

V porostech, v nichž je po omezenou dobu umožněno realizovat kůrovcové nahodilé těžby smrku, se přistupuje k alternativnímu způsobu asanace ležícího pro kůrovce atraktivního čerstvého dříví metodou drážkování kůry pomocí speciálního nástavce na motorovou pilu (vynalezeno v Bavorském lese, poprvé aplikováno v NP Šumava). Celoplošné odkornění dřeva je nežádoucí, protože zásadně zhoršuje podmínky přirozeného rozkladu – tlení dřevní hmoty.

Drážkování kůry smrku jako alternativní opatření k omezení šíření kůrovců, kdy nedochází k nežádoucím změnám v osídlování povrchu a v tlení dřeva a tím i k podstatnému ochuzení biologické rozmanitosti saproxylických organismů, jako tomu bývá při kompletním odkornění ležících kmenů. Snímek z PR Poledňana, Foto T. Myslíkovjan, 2019.

Zásady myslivecké péče o zvěř

Vysoké stavy spárkaté zvěře a s tím spojené škody na lesních porostech (neodrůstání přirozeného zmlazení většiny listnáčů a jedle) jsou významným ekologickým problémem na lokalitě. Příznivější situace je v hřebenových partiích, kde se vzhledem k dlouhotrvající vysoké sněhové pokrývce spárkatá zvěř v zimě zdržuje jen minimálně, současně je zde intenzivně rušena návštěvníky Lysé hory, a proto jsou zde omezené i škody v lesích. Částečným řešením je předcházet koncentraci spárkaté zvěře v prostoru ZCHÚ jejím intenzivnějším lovem, nezřizováním příkrmovacích zařízení v přírodní rezervaci a okolí. Intenzivnější lov by se měl týkat také predátorů tetřevovitých, tj. divokých prasat, lišek a kun.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy

Přílohy:

T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo navrhované PR Lysá hora je (s výjimkou lokality jižně od vrcholu) tvořeno územím ve vzdálenosti 50 metrů od hranic ZCHÚ. Jižně od vrcholu je do rozšířeného ochranného pásma zahrnut fragment přírodě blízkého porostu výrazně ovlivněného nadmořskou výškou a vrcholovým fenoménem hory. Jedná se o porostní skupinu **129 A 13/2b** v k. ú. Staré Hamry 1,

kteřá již leží na LHC Ostravice (revír Řečice). Tento fragment klimatické smrčiny leží již v 8. lesním vegetačním stupni (smrkovém), který patří v Beskydech a karpatské části ČR vůbec, k nejvzácnějším ekosystémům. Navzdory velkým změnám, které zde proběhly v důsledku provádění nahodilých těžeb (hlavně příliš snížený zápoj mateřského porostu a nedostatek tlejícího dříví), zůstává tato lokalita jedinečná s ohledem na extrémní klimatické podmínky nejvyššího karpatského vrcholu ČR. Jak se ukazuje, přirozené procesy na lokalitě nadále fungují, takže se zde masivně zmlazuje jeřáb ptačí jako přípravná dřevina v rámci velkého vývojového cyklu boreálního typu lesa. V podrostu se kromě toho plošně uplatňuje borůvka černá, která omezuje nežádoucí rozšiřování pasekových druhů (zejména trav) a maximálně vyhovuje tetřevovitým ptákům. Velmi malý zbytek porostní skupiny 129 A 13/2b pod vrcholem Lysé hory na LS Ostravice by měl být z uvedených důvodů **ponechán bez zásahu včetně neprovádění nahodilých těžeb** (rozvedeno především v kapitole o nedávné historii lesů).

Hospodaření v lesích ochranného pásma se obecně řídí rámcovými směrnici hospodaření. Rámcový návrh opatření na lesních pozemcích v prostoru bývalé severní sjezdovky v ochranném pásmu PR Lysá hora je popsán v kapitole 3 (obecné zásady péče o lesní porosty), 3. 4 a 3. 5.

Péče o nelesní pozemky v ochranném pásmu přírodní rezervace na vrcholu Lysé hory:

- nelesní pozemky (zejména v blízkosti vysílače a bývalé chaty Válcoven plechu F-M) je vhodné alespoň občas kosit s odstraněním posečené hmoty tak, aby nedocházelo k nežádoucímu obohacování půdy o dusík a následně k ochuzování druhové pestrosti bylin.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

V průběhu platnosti plánu péče je potřeba zkontrolovat pruhové značení a dle potřeby ho obnovit. Území není geometricky zaměřeno. Vzhledem k vysokým finančním nákladům na zaměření a faktu, že všechny pozemky jsou ve státním vlastnictví, není ani navrhováno.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhledávací dokumentace

Nenavrhuje se.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech Žádné.

c) ostatní

ZCHÚ se i nadále navrhuje ponechat v kategorii lesa zvláštního určení podle § 8, odst. 2 písm. a) zákona č.289/1995 Sb. o lesích... „v prvních zónách CHKO a lesy v přírodních rezervacích

a přírodních památkách." Podobně by tomu mělo být i v prostoru bývalé severní sjezdovky nebo v rozšířeném ochranném pásmu jižně pod vrcholem Lysé hory. V nejvyšších beskydských polohách je nutný výrazně odlišný způsob péče o les oproti běžnému hospodářskému lesu, nejlépe bezzásahový režim. Samozřejmostí je odklad zalesnění holin a prodloužení doby zajištění kultur s ohledem na extrémní klimatické podmínky a očekávanou přirozenou obnovu. Vzhledem k jedinečnému charakteru stanoviště a potřebám zvláště chráněných druhů živočichů (například vzácných čmeláků a tetřevovitých ptáků) je potřebné – hlavně v nejvyšších partiích – docílení stavu rozvolněného horského lesa s trvale sníženým zakmeněním v rozmezí 4 – 7, tedy výrazně pod hodnotami v běžném hospodářském lese.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejnosti

- Usměrnování nových rekreačně-sportovních aktivit mimo ZCHÚ a lokality s potenciálním výskytem tetřeva hlušce (děje se v rámci vyjadřování Správy CHKO Beskydy k pořádání hromadných turistických a sportovních akcí).
- *Regulace návštěvnosti* – omezení průjezdu snowboardistů a skialpinistů, omezení nedovoleného vjezdu terénních motocyklů a čtyřkolek, omezení sběru borůvek, atd.,
 - stabilizace turistické zkratky z vrcholu Lysé hory po jižní sjezdovce; stále se zvyšující počet procházejících turistů způsobuje již plošnou erozi, která se neomezuje jen na původně úzký chodník, ale zasahuje prostor o šířce i více jak 10 m; v klimatických podmínkách vrcholu Lysé hory s velmi vysokými srážkami (mnohdy příválové) způsobuje sešlapání vegetace následnou vodní erozi, při níž je odnášena tenká vrstva půdy postupně až na skalní podloží. Cílem managementových opatření je tedy ve spolupráci s Lesy ČR, s.p., nájemcem pozemků, klubem českých turistů a horskou službou stabilizovat turistický chodník, asanovat jeho okolí a poté zde přesměrovat turistickou značku – nejlépe na štětovaný chodník. Zároveň je nutné udržovat štětovaný chodník na bývalé severní sjezdovce ve funkčním stavu a bránit vzniku nových zkratk. Začínajícím ekologickým problémem je zkratka vedoucí v trase zlikvidovaného vleku, kam nasměrovala část turistů aplikace mapy.cz, pakliže si návštěvník zadal nejrychlejší cestu z vrcholu směrem na Krásnou. Tato nešťastná záležitost byla na základě výzvy Správy CHKO Beskydy provozovatelem serveru odstraněna. I tak je zde již vyšlapaný chodník vedoucí po spádnicí dolů, což akceleruje vodní erozi. Proto byla na několika místech, kde se zkratka křížila s lesními cestami zkratka narušena lžící bagru za účelem omezení návštěvnosti i obnovy zasakování vody.
- *Osvětová činnost* – instalace informačních tabulí s textem o přírodních hodnotách a ochranných podmínkách ZCHÚ.
- *Strážní služba* – vytvoření profesionální strážní služby

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

MZCHÚ by mělo sloužit pouze k příležitostným odborným exkurzím, a to vždy s vedením pracovníků Správy CHKO Beskydy nebo lesní správy.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Vhodné by bylo provádět pravidelný entomologický, ornitologický, bryologický a ideálně i lichenologický průzkum. Na kontinuitu přirozených procesů v nejcennějších porostech a na stav území, resp. posun k přírodě blízkým lesům v částech mimo jádrové porosty nejlépe poukazuje monitoring malakofauny a entomofauny.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orient. náklady za rok (Kč)	Orient. náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
Údržba hranic PR včetně hraničnicků a informačních tabulí	---	30 000
Individuální ochrana starších výsadeb a přirozeného zmlazení jedle, kleny a jeřábu oplůtky včetně prostoru bývalé severní sjezdovky (500 Kč/ks)	----	250 000
Výsadba listnáčů a jedle včetně nátěru repelenty proti zvěři	----	100 000
Práce spojené s ponecháním smrkového dříví k přirozenému rozkladu (drážkování kůry)	-----	50 000
Celkem (Kč)	---	430 000
Opakované zásahy		
Kontrola a oprava mechanické ochrany před škodami zvěří	10 000	100 000
Údržba nelesních pozemků na vrcholu Lysé hory	5 000	10 000
Nátěry výsadeb a přirozeného zmlazení repelenty k omezení škod zvěří	10 000	100 000
Celkem (Kč)		620 000

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Albín, R. (2002): Mapování biotopů v rámci vymezování soustavy NATURA 2000 v ČR.
- BANAŠ, M. a kol. (2007): *Stanovení ekologických limitů využití území Lysé hory ve vazbě na nejcennější dochované ekosystémy a výskyt vzácných a ohrožených organismů*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- BUČEK, A., VRŠKA, T. (2003): *Význam, stav a dynamika vývoje geobiocenóz a krajiny vrcholové části Lysé hory*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- CIMALOVÁ, Š. & PLÁŠEK, V. (2003): *Botanická studie masívu Lysé hory*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- CULEK, M. a kol. 2005; *Biogeografické členění České republiky, II. díl*. Praha. AOPK ČR.
- DUCHOŇ, M. (2019): Botanická inventarizace PR Lysá hora. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- GRULICH, V. & CHOBOT, K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny – Příroda, Praha. 35:1-178.

- HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. (Red List of threatened species of the Czech Republic. Invertebrates). *Příroda*, Praha **36**: 1–612 (in Czech and English).
- JANČÍK, A. (1958): *Odlesňování Těšínska v minulosti*. Sborník Československé akademie zemědělských věd, lesnictví, 10.
- JANČÍK, A. (1958): *Lesy za doznívání kolonizace těšínských Zadních hor*. Sborník Československé akademie zemědělských věd, lesnictví, 11.
- JANČÍK, A. (1985): *Lesy těšínské komory za nástupu režijního hutnictví*. Sborník Československé akademie zemědělských věd, lesnictví, 11.
- JANČÍK, A. (1985): *Období „Těšínské školy“ v lesním hospodářství Beskyd*. Sborník Československé akademie zemědělských věd, lesnictví, 1.
- JANČÍK, A. (1959): *Komorní lesy na Těšínsku od svého hospodářského osamostatnění*. Sborník Československé akademie zemědělských věd, lesnictví, 3.
- JŮZOVÁ, B. & KRUPA, M. (2003): *Inventarizační průzkum čmeláků a návrhy opatření v navrhované PR Lysá hora*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- JŮZOVÁ, B. & KRUPA, M. (2006): *Přírodě blízké hospodaření v lesích s ohledem na zachování ptačích druhů (tetřev hlušec a jeřábek lesní) jako předmětů ochrany v Ptačí oblasti Beskydy*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- JŮZOVÁ, B. & KRUPA, M. (2006): *Přírodě blízké hospodaření v lesích s ohledem na zachování ptačích druhů (tetřev hlušec a jeřábek lesní) jako předmětů ochrany v Ptačí oblasti Beskydy*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- KOSIOR, A. et al. (2003): Trzmiel wysokogórski *Bombus pyrenaicus* PÉREZ w parkach narodowych i rezerwach przyrody południowej Polski. Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody, 22.
- KŘENEK, D. (2006): *Studie - Vymezení jádrových území a navržení přírodě blízkého hospodaření v lesích s ohledem na zachování ptačích druhů jako předmětů ochrany v ptačích oblastech Horní Vsacko a Beskydy*. Arion - Sdružení přírodovědců a ochránců přírody.
- KŘENEK, D. (2003): *Inventarizační ornitologický průzkum v území 1. zóny Lysé hory*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- KUPKA, J. (2019): *Inventarizační průzkum na území PR Lysá hora z oboru malakozologie*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- KURAS, T. (2018): *Inventarizační průzkum denních motýlů bezlesí PR Lysá hora*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- MAY, J. (1959): *Čmeláci v ČSR, jejich bionomie, chov a hospodářský význam*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.

- MOUCHA, J. (1952): Poznámka k fauně Lysé hory. *Přírodovědný sborník Ostravského kraje*, 13.
- MYSLIKOVJAN, T., (2007): *Studie historického vývoje lesů v oblasti Lysé hory*. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- MYSLIKOVJAN, T., VALASOVÁ, A., MARTINÁT, O., TRNČÍK, P. (2010): Plán péče o přírodní rezervaci Lysá hora na období 2011-2020. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- PAVELKA, M. & SMETANA, V. (2000): *Čmeláci*. ČSOP ZO 76/03, Valašské Meziříčí.
- PLÁŠEK, V. (2019): Inventarizační průzkum mechorostů v rámci PR Lysá hora. Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- QUITT, E. (1971): *Klimatické oblasti Československa*. Academia. Studia Geographica, 16.
- SMETANA, V. (1992): *Čmelovitě v CHN Suchý vrch vo Velkej Fatre*. Ochrana přírody, 1.
- TOMÁŠEK, V., MYSLIKOVJAN, T. a kol. (2017): Regionální akční plán pro tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) v Beskydech.
- Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs n.L. pobočka: Frýdek-Místek (1998). *OPRL Přírodní lesní oblast č. 40 Beskydy*.
- VRŠKA, T. & HORT, L. (2003): *Základní kriteria a parametry pro hodnocení "přirozenosti" lesních porostů*. Brno: AOPK ČR.
- WITKOWSKI Z.J., KRÓL W., SOLARZ W. (eds.) (2003): *Carpathian List Of Endangered Species*. WWF and Institute of Nature Conservation, Polish Academy of Sciences, Vienna-Krakow.
- ŽALOUDEK, V. (1984): *Historie lesů*. LZ Frýdek, bývalý LHC Morávka, Frýdek – Dobrá. Lesprojekt Brandýs nad Labem, pobočka Frýdek - Místek.
- ŽALOUDEK, V. (1985): *Historie lesů*. LZ Ostravice. Lesprojekt Brandýs nad Labem, pobočka Frýdek – Místek.

4.3 Seznam používaných zkratek

CHKO – chráněná krajinná oblast

CHOPAV – chráněná oblast přirozené akumulace vod

IUCN – Světový svaz ochrany přírody

KN – katastr nemovitostí

LHP – lesní hospodářský plán

LHC – lesní hospodářský celek

LT – lesní typ

SLT – soubor lesních typů

MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území

NPR – národní přírodní rezervace
PR – Přírodní rezervace
OP – ochranné pásmo
OPRL – Oblastní plány rozvoje lesů
OkÚ – okresní úřad
PLO – přírodní lesní oblast
PUPFL – pozemek určený k plnění funkcí lesa
SCHKO – Správa chráněné krajinné oblasti
ZCHÚ – zvláště chráněné území
IP – inventarizační průzkum

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

RP Správa CHKO Beskydy

Mgr. Tomáš Myslikovjan, Ing. Jaroslav Müller, Ing. Petra Chalupová

Nádražní 36

756 61 Rožnov p. Radhoštěm

Datum: říjen 2023

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T1 – **Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich**

(Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2).

Mapy:

Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Příloha M4 – **Typologická mapa**

Příloha M5 – **Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů**

Příloha M6 – **Porostní mapa**

Příloha H1: **Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti**

Vrstvy: Příloha V1 - **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

Tabulka T1 – Popis lesních porostů a výčet doporučených zásahů v nich k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2

označení JPRL/dílčí plochy	část JPRL/dílčí plochy	výměra (ha)	číslo rámcové směrnice/ porostní typ	dřevin y	zastoupení dřevin (%)	stupeň příroze -nosti	doporučený zásah	naléha vost	Poznámka (další charakteristika, významné druhy atd.)
Popis porostní skupiny: Diferencovaný smrkový porost s vtroušeným BK ve žlebu Suchého potoka pod odvozní cestou. Perspektivní porost Tetřeví oblasti Lysá hora.									
543 D 8		0,34	1/B	SM	100	5	Pouze účelový výběr SM středních dimenzí s uvolněním BK a JD a jednotlivých stromů s hluboce založenými korunami. Nahodilé těžby jen v případě čerstvé hmoty SM s ponecháním starých souší, stojících zlomů bez zelených větví a další pro kůrovce neatraktivní hmoty. Zásah s ohledem na tetřevovité.	2	
Popis porostní skupiny: Přírodě blízký porost BK, SM, JD a KL v pramenné oblasti Suchého potoka. Po odtěžení většiny horní etáže původního pralesovitého porostu ponecháno několik výstavků JD, KL a BK. Porost je i tak věkově a prostorově velmi diferencovaný, pouze na malých plochách pochází z umělé výsadby. Ve spodní etáži relativně vysoký podíl JD, která je ale soustavně poškozovaná zvěří, borůvka. Velký význam pro zachování biodiverzity, jádrový porost Tetřeví oblasti Lysá hora.									
543 D 5/3/2	5	3,10	1/B	BK	70	5	Pouze uvolnit JD a KL, případně jednotlivý původní SM s ponecháním hmoty na místě k zetlení. SM u JD seřezávat tak, aby se omezilo loupání a ohryz zvěří. Neprovádět nahodilé těžby.	2	
	3			SM	30				
				BK	15				
				JD	5				
				SM	80				
				BK	40				
				JD	10				
	2				SM				
544 A 101								sjezdovka (jižní), pozvolna zarůstající	
544 A 102								lesní skládka	
Popis porostní skupiny: Smrkem zalesněné okraje bývalé severní sjezdovky pod vrcholem Lysé hory.									
544 A 1		0,37	1/B	BK	1	5	Intenzivní prořezávka k uvolnění všech listnáčů a JD, zlepšení struktury (úrovňový zásah s rozvolněním zápoje) a k vytvoření světlin s borůvkou.	1	
				JR	1				
				SM	98				

označení JPRL/dílčí plochy	část JPRL/dílčí plochy	výměra (ha)	číslo rámcové směrnice/porostní typ	dřeviny	zastoupení dřevin (%)	stupeň přirozenosti	doporučený zásah	naléhavost	Poznámka (další charakteristika, významné druhy atd.)
Popis porostní skupiny: Velmi věkově i prostorově diferencovaný smrkový porost s vtroušeným BK, JR (JD, KL) v nejvyšších polohách Lysé hory. Z původní horní etáže zbylo pouze několik stromů, jinak četná torza a ležící tlející dřevo. Po provedené intenzivní prořezávce otevřené, postupně se zmenšující světliny s borůvkou. Velký význam pro ochranu tetřevovitých ptáků.									
544 A 3/2b	3	21,55	1/B	BK	1	5	Intenzivní prořezávka k uvolnění všech listnáčů a JD, udržení struktury rozvolněného horského lesa (úrovňový zásah s uvolněním hlouček SM po obvodu bioskupiny bez zásahu uvnitř). Udržení či rozšíření světlín s borůvkou. Starší stromy ponechat bez zásahu.	1	
				JR	2				
				KOS	4				
				SM	88				
				SMP	5				
	2b			SM	100				
Popis porostní skupiny: Fragment mimořádného pralesovitého porostu SM v nejvyšších polohách Lysé hory a CHKO Beskydy vůbec. Původní ekotyp beskydského SM, v nižších partiích jednotlivě BK, KL a JR výrazně nižšího věku. Bohatě strukturováno, horní etáž se sníženým zakmeněním, časté souše, zlomy, doupné stromy, ležící tlející dřevo, v podrostu dominuje borůvka, významný podíl mají také mechroty (včetně rašeliníku). Velmi diferencovaná spodní až střední etáž SM, v nižších partiích u Terexové cesty i BK a JD. Jádrové území a Tetřeví oblasti Lysá hora s mimořádným významem pro zachování biodiverzity horských smrčů Západních Karpat.									
544 A 17/2a	17	7,13	1/A	SM	100	3	Ponechat samovolnému vývoji bez úmyslné i nahodilé těžby, přibližování a odvozu dřeva.		Ponecháno samovolnému vývoji od roku 2011
	2a			SM	100				
544 B 103									lesní skládka
544 B 104									lesní skládka
544 B 105									lesní skládka
Popis porostní skupiny: Velmi věkově i prostorově diferencovaný smrkový porost s vtroušeným BK, JR (JD, KL, VR) pod Terexovou cestou ve vysokých polohách Lysé hory. Z původní horní etáže zůstalo zejména na kontaktu s pralesovitým porostem několik starých stromů, po ploše nízká torza, velké rozpadající se pařezy a omezeně i ležící tlející dřevo. Po provedené prořezávce otevřené, ale zmenšující se světliny s borůvkou. Velký význam pro ochranu tetřevovitých ptáků.									
544 B 3/2a	2a	8,14	1/B	BK	1	5	Intenzivní prořezávka k uvolnění všech listnáčů a JD, udržení struktury rozvolněného horského lesa (úrovňový zásah s uvolněním hlouček SM po obvodu bioskupiny bez zásahu uvnitř). Udržení či rozšíření světlín s borůvkou. Starší stromy ponechat bez zásahu.	1	
				SM	96				
				SMP	3				
	3			BK	1				
				JIV	2				
				SM	94				
				SMP	3				

Popis porostní skupiny: Velmi diferencovaný smrkový porost s vtroušeným BK a JD u spodního okraje bývalé Severní sjezdovky. Na ploše několik výrazně starších stromů z horní či střední etáže původního pralesovitého porostu. V porostu nízká torza a velké rozpadající se pařezy, omezeně i ležící tlející dřevo.									
544 B 4a		0,77	1/B	SM	100	5	Podle vývoje stavu porostu jen uvolnit vtroušené dřeviny a výrazně také starší původní SM, bez provádění nahodilých těžeb.	2	
Popis porostní skupiny: Růstově diferencovaný smrkový porost s ojediněle vtroušeným BK (JD, JR) nad odvozní cestou. Snížené zakmenění, téměř celoplošně podrost borůvky, ve skupinách po ploše převážně mimo borůvčí podsazen BK a JD. Podsadby jsou kombinovány s nastupujícím přirozeným zmlazením SM, JR (poškozený zvěří). Přibývá souší a tlejícího dřeva. Velmi perspektivní porost Tetřeví oblasti Lysá hora i PR s velkým významem pro zachování biodiverzity.									
544 B 8		8,66	1/B	SM	100	5	Pouze nahodilé těžby pro kůrovce atraktivní hmoty SM s ponecháním většiny hmoty na místě (možnost drážkování kůry). Ponechané dřevo poslouží také jako částečná ochrana výsadeb před poškozením zvěří. Bez zásahu ponechat stojící zlomy bez zelených větví a všechny staré souše a listnáče. Pokračovat v ochraně listnáčů a JD proti zvěři nátěrem repelenty.	2	
Popis porostní skupiny: Mimořádný pralesovitý porost SM s jednotlivě vtroušeným KL, BK a JD mezi spodní odvozní a středem rezervace procházející Terexovou cestou. V Beskydech zcela ojedinělé SM původního horského ekotypu mohutných rozměrů. Bohatě strukturováno, horní etáž se sníženým zakmeněním, časté souše, zlomy, doupné stromy, ležící tlející dřevo, v podrostu dominuje borůvka, významný podíl mají také mechorosty hojně porůstající tlející dřevo. Velmi diferencovaná spodní až střední etáž SM, ve střední partii omezeně také BK (částečně z podsadby) a JD. Jádrové území PR a Tetřeví oblasti Lysá hora s mimořádným významem pro zachování biodiverzity horských smrčín Západních Karpat.									
544 B 17/4b/2 b	17	12,08	1/A	SM	100	3	Ponechat samovolnému vývoji bez úmyslné i nahodilé těžby, přibližování a odvozu dřeva.		Ponecháno samovolnému vývoji od roku 2011
	4b			SM	100				
	2b			BK	1				
				SM	99				
Popis porostní skupiny: Výjimečný pralesovitý porost BK se SM a vtroušenou JD a KL u spodní stanice bývalé Severní sjezdovky. Bohatě strukturováno, v horní etáži se sníženým zakmeněním stromy velkých dimenzí, vzrůstově působivé KL i SM horského ekotypu. Mnoho doupných stromů, tlejícího dřeva. Ve spodní až střední vrstvě dominuje BK s příměsí SM, ale i JD, která se perspektivně přesune i do horní etáže, což je v našich pralesovitých rezervacích s účastí JD vzácné. Jádrové území PR Lysá hora s mimořádným významem pro zachování biodiverzity.									
546 C 17/4/2b	17	1,67	1/A	BK	86	3	Ponechat samovolnému vývoji bez úmyslné i nahodilé těžby, přibližování a odvozu dřeva.		Ponecháno samovolnému vývoji od roku 2011
				JD	1				
				KL	7				
				SM	6				
	4			BK	80				
				SM	20				
	2b			BK	60				
				JD	10				
				SM	30				

Vysvětlivky:

JPRL - jednotka prostorového rozdělení lesa, **RS** - rámcová směrnice v textové části plánu péče, **SM** – smrk ztepilý, **SMP** – smrk pichlavý, **JD** – jedle bělokorá, **MD** – modřín opadavý, **KOS** – borovice kleč, **TS** – tis červený, **BK** – buk lesní, **KL** – javor klen, **BŘ** – bříza bělokorá, **JŘ** – jeřáb ptačí, **JS** – jasan ztepilý, **LP** – lípa srdčitá, **OLZ** – olše zelená

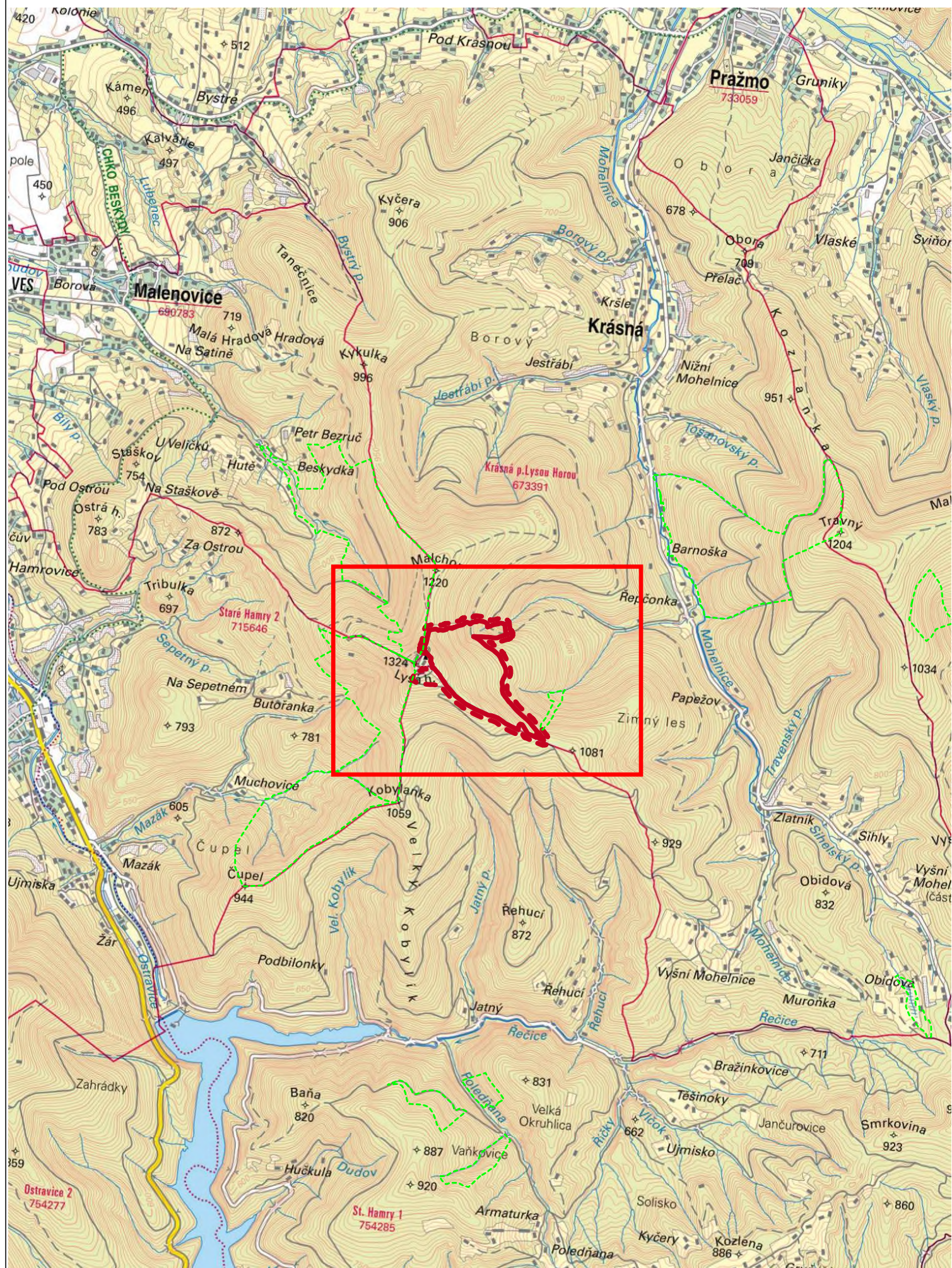
1) označení JPRL platné v období 2011–2020

2) odhadnutý plošný podíl dřeviny

3) stupeň přirozenosti podle následujícího členění: 1 — les původní, 2 – les přírodní, 3 – les přírodě blízký, 4 – les nově ponechaný samovolnému vývoji, 5 – les významný pro biodiverzitu, 6 – les produkční, 7 – les nepůvodní

4) stupeň naléhavosti jednotlivých zásahů, podle následujícího členění:

1. stupeň - zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň - zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu),
3. stupeň - zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

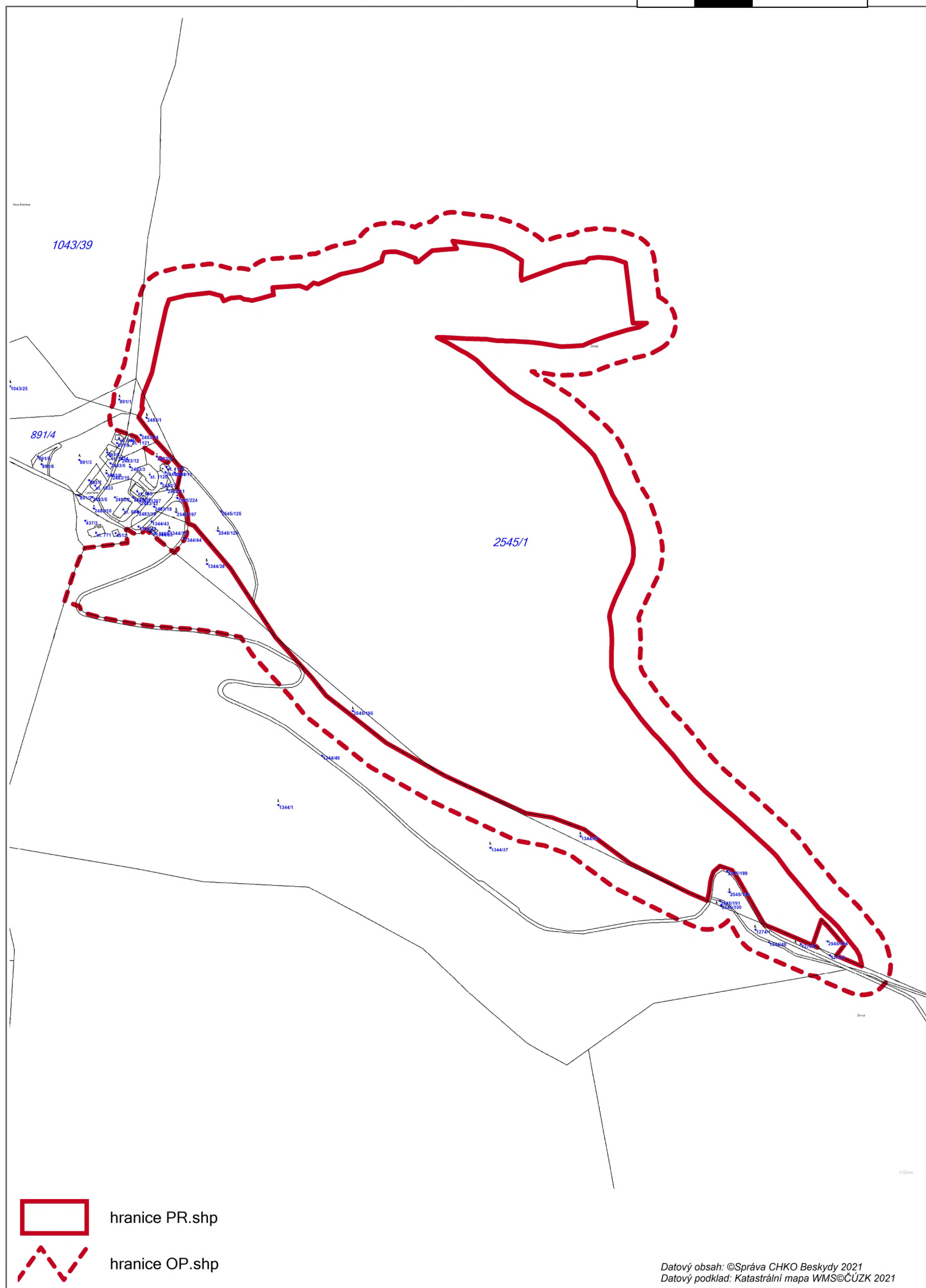
hranice PR

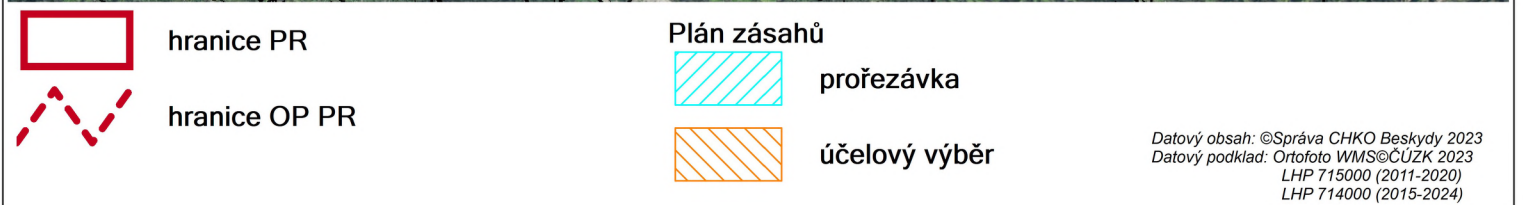

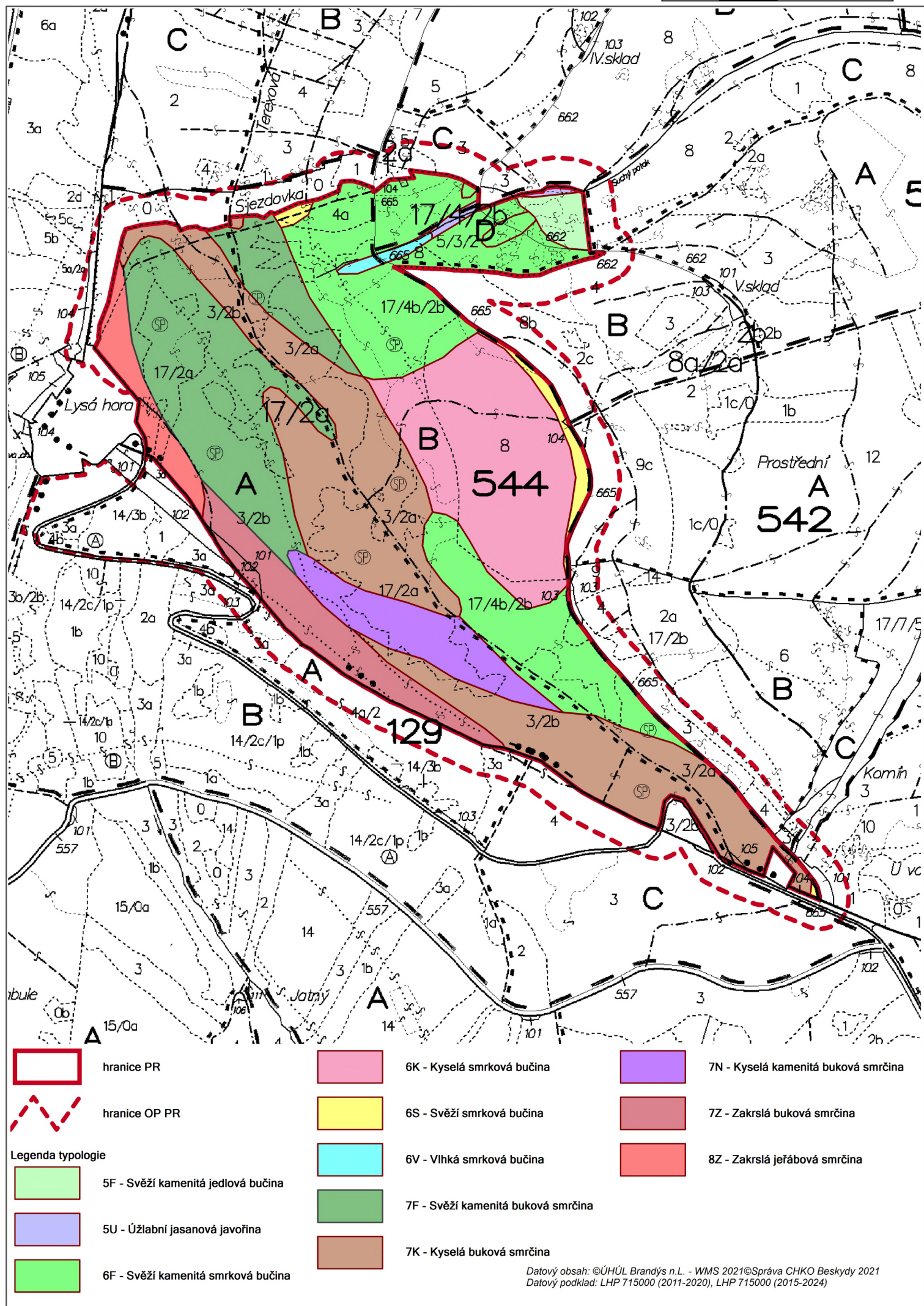
hranice OP PR

Příloha M 2 - Katastrální mapa PR Lysá hora

200 100 0 200 [Metry]

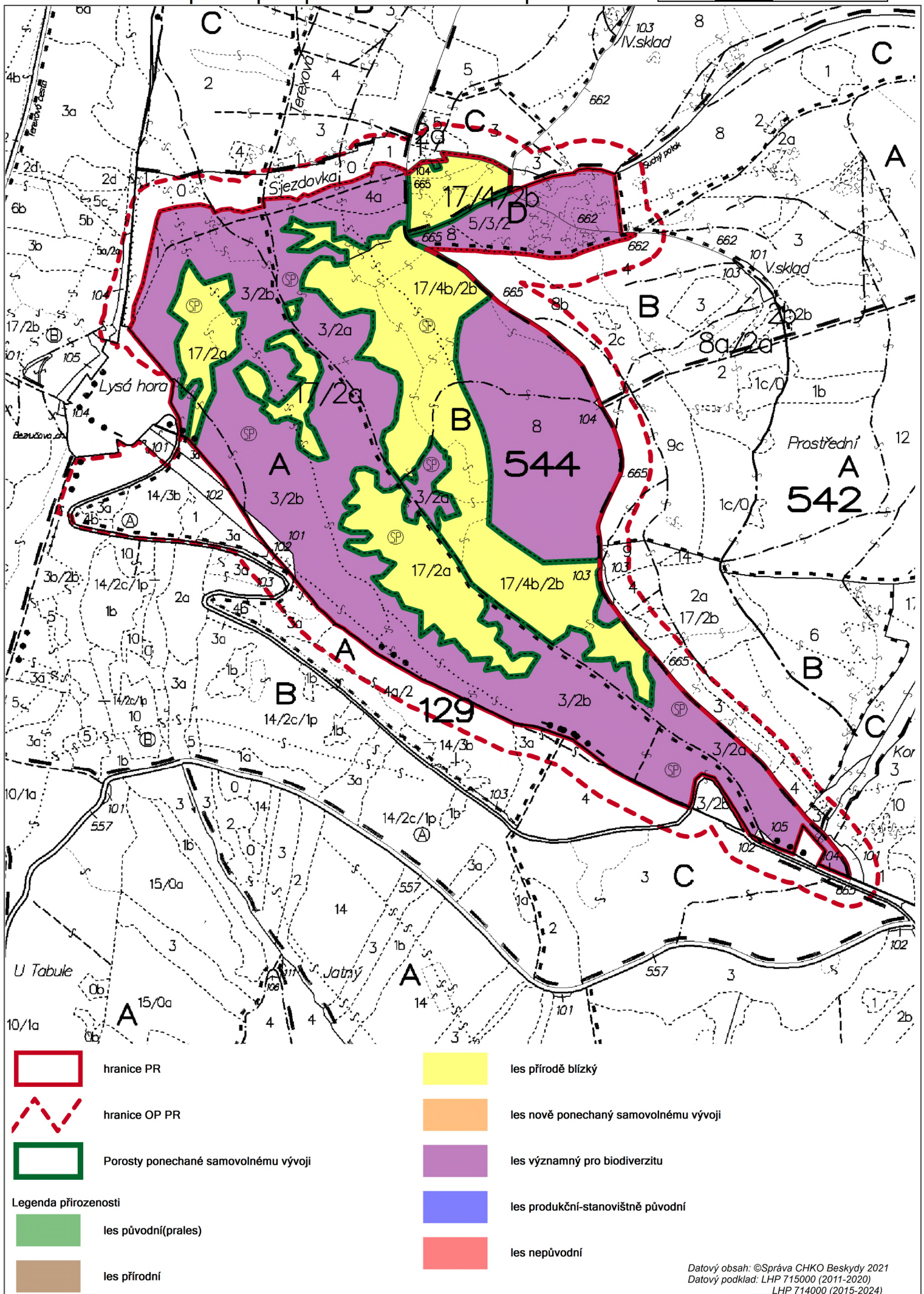

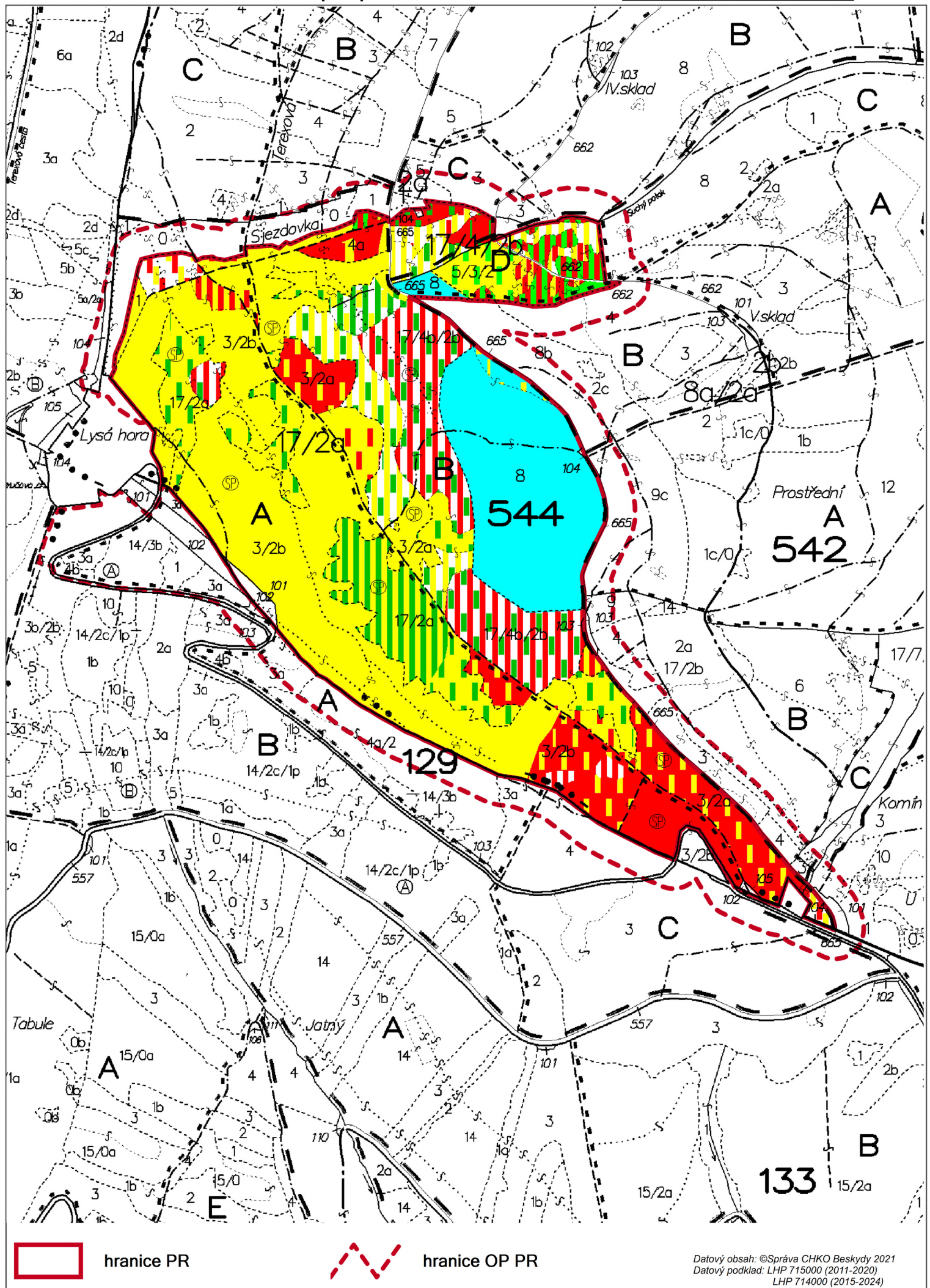
Příloha M 5 - Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

200 100 0 200 [Metry]

Příloha M6 - Lesnická mapa porostní

200 100 0 200 [Metry]

Příloha H 1 plánu péče o PR Lysá hora

Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

- *podle studie historického vývoje lesů v oblasti Lysé hory (Myslikovjan 2007), hlavním použitým zdrojem informací byly práce Jančíka (1958)*

Historický vývoj lesů frýdeckého panství

Pro pochopení příčin dnešního stavu lesních porostů na území navrhované PR Lysá hora je více než kde jinde potřebné seznámit se s historickým vývojem území v širších souvislostech.

Kolonizace Slezských Beskyd

Horská oblast Beskyd se začala kolonizovat ve druhé polovině 16. století, kdy se přistupuje k dálkové dopravě dřeva do Těšína. Největší kolonizační tlak ale postihuje do té doby téměř nedotčené beskydské pralesy na hřebenech hor ze strany Valachů. Valaši přicházejí do Slezských Beskyd pravděpodobně z Oravy a jihozápadního Polska, a to od konce 15. století. V Beskydech se pravděpodobně „mísí“ s místním obyvatelstvem, které hory postupně kolonizuje od nižších poloh v údolích horských toků (Jančík 1958).

Protože při spásání zůstával nejvíce opomíjen dosud jen pomístně se vyskytující smrk, dochází postupně k jeho šíření, kterému též přispělo využívání této dřeviny pastevcí.

Frýdecké panství podle prvního urbáře z roku 1580

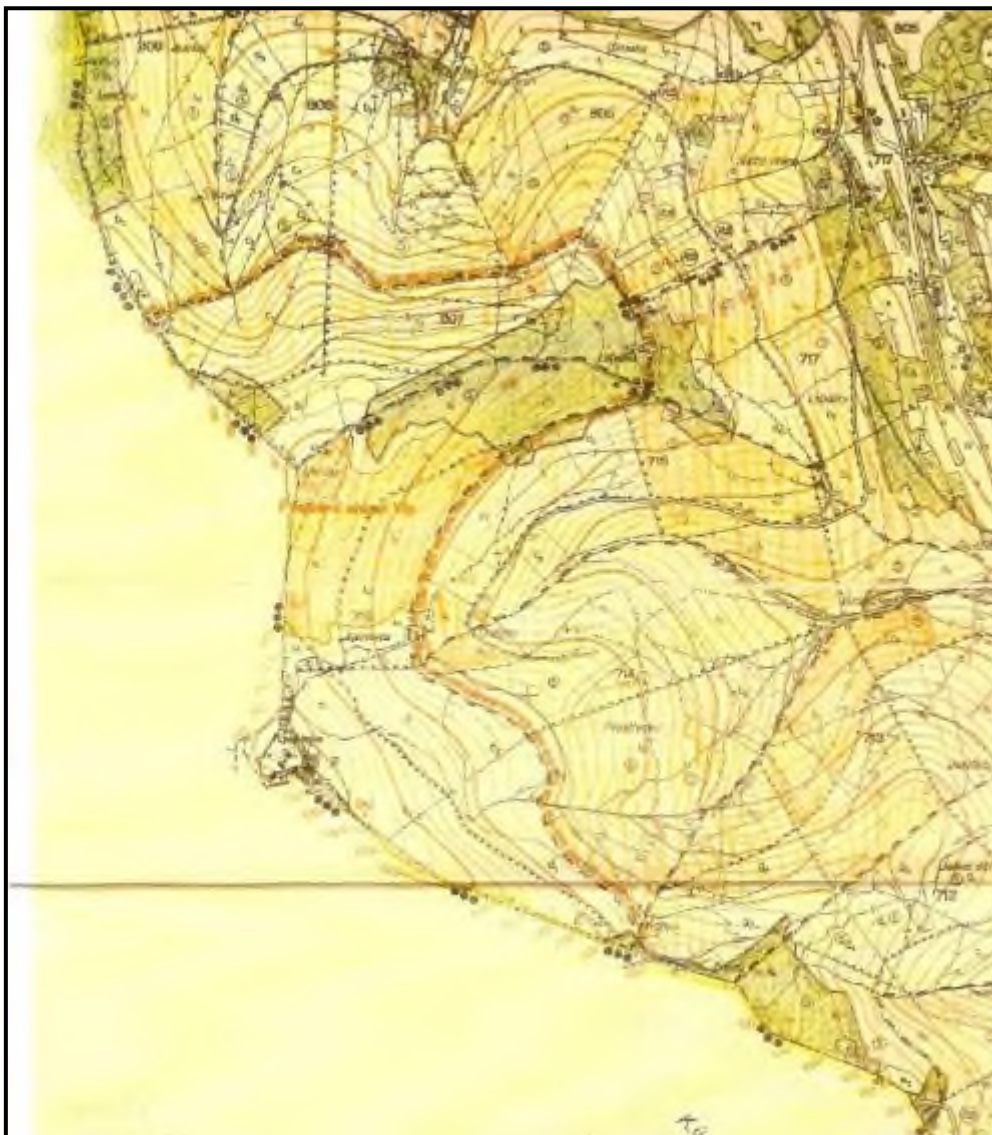
V roce 1581 kupuje olomoucký biskup Stanislav Thurso frýdecko-místecké léno, aby o tři roky později biskup Pavlovský prodal frýdeckou část tohoto majetku Bartoloměji z Vrbna. S tímto prodejem souvisí vznik prvního urbáře frýdeckého panství, který je důležitým zdrojem poznání lesů konce 16. století. Víme například, že v době sepsání frýdeckého urbáře, tj. roku 1580 už byla ve Skalici pila u mlýna V Záhoří, kam byli povinni vozit k pořezu klády sedláci z Lubna, Bašky a Starého města. Těžba dřeva pro tyto účely ale nebyla nijak velká, horské pralesy byly využívány jen minimálně. Největší příjem má panství z lesní pastvy, provozované tehdy ještě výlučně Valachy. První frýdecký urbář se zmiňuje také o zvěři v lesích. Stavby srnčí zvěře a zajíců se udávají jako bohaté, jelení zvěř se objevuje střídavě, pravděpodobně v důsledku rozšířené valašské pastvy. V lesích žili medvědi a vlci, přecházela také divoká prasata. Z pernaté zvěře se uvádí tetřev, tetřívka, jeřábek, koroptev, kvíčaly a pěnkavy. Naháněk na medvědy a černou zvěř se povinně účastnili poddaní ze Starého města, Dolní Lhoty, Janovic a Frýdlantu.

Frýdecké panství podle druhého urbáře z roku 1636

V roce 1636 frýdecké panství kupuje poslední z Vrbnů – Jan Jiří hrabě z Opersdorfu. V této souvislosti byl vytvořen druhý frýdecký urbář. Dosud neosídlené horské lesy v povodí horní Ostravice a Morávky se tu popisují jen velmi stručně jako „pěkné a veliké lesy od všelijakého dříví.“ Oproti urbáři z roku 1580 jsou zde již popsány a ohraničeny všechny vrchy a hřebeny s horskými loukami a pastvinami, což svědčí o rychlém postupu valašské kolonizace. Z urbáře je patrné, že se už uplatňuje také členěná údolní pastva. Počet ovcí a koz se přibližně nezměnil, zato počet krav vzrostl za necelých 60 let desetkrát. Znamenalo to zvýšený tlak na odlesnění spojený se zakládáním nových horských luk.

Pastva v lesích v 18. a 19. století

Regent Jan Kluger z Teschenbergu v roce 1780 podrobně popisuje ničivý vliv obyvatelstva na horské lesy Zadních hor a dosavadní marnost opatření na ochranu lesa. V pokynech krajského úřadu v Těšíně v roce 1784 se zdůrazňuje, že lesy Těšínské komory jsou v tak žalostném stavu, že hrozí celé krajině naprostý nedostatek dříví. V lesích Těšínské komory (údaje se vztahují k území tehdy ještě bez frýdeckého panství, situace byla ovšem podobná i v okolí zájmového území) se pase 20 000 ovcí a koz v lesích a sečích, jež se vrchnost marně snaží zalesnit. Ploty kolem sečí poddaní vytrhávají, žádají stále novou pastvu. Vzrostlé stromy jsou kroužkovány, páleny nebo jinak ničeny nebo káceny pro ohryz. Kultury jsou spásány, mlaziny prosekávány. Situace se dále vyhroutil v roce 1813, kdy byl výnosem Těšínské komory salašníkům vysloven zákaz pastvy koz v lesích komory. Těšínská komora neustává ve snahách o zlepšení poměrů v lesích.

Mapa zalesnění bývalých nelesních půd od roku 1840 do r. 1970 (tmavší zelené plochy), patrná část salaše na Zimném v pravém dolním rohu a salaš na Malchoru, bývalý LHC Mohelnice, orig. Žaloudík

Rozvoj hutnictví a jeho vliv na okolní lesy

V roce 1687 byla založena vysoká pec na Krásné, roku 1723 existuje již významný hamr s vysokou pecí v Bašce. Po ukončení jeho životnosti je v Bašce postavena roku 1782 nová vysoká pec, těsně předtím je v roce 1780 zrušena železárna v Morávce. Tato huť fungovala podobně jako ostatní podobné hamry jen do vyčerpání okolní dřevní suroviny.

Rozvíjející se železářský průmysl ale potřebuje velké množství dříví nutného pro výrobu dřevěného uhlí k tavení rudy, kterého se v lesích Těšínské komory nedostává. Situace se o mnoho nelepší ani po vydání tereziánského lesního řádu v roce 1756. Ačkoli má Těšínská komora od roku 1780 monopol na výrobu železa na Těšínsku, dostává se koncem 18. století do svízelné situace vyvolané kritickým nedostatkem palivového dříví. Proto také v roce 1797 kupuje Těšínská komora od posledního z Pražmů rozsáhlé frýdecké panství o rozloze 18 000 ha, od něhož si slibuje hlavně

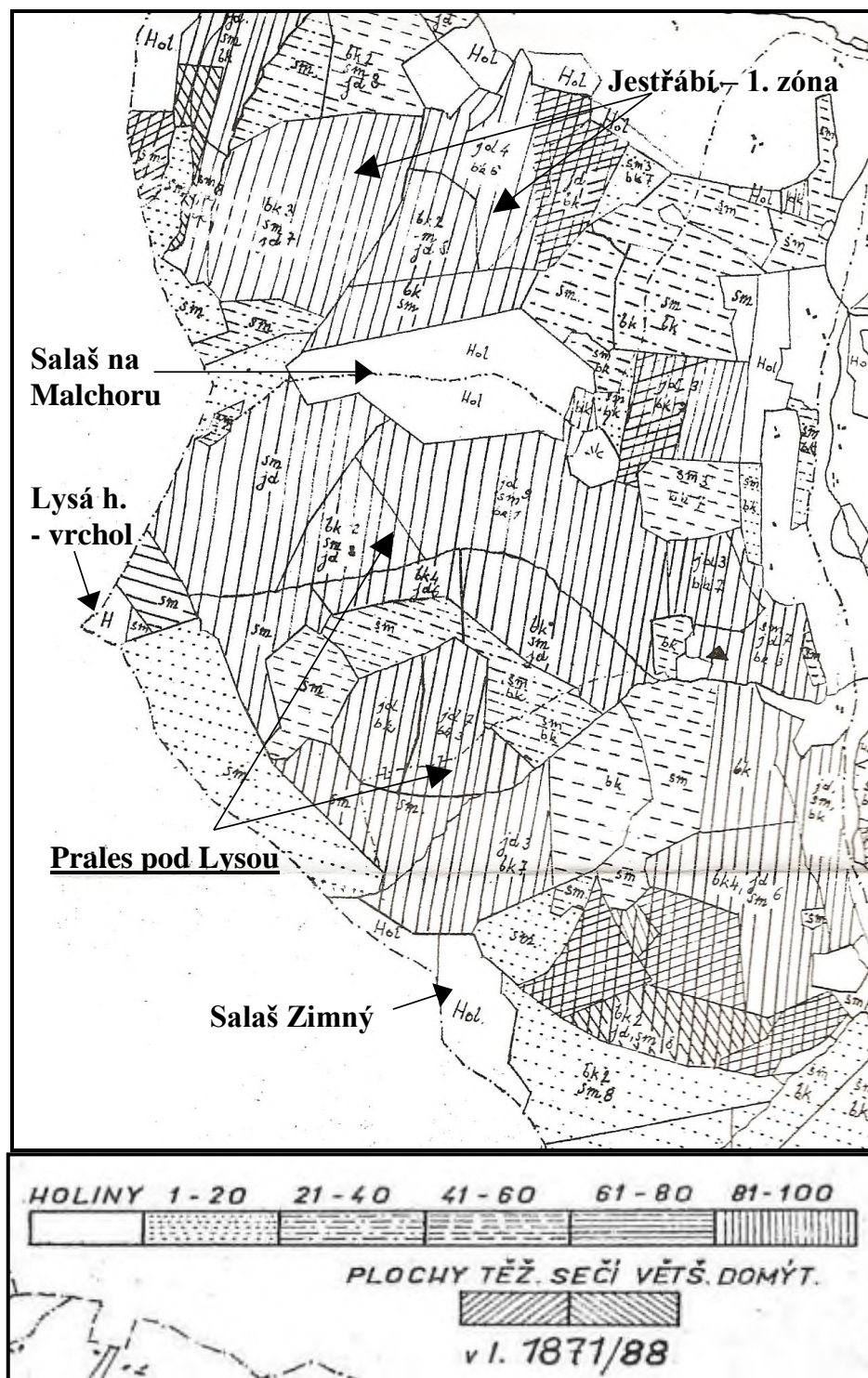
vyřešení svých problémů s nedostatkem palivového dříví pro hutě. Nastává období spojené s významnými změnami ve využívání lesů a jejich rychlou přeměnou v lesy hospodářské.

Odlesnění (světle zelená barva) v masivu Lysé hory a Travného (vpravo) podle druhého vojenského mapování, stav cca v roce 1840. Oproti detailnějšímu zákresu Žaloudíka v lesnických mapách (viz výše) je z obrázku patrný větší rozsah odlesnění na hřebenech, kudy se pravděpodobně přeháněla stáda z jedné salaše na druhou. Odlesněn byl nejen hřeben směrem z vrcholu na Lukšinec, ale i na Zimný, Kobylanku a Malchor – Ivančenu – Kykulkou.

Lesy Těšínské komory v průběhu 19. století se zřetelem na oblast Lysé hory

Aby získala Těšínská komora přehled o výši dřevních zásob, provedla v roce 1840 nové zařízení lesů. Toto zařízení jasně vymezovalo plochy určené výlučně lesnímu hospodářství a plochy pastevních lesů. Stává se také významným mezníkem v lesnickém hospodaření. Od nového zařízení lesů nastává přechod od exploatačního období k řízené lesní výrobě. Plošné zaměření lesů se setkává s velkými potížemi, protože rozsáhlé původní pralesy jsou na mnoha místech narušeny enklávami, a to nejen na úpatí svahů a na hřebenech, ale i ve všech mírnějších a závětrných polohách. Základ porostů ještě v roce 1840 tvořila jedle s bukem. Jedle přibývalo do údolí, buku na hřebenech, v údolích přistupovala lípa, klenu přibývalo ve vyšších polohách a na sutích. V nejvyšších polohách se vyskytoval smrk, který se tady šířil i v důsledku valašského pastevectví, do nejnižších poloh se rozšiřoval následkem intenzivních těžebních zásahů.

Mapa věkových poměrů a zastoupení dřevin na revíru Mohelnice, stav z roku 1871. Na mapě je vidět rozsáhlý komplex přirozeného lesa od vrcholu Lysé hory téměř až po mohelnické údolí. Markantní je vysoké zastoupení jedle v porostech. Převažující mladé smrčiny v hřebenových polohách v okolí salaše na Zimném a částečně i na Malchoru pravděpodobně svědčí o předchozím využívání území k pastevectví či průhonu dobytka.

Ve snaze zachovat pro další generace lesníků ukázkový objekt původního beskydského lesa, bylo už v roce 1895 Těšínskou komorou na návrh revírníka Antonína Haunolda z Lomné a za podpory Františka Ambrose, revírního správce v Istebné rozhodnuto, aby v tratích Mionší, Polom, Tatínky a Ráztoka v Lysé hoře, spolu s temenem Lysé, byly vyjmuty z pravidelného hospodaření

jako rezervace. K tomuto rozhodnutí nemalou měrou přispěl také tehdejší lesní rada Těšínské komory Karel Střemcha. Své „Heilige Hallen“ (posvátné síně, dvorany), jak nazýval Antonín Haunold vyjmuté rezervace, obhospodařoval maloplošně, výběrným způsobem a docíloval dokonalých smíšených porostů jedlo-buko-smrkových s přimíšeným javorem, jasanem, jilmem a modřínem (Musiol 1971 in Buček et Vrška, 2003). **Lokalita Ráztoka v Lysé hoře pravděpodobně zahrnovala dnešní NPR Mazák, ale mohlo jít také o pralesovité porosty na východním svahu Lysé hory.**

Stav lesů na Lysé hoře v 50. a 60. letech 20. století – období přírodě blízkého lesnictví

Zhruba od vzniku samostatného Československa lesy v prostoru PR Lysá hora a okolí spravovaly státní lesy. Padesátá léta a částečně i léta šedesátá 20. století znamenala pro lesnictví na Lysé hoře „zlaté“ období pozitivních změn směrem k přírodě blízkému hospodaření. Zakládaly se ve větší míře listnaté porosty, pracovalo se více s přirozenou obnovou apod. O tehdejší situaci dobře vypovídají lesní hospodářské plány. Jak je zřejmé z následujícího textu ze všeobecné části LHP pro LHC Pražmo na léta 1952–1961, lesnictví bylo před více jak půl stoletím velice pokrokové.

Ve zmiňovaném LHP z 50. let 20. století se uvádí: „Všeobecně lze říci, že dnešní porostní skladba neodpovídá v četných případech plnému a nejvhodnějšímu využití produktivity lesní půdy... Většinou jde o čisté smrčiny, přicházející i na stanovištích, která by lépe vyhovovala jiným dřevinám. V budoucí porostní skladbě má být zjednána náprava, při níž zůstane sice SM nejdůležitější dřevinou horských lesů, zpravidla ve směsi s jinými dřevinami, ale všechna stanoviště vhodná pro jiné autochtonní dřeviny budou věnována především těmto dřevinám.“

Bohužel v období socialistické normalizace se vývoj nejen zastavil, ale vrátil o kus nazpátek. Projevem byly rozsáhlé holosečné těžby, které vrcholily v průběhu 80. let 20. století. Dlužno říci, že tyto holosečné těžby byly primárně vyvolány nepříznivou imisní situací spojenou s chřadnutím lesů. Na rozsáhlých tzv. imisních holinách byly i na místě původních lesů (viz dále komentovaný příklad pralesa na severních svazích Malchoru) vysazovány labilní smrkové monokultury v nejvyšších polohách doprovázené geograficky nepůvodními dřevinami smrkem pichlavým a borovicí klečí.

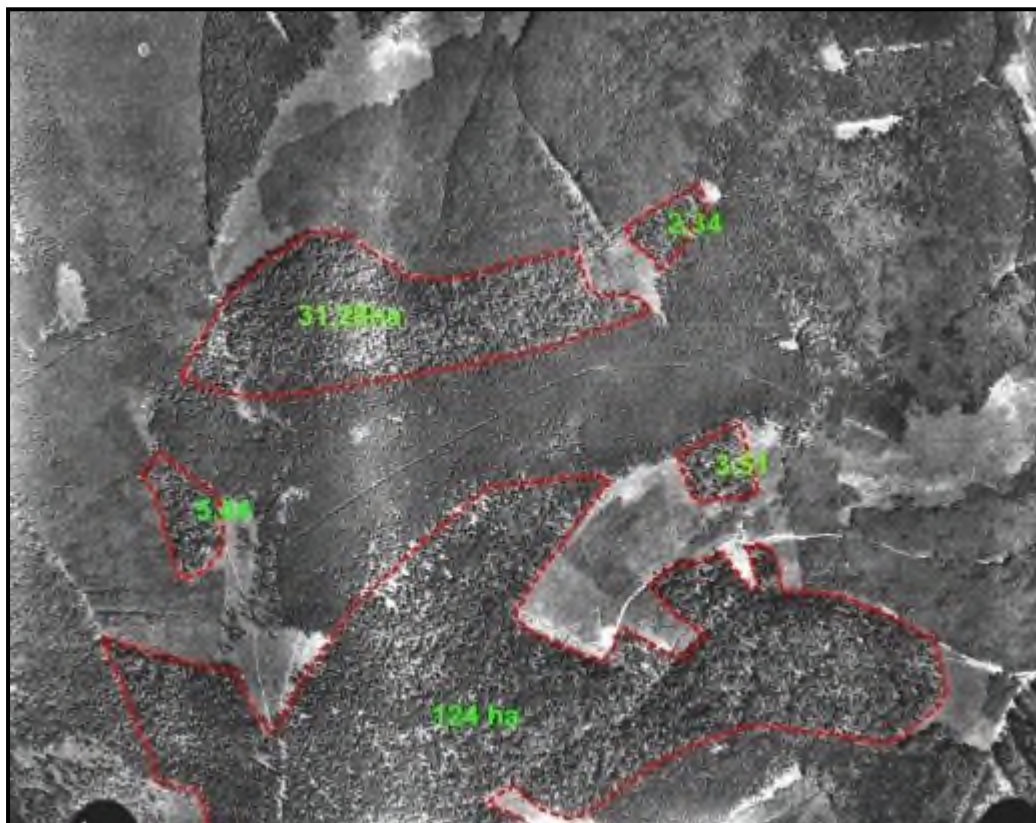
Podvrcholová část Lysé hory v prostoru dnešní jižní sjezdovky. Převážně stejnorodý smrkový les vznikl v místech odlesněných během valašské kolonizace. Počátky lyžování na Lysé hoře v okolí rozdělovacího průseku na katastrální hranici Starých Hamer a Krásné zachytil Jaroslav Čech, únor 1952.

Pralesovité porosty na Lysé hoře v průběhu 20. století

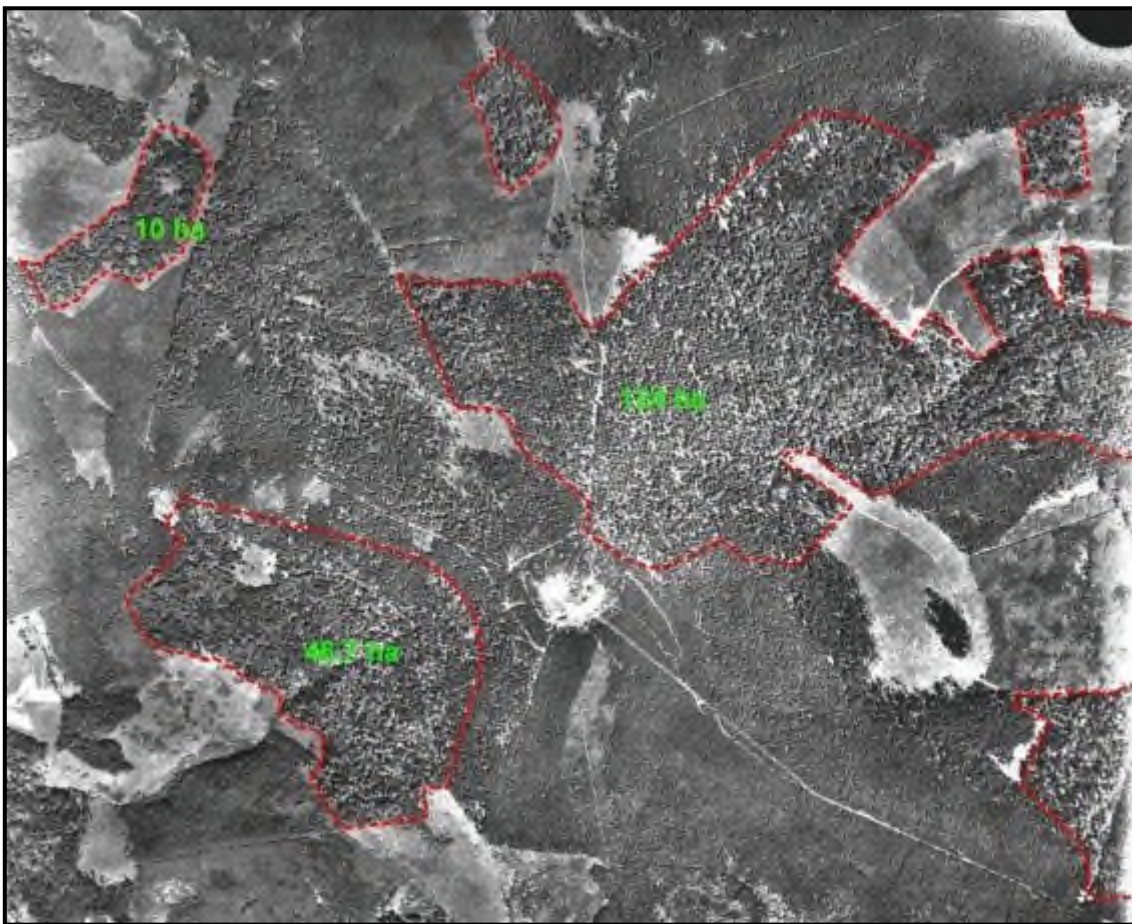
Na historickém leteckém snímku z roku 1937 je vidět ještě značný rozsah pralesovitých porostů na Lysé hoře. Je zřejmé, že původní lesy na strmých a dopravně nepřístupných svazích nejvyšší beskydské hory odolaly i intenzivnímu využívání lesů v 19. století v souvislosti s prudkým rozvojem hutnictví a enormní potřebou palivového dříví (viz předchozí kapitoly). Pouze lesy na mírnějším jižním a jihovýchodním hřebenu Lysé hory směrem k Zimnému byly dříve využívány k pastvě (viz salaš na Zimném v mapě zalesnění bývalých nelesných půd).

Svou roli pravděpodobně sehrála také myslivost, když pralesovité porosty plnily funkci komory zvěře. Oproti tehdy již velmi rozšířeným smrkovým monokulturám totiž zabezpečovaly zvěři dostatek potravy a kryt. Pralesovité porosty byly domovem také vzácnějších druhů ceněné lovné zvěře, především tetřeva hlušce. V těchto nejlepších loveckých revírech se proto zakládaly lovecké chaty (například Gabrielka v dnešní NPR Mazák) a budovala důmyslná síť loveckých chodníků. Zřizování loveckých chodníků v těžkém terénu muselo být velmi pracné, uvážíme-li, že jsou někde vyskládány z kamenů cesty široké až 2 m, dosahující délky i několika stovek metrů (viz cesta vybudovaná na severozápadním okraji NPR Mazák). Takové hlavní „pěšiny“ mohly sloužit i k dopravě vrchnosti koňmi.

Pouhým porovnáním lesa v prostoru dnešní NPR Mazák západně od vrcholu Lysé hory s ostatními porosty na historickém leteckém snímku z roku 1937 zjistíme, že kromě jižní, nejméně svažité části masivu byly obdobné pralesovité porosty i jinde. Jak v Malenovickém kotli, tak především na východních a severovýchodních svazích směrem k Malchoru byl rozsah pralesovitých porostů několikrát větší než v prostoru dnešní NPR Mazák! Na snímku je dobře vidět zbývající kulisy starého lesa po probíhajících rozsáhlých těžbách v nižších polohách „pralesa pod Lysou“ (pod Labaškami a severně od Zimného).

Pralesovité porosty v severní části masivu Lysé hory (označené segmenty ve spodní polovině snímku s celkovou výměrou asi 127 ha!) a Malchoru (dva segmenty v horní části s výměrou zhruba 33 ha) na leteckém snímku z roku 1937 (upravil Müller, 2007 in Myslíkovjan 2007).

Porovnání rozsahu pralesovitých porostů na Lysé hoře. Dnešní NPR Mazák (segment vlevo, odd. 119, patrně větší bezlesí v okolí chaty Gabrielky) a rozsáhlý prales na Lysé hoře (segmenty vpravo, odd 545, 546 na LHC F-M a odd 113 část na LHC Ostravice). V pravém dolním rohu Zimný potok. Situace na leteckém snímku z roku 1937. Mladší smrčiny na severním hřebeni pod vrcholem Lysé hory směrem k Malchoru byly pravděpodobně výrazněji ovlivněny pastvou valašského dobytka do 18. (19.) století. Porovnáním výměr jednotlivých segmentů dospějeme k jednoznačnému závěru, že v období před 2. světovou válkou zaujímaly pralesovité porosty na Lysé hoře značné výměry. Několikrát překračovaly plochu pralesovitých porostů, které jsou dnes chráněny jako relativně velké komplexy výjimečných přirozených lesů v NPR Mazák či PR Mazácký Grúnik (upravil Müller, 2007 in Myslíkovjan, 2007). Podkladové historické letecké snímky pocházejí z Vojenského kartografického ústavu v Dobrušce.

Zakladatel lesnické typologie profesor Alois Zlatník podal v roce 1937 návrh na vyhlášení rezervací ve vrcholové části Lysé hory. Tento záměr byl součástí návrhu sítě chráněných území v Moravskoslezských Beskydech, který prof. Zlatník podal příslušným institucím opakovaně v roce 1953. V roce 1937 popisoval porost na severním svahu Lysé hory takto: „*Porost 35 e1 a 38 b4 na severním svahu hlavního hřebene Lysé hory. Zakrslý porost smrku a buku, přecházející níže v porost smrku, jedle a buku. Les typu Luzula silvatica a typu Myrtillus-Musci, jak je význačný pro nejvyšší polohy Karpat, na výrazném podzolu. Prameniska mají svou svéráznou vegetaci. Velmi významný porost pro zachování, neboť charakterizuje velmi dobře soubor vegetačních typů vysokých poloh. Hospodářsky je horní část naprosto nezužitkovatelná pro ochranný ráz, v nižší části se jednotlivě těžilo palivo.*”

Druhý návrh podal Památkovému ústavu v Brně 4. 12. 1953 a zahrnuje jednu lokalitu (Zlatník 1953 in Buček & Vrška 2003):

„17. Lysá hora.

Porostní mapa polesí Petra Bezruče ke stavu r. 1952: odd. 93 a, b, 98 a, b, c, 19 d s enklávou lovecké chaty Gabrielky, 94 a, b, 94 c nad pěšinou, d, e, 96c.

Porostní mapa polesí Masarykovo údolí ke stavu r. 1952: odd. 92 a, b, c.

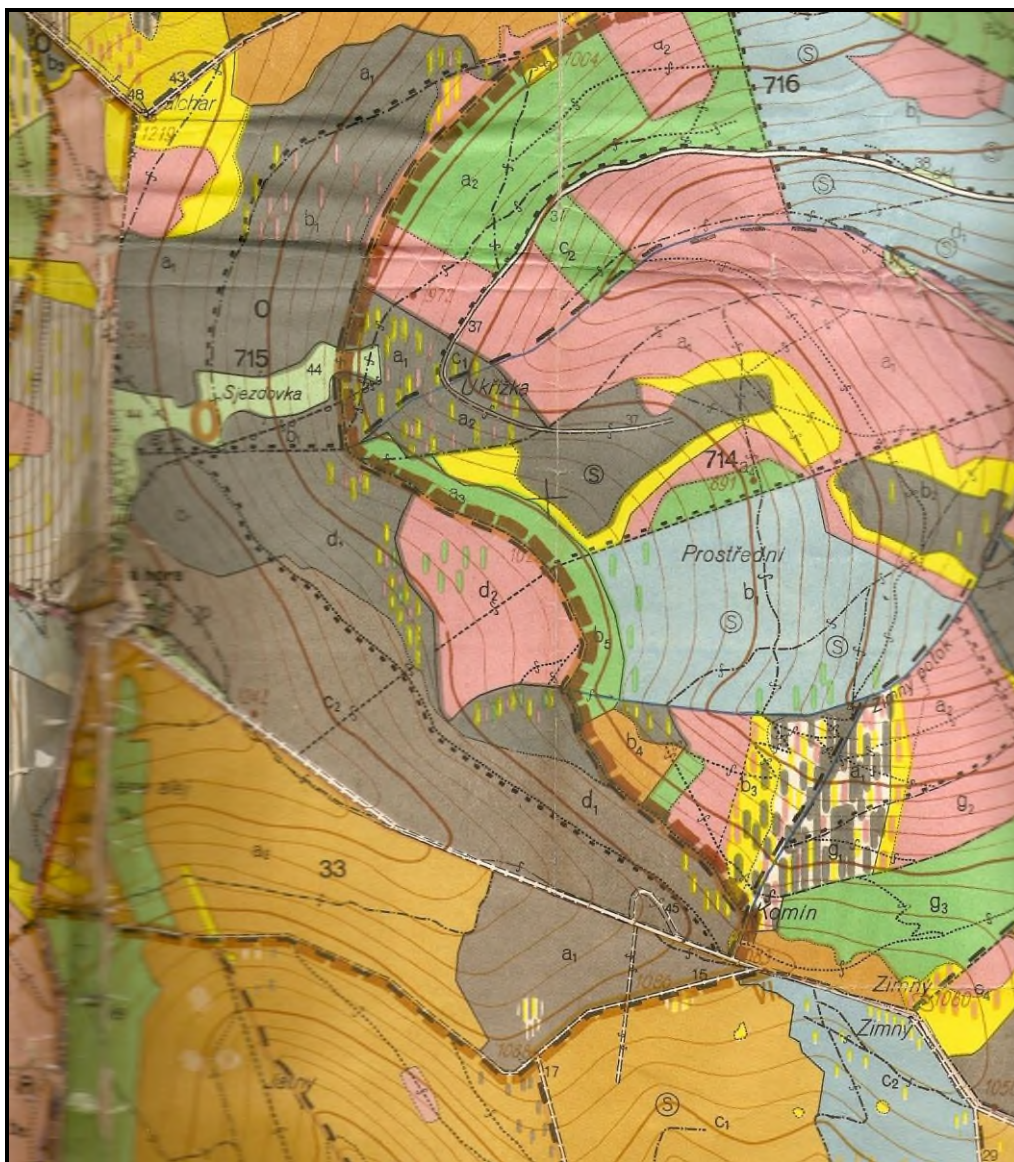
Porostní mapa polesí Horní Mohelnice ke stavu r. 1952 : odd. 78 c, 79 a, b, 80 a, b, 33 d, 35 f. V a VI. věk. tř., 900–1325 m nadm. v.

Různé typy *Fageta abietino-piceosa* a *Sorbeto-Piceeta* na svazích vrcholu Lysé hory na různých expozicích. Část porostů má ráz přirozeného lesa.”

Z nejrozmanitějších důvodů nebyly návrhy prof. Zlatníka na ochranu vrcholové části Lysé hory akceptovány. Část těchto porostů se stala součástí zvláště chráněných území až v roce 2000 (rozšíření NPR Mazák) a v roce 2004 (PR Malenovický kotel). Také proto bude ve vrcholové části Lysé hory v budoucnu potřeba provádět dlouhodobou a také dosti nákladnou renaturalizaci degradovaných lesních biocenóz (Buček & Vrška 2003).

Pralesovitý smrkový porost pod vrcholem Lysé hory v blízkosti bývalé severní sjezdovky, ekotyp původního horského smrku se štíhlými korunami. V pozadí přirozené lesy na západním úbočí Travného v dnešní PR Travný. Snímek Jar. Čecha, březen 1952

Pralesovité porosty pod Lysou na porostní mapě, stav k 1. 1. 1971

Postup likvidace pralesovitých porostů (v mapě zachyceny šedavě zelenou barvou) na východních svazích Lysé hory. První fáze mýcení probíhala zhruba po roce 1910 (modrá barva). Druhá fáze koncem 20. let (světle zelená barva v prostoru pod Labaškou, viz též letecký snímek z roku 1937). Třetí rozsáhlé odlesnění proběhlo zřejmě během 2. světové války (červená barva). V roce 1970 toho z původního rozsáhlého komplexu pralesovitých porostů už mnoho nezbyvalo, přesto byl v té době ještě zachován rozsáhlejší porost navazující na bývalou severní sjezdovku směrem k Malchoru, větší pralesovitý porost existoval také v okolí Zimného potoka v ochranném pásmu současné PR Zimný potok.

Lesnické hospodaření a stav lesů na Lysé hoře v 90. letech 20. století a v roce 2007

Výpis z lesní hospodářské evidence pro porosty v nynější PR Lysá hora, LHC Frýdek- Místek je uveden v následující tabulce:

1.část mezi vrcholem a Terexovou cestou – porostní skupiny 444 A 12, 444 A 15, 444 A 17 v LHP 1991 – 2000 a 544 A 1b, 544 A 2a, 544 A 13, 544 A 16 v LHP 2001–2010:

Rok	Porost	Zalesňování	Vylepšování	Prořezávka	Podsadba	Těžba
		ha	ha	ha	ha	m3
1991	444 A12 444 A 15 444 A 17					500
1992	dtto	0,55				362
1993	dtto					72
1994	dtto					382
1995	dtto	0,6				446
1996	dtto	0,7	0,22			672
1997	dtto	0,99				264
1998	dtto	0,5	0,27			239
1999	dtto	1,5	1,3		3	253
2000	dtto	0,2	0,6		1,7	145
2001	544 A 13					11
	544 A 16					33
2002	544 A 13					8
	544 A 16					107
2003	544 A 1b		0,19 (80 ks SM, 1400 ks BK)			
	544 A 13					37
	544 A 16				0,30 (1200 ks SM)	91
2004	544 A 13					9
	544 A 16					43
2005	544 A 2a			4,42		
	544 A 16					25
2006	544 A 13					1
	544 A 16					30
2007	544 A 13					1
	544 A 16					65
Celkem		5,04	2,58	4,42	5	3 796

2. část pod Terexovou cestou – porostní skupiny 444 B 17y, 444 B 17z v LHP 1991–2000 a 544 B 2a, 544 B 17 v LHP 2001–2010:

Rok	Porost	Zalesňování	Vylepšování	Prořezávka	Podsadba	Těžba
		Ha	ha	ha	ha	m3
1991	444 B 17y, z					23
1992	444 B 17y, z					554
1993	444 B 17y, z					243
1994	444 B 17y, z	0,4				233
1995	444 B 17y, z	0,2				241
1996	444 B 17y, z	0,2	0,05			122
1997	444 B 17y, z	0,1				98
1998	444 B 17y, z	0,1				48
1999	444 B 17y, z	0,2				155
2000	444 B 17y, z	0,2			0,2	67

2001	544 B 17					1
2002	544 B 17					26
2003	544 B 17					40
2004	544 B 17					14
2005	544 B 2a			2,85		
	544 B 17					1
2006	544 B 17					20
2007	544 B 17					41
Celkem		1,4 ha	0,05 ha	2,85 ha	0,2 ha	1 927

Z předchozího přehledu je vidět, že nahodilými těžbami se za 17 let zasáhlo do podstaty přirozených a přírodě blízkých lesů 1. zóny Lysá hora, když se vytěžilo jen na LHC Frýdek-Místek 5 723 m³. Došlo tak nejen k silnému prosvětlení porostů, ale i k jejich plošnému zmenšení. Rozvrat lesa se v nejvyšších polohách Lysé hory projevil nejdříve v narušených částech, nejčastěji podél vybudovaných lesních cest nebo sjezdových tratí. Porovnáním s leteckými snímky a mapovými podklady zjistíme, že nejrušivějším faktorem na Lysé hoře byla v této souvislosti výstavba účelové komunikace z Papežova na vrchol, vybudovaná v polovině 70. let ve spojitosti se stavbou televizního vysílače. Podobně destruktivní dopad na do té doby kompaktní porosty měla Terexová lesní cesta, kterou vybudoval v místech lovecké pěšiny bývalý Lesní závod Frýdek-Místek v roce 1979 (1980 ?).

Smrkové dříví z nahodilé těžby, které již nepředstavuje žádné nebezpečí z hlediska šíření kůrovců (z pohledu ochrany lesa proti kůrovcům se jedná o tzv. sterilní souše). Podobné stromy již po vyhlášení rezervace zůstávají na místě v lese k přirozenému zetlení. Lokalita Žimný, ochranné pásmo PR Lysá hora. Foto T. Myslíkovjan, květen 2004.

Shrnutí některých negativních vlivů lidské činnosti v novodobé historii využívání území

Přírodní charakter samotného vrcholu Lysé hory byl v minulosti výrazně ovlivněn antropogenní činností. K zásadním událostem, které negativně ovlivnily přírodní prostředí na Lysé hoře v nedávné době, patří zejména výstavba silnice na vrchol hory, stavba vysílače a horských chat. To s sebou mimo jiné přineslo i významný nárůst návštěvnosti lokality a s tím spojené další negativní vlivy: sešlap vegetace, eroze, nitrifikace, ruderalizace společenstev, zavlečení alochtonních druhů rostlin. Dále je třeba zmínit výsadbu nepůvodní kosodřeviny a smrku pichlavého a vysoký imisní spad z nedaleké ostravské aglomerace, především v 70. a 80. letech minulého století. To vše vedlo k faktickému zániku velmi cenných bezlesých společenstev vrcholu Lysé hory, resp. k jejich značnému ochuzení a degradaci.

d) Myslivost

V urbáři panství z roku 1664 se uvádí, že v horách jsou medvědi, vlci, rysi, divocí vepři, srny, lišky, kuny, krahujáci a jiní rozliční ptáci (jeřábci, tetřevi). O jelenech se uvádí, že v horách nejsou, protože tam Valaši ustavičně pasou svůj dobytek! Jelení zvěř se na Lysé hoře vyskytovala na začátku 19. století tedy jen ojediněle. To již byly také téměř vyhubeny velké šelmy a jen ojediněle byli (na ostravické straně) ve 2. polovině 19. století uloveni medvědi zatoulaní ze Slovenska. V 19. století se začal stav jelení zvěře s přispěním velké myslivecké péče zvyšovat a po 1. světové válce byly její stavy už téměř neúnosné.

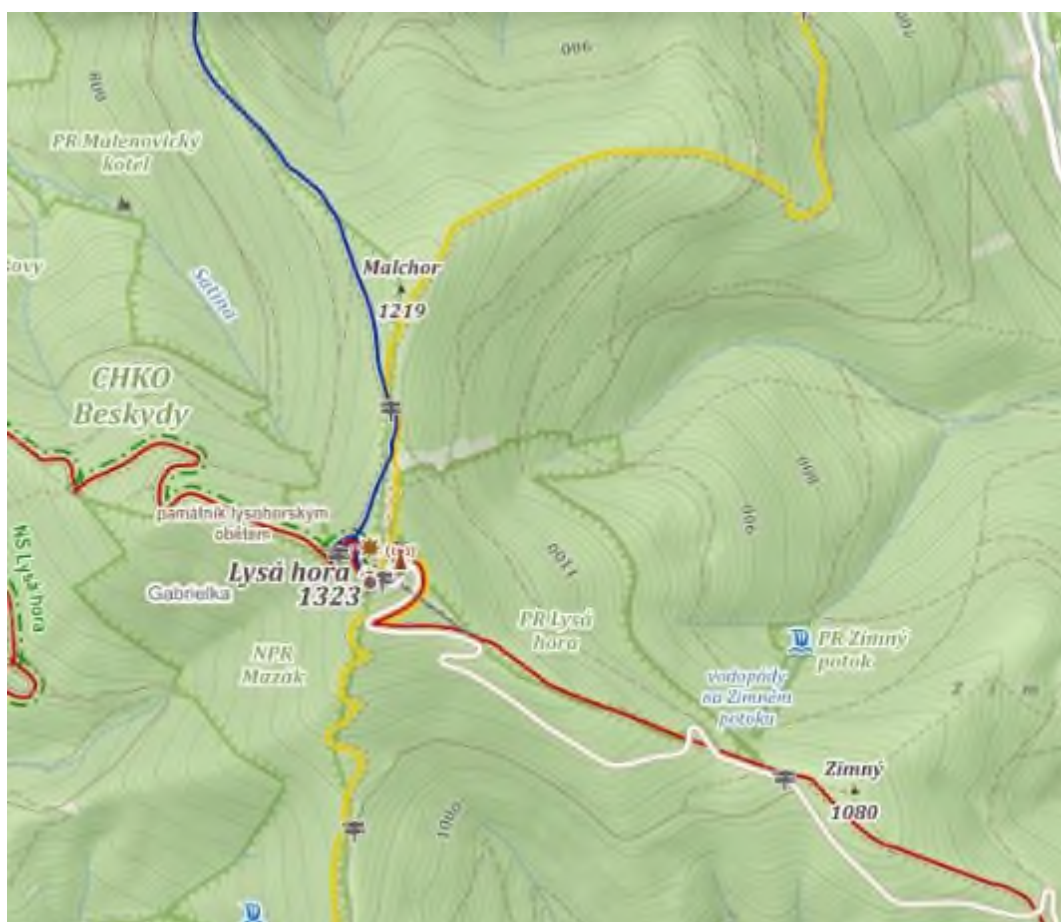
Vysoké stavy jelení zvěře jsou limitujícím faktorem odrůstání přirozeného zmlazení málo zastoupených listnáčů a jedle a ovlivňují také zdravotní stav lesních porostů (ohryzem a loupáním kůry do místa poranění stromu vniká houbová infekce, která postupně výrazně sníží mechanickou odolnost stromu proti působení větru a sněhu).

PR Lysá hora je v současnosti součástí režijní honitby Kyčera Lesů ČR, s.p. V rámci PR se nenachází žádné myslivecké zařízení.

e) Rekreační a sport

Území PR Lysá hora a její okolí je ovlivňováno zejména přítomností nejvyššího vrcholu Moravskoslezských Beskyd a s tím souvisejícím celoročním pohybem turistů i cykloturistů, což je usnadněno dobrým zpřístupněním oblasti turistickými značkami i lesními cestami. Navzdory tomu jsou na strmých svazích ve strukturně členitých porostech lokality navštěvované jen minimálně, takže při vhodném managementu by zde teoreticky mohly přezívat i druhy náročnější na klid (tetřev, medvěd). Bohužel bez účinné restrikce v terénu a cílené osvěty je to v současné době masivního turismu jen pouhá teorie. Rizikem pro území PR je také navyšování ubytovací kapacity v oblasti vrcholu a realizace delších pobytových zájezdů v místě, pořádání hromadných akcí (ohňostroje...), svateb atd. Lysá hora – na rozdíl od jiných horských turistických center v údolí či

na místech dostupných běžně autem – je z hlediska nabídky rekreačních atraktivit v mnohém limitovaná. Vedle úžasného kruhového rozhledu z nejvyšší beskydské hory jsou v okolí vrcholu trvalým turistickým lákadlem také zachovalé pralesní porosty chráněné v MZCHÚ. Atraktivita těchto míst roste při déletrvajících rekreačních pobytech osob, kdy je vyčerpán jinak chudý rekreační potenciál lokality. Jako nevhodné se z výše uvedených důvodů jeví vícedenní pobyty rekreantů. Přestože Lysá hora zaznamenává poměrně značnou turistickou návštěvnost v průběhu svátků, letních a zimních prázdnin, návštěvnost v ostatních dnech (zejména na jaře v hnízdním období, na podzim a za nepřízně počasí) byla poměrně nízká (Banaš et al. 2007). V posledních letech je ale zaznamenáván negativní trend rostoucí návštěvnosti bez ohledu na počasí a denní či noční dobu.

Území PR Lysá hora a okolí na letní turistické mapě v roce 2021 (server Mapy.cz)

Území PR Lysá hora a okolí na zimní turistické mapě z roku 2021 (server Mapy.cz)

Rekreační a sportovní využití Lysé hory musí být v souladu s předmětem ochrany PR Lysá hora a významem lokality jako ostrova boreálního lesa v původně naprosto dominujících jedlových bučinách Moravskoslezských Beskyd. Pro stanovení limitů využití území vrcholu Lysé hory byla vypracována studie (Banaš et al. 2007), která by měla sloužit jako podklad pro územně - plánovací dokumentaci a rozhodování orgánů ochrany přírody.

V posledních letech nabývá na intenzitě velmi problematický (i společensky) způsob využívání volného času, a to jízda na terénních motocyklech a čtyřkolkách ve volném terénu. Opět i v tomto případě platí, že z hlediska rušení jsou nejvíce ohroženou skupinou živočichů tetřevovití a rovněž velké šelmy.

Jako velmi podstatný problém ve vztahu k ochraně tetřeva hlušce a jeřábka lesního se jeví skialpinismus – nedovolený výstup a sjíždění na lyžích nebo snowboardech lesními porosty. Jedná se o činnost zakázanou podle § 20 odst. 1, písm. j) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích v platném znění. Jak je uvedeno na jiném místě plánu péče, vzhledem k enormní rekreačně-sportovní zátěži Lysé hory je v okolí vrcholu málo pravděpodobné, aby zde trvaleji žili tetřevi. V nedávné minulosti byly nejvyšší partie Lysé hory tetřevy a jeřábky trvale osídlené. Stopy tetřeví slepice ve sněhu byly zaznamenány ve strukturně bohatých smrčínách, tvořících jádrové území PR Lysá hora, ještě krátce po roce 2000 (Myslikovjan). Tehdy Správa CHKO Beskydy instalovala dřevěné zábrany v blízkosti bývalé severní sjezdovky a k Terexové cestě, které měly vjezdy skialpinistů do

nejcennějších lesních porostů omezit. Opatření bylo účinné jen omezeně a s tím, jak každý rok narůstal skialpinismus a zároveň nedošlo k posílení strážní služby (na Správě CHKO Beskydy není jediný profesionální strážce...), ztratilo význam. Nadále platí, že využívat oblast ke sjezdovému lyžování, umožňuje legislativa pouze na tzv. jižní sjezdovce a na lesních cestách. Praxe je ale úplně jiná. Skialpinismus, jízda na terénních motocyklech, sběr lesních plodů atd. musí být řešeny nejen osvětou, ale i účinnou restrikcí za spolupráce strážce přírody a lesní strážce s policií. Bez profesionální strážní služby ochrany přírody se ale neobejdeme!

Bývalá severní sjezdovka – je zatížením pro lesní porosty, zejména v severní části porostů 544 A a 544 B. Vlivem působení anemo-orografického systému (Jeník 1961 in Buček & Vrška 2003) dochází na odlesněném severojižním hřbetu k výraznému zrychlení větrných proudů (právě při převažujícím severozápadním a západním proudění), které mají silný destabilizující účinek na imisemi narušené porosty v PR Lysá hora. Vzdušné proudění navíc proniká hlouběji do narušených porostů a destabilizuje je ještě více. Při existenci stabilního lesního porostu na hřebenu by byly porosty 544 A a 544 B částečně odstíněny a ušetřeny dnešního zatížení (Buček & Vrška 2003).

Na ploše bývalé severní sjezdovky byl před několika lety realizován rozsáhlý revitalizační projekt, financovaný z evropských fondů z operačního programu životní prostředí. Lesy ČR, s.p., ve spolupráci se Správou CHKO Beskydy zajišťovaly sanaci erozí značně poškozené turistické značky z Malchoru na vrchol (štetování a klestová klejonáž) a také rozsáhlé zalesňování stanoviště původními dřevinami s ochranou proti zvěři oplocením. Umělá obnova vhodně doplnila existující přirozené zmlazení smrku, jeřábu a klenu, ve spodní části také hojně buku s účastí břízy a vrb. Semenače nedostatečně zastoupených listnáčů dlouhodobě okusovaných zvěří, byly ochráněny individuálním dřevěným oplocením.

Bývalá severní sjezdovka ve vrcholové části Lysé hory značně poškozená sešlapem a následnou erozí, stav v roce 2005, tj. v době, kdy na vrchol mířilo o desítky tisíc návštěvníků méně než dnes.

Bývalá severní sjezdovka ve vrcholové části Lysé hory po realizaci biotechnického projektu financovaného z OPŽP – štětování turistického chodníku a oplocení náletových dřevin, zejména jeřábu a javoru klenu, stav v roce 2021, v pozadí Malchor. Oba snímky T. Myslíkovjan.

Jižní sjezdovka – odlesnění pro jižní sjezdovku ve spojení s výstavbou lesní cesty Terexová a vybudováním asfaltové komunikace na vrchol mělo velmi silný destabilizující účinek na lesní porosty (viz obrázek). Porosty podél hřebene se rozpadaly v důsledku působení bořivých větrů, takže docházelo k dalšímu ústupu vzrostlého lesa z hřebenových partií hory.

Historický letecký pohled na vrcholovou část Lysé hory od jihu, snímek P. Rechtenbergové, 1997

Dřevěné zásněžky k ochraně výsadeb buku v extrémní hřebenové poloze při jihozápadní hranici navrhované PR, v levé části snímku jižní sjezdovka, v současné době je zde již mladý porost stabilizován a bez problémů odrůstá, foto T. Myslíkovjan, květen 2004.